

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

II. ANALIZA DE POTENȚIAL

**II.1. CONTEXTUL INTERNAȚIONAL, NAȚIONAL,
REGIONAL, JUDEȚEAN ȘI MICROREGIONAL**

De ce o „strategie de dezvoltare durabilă” ?

Viitorul nu vine, nu așteaptă.

Viitorul se construiește!

Motto

“Societatea bazată pe cunoaștere va deveni în mod inevitabil cu mult mai competitivă decât orice societate umană cunoscută, pentru simplul motiv că odată cu creșterea accesibilității informației, nu vor mai exista scuze pentru lipsa performanțelor. Nu vor mai exista țări “sărace”, ci doar țări ignorante. Același principiu se va aplica și companiilor, industriilor și organizațiilor de orice fel. De fapt, el se va aplica în egală măsură și în cazul persoanelor.” *Peter F. Drucker*

Dezvoltarea durabilă nu este o „modă” sau o reglementare arbitrară ci un model concret, realist, profesionist și eficient de abordare a problemelor pe care le au toate colectivitățile locale. Pe lângă eficiența se adaugă responsabilitatea pentru generațiile viitoare.

Din perspectiva consecințelor pe care le are în timp orice acțiune prezentă – **dezvoltarea nu poate fi gândită altfel decât ca o abordare globală, integrată a problemelor**. Spațiul, resursele naturale și umane apar ca valori limitate, fragile, interdependente – și ca urmare ele trebuie protejate și reînnoite constant, ele trebuie exploatate în comun (zonal, regional). „Dezvoltarea durabilă” este prin urmare singura perspectivă de abordare „firească” – adică responsabilă și eficientă.

CONTEXT EXTERN

Analiza mediului extern

Utilizând analiza mediului extern al unei instituții, conducătorii unei instituții examinează și încearcă să confere sens permanentelor schimbări din jurul acesteia. Orice organizație publică este inclusă într-un mediu specific, care influențează și condiționează acțiunea factorilor de conducere. În funcție de influența factorilor externi, conducerea instituției decide prioritățile pe termen scurt și mediu și ia în calcul atât riscurile și măsurile aferente diminuării acestora, cât și oportunitățile care pot favoriza activitățile instituției într-un orizont de timp bine determinat.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

A. Analiza microenvironment utilizând tehnica analiza SPENT

Mediul extern cuprinde diverse influențe care trebuie avute în vedere la elaborarea strategiei datorită complexității fenomenelor cu impact direct asupra instituției, ca urmare a globalizării și vitezei schimbărilor exterioare, existând o gamă diversă de factori cu impact mai mare sau mai mic.

Etape în analiza mediului extern:

- Analizarea mediului extern în ceea ce privește semnalele de alarmă și posibile schimbări de mediu care pot afecta instituția
- Monitorizarea mediului, a tendințelor specifice și a posibilelor modele
- Previzionarea orientărilor strategice legate de schimbările mediului extern
- Evaluarea tendințelor curente și viitoare ale efectelor pe care asemenea schimbări le vor avea asupra instituției.

Analiza SPENT, ca tehnică de studiere a fiecărei dimensiuni a mediului extern se prezintă sub forma unei suprapuneri de sfere concentrice cuprinzând straturi diferite de influențe care pot afecta instituția.

S Influența socio-demografică

P Influențe politice, guvernamentale, legale și regulamente

E Influențe economice

N Influențe naturale

T Influențe tehnologice

Influența socio-demografică – privește aspecte de natură socială, demografie, structură socială.

Cultura socială pune accentul pe valori ale populației, atitudini și credințe

Demografia – Numărul de locuitori ai județului/comunității și organizarea lor sub aspect administrativ-teritorial au impact direct asupra activității instituției.

Structura socială privește segmente de populație, cum ar fi populația angajată în câmpul muncii versus pensionari, majoritari versus minorități, egalitate de șanse. Politicile publice susținute de instituție urmăresc satisfacerea tuturor acestor segmente de populație.

Influențe politice, guvernamentale, legale și regulamente

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Modificările legislative interne, regulamentele, tratatele și directivele Uniunii Europene influențează activitatea instituției iar aceasta are oportunitatea de a formula și promova inițiative legislative în concordanță cu nevoile locale.

Modificările legislative interne

Instituțiile administrației publice județene funcționează în baza următoarelor reglementări, ordine ale Ministrului Administrației și Internelor, documente cadru:

- **Legea nr. 215 /2001** a administrației publice locale, republicată
- **Legea nr. 340/2004** privind prefectul și instituția prefectului
- **H. G. nr. 460/2006** pentru aplicarea unor prevederi ale Legii nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului
- **Legea nr. 544 /2001** privind liberul acces la informațiile de interes public
- **Legea nr. 52/ 2003** privind transparența decizională în administrația publică
- **Strategia de post aderare a Guvernului 2007-2013**

Aceste reglementări conturează organizarea și funcționarea instituțiilor administrației publice conform principiilor profesionalismului, transparenței, implicării cetățeanului în procesul de luare a deciziei.

În scopul accelerării procesului de reformă și alinierii la cerințele Uniunii Europene, s-a redefinit identitatea funcției prefecturale, înalt funcționar public, s-a creat o nouă funcție în sistemul administrativ, cea de manager public.

Aderarea României la 1 ianuarie 2007 la Uniunea Europeană a impus asigurarea armonizării permanente a normelor interne la reglementările europene.

Regulamentele, directivele, recomandările instituțiilor europene precum și obligațiile derivând din semnarea tratatelor influențează procesul de luare a deciziei în România.

Influențe economice

Transferul procesului decizional de la nivel central la nivel local prin asigurarea unor pârghii specifice la nivel local, în domenii precum politici publice salariale, finanțe publice locale constituie un obiectiv relevant în acest context.

Influențe naturale

Fenomenele naturale precum cutremurele, alunecările de teren sau avalanșele sunt dificil de prezis sau de evitat. Inundațiile, dezastrele din ultima perioadă și schimbările climatice bruște sunt tot mai greu de prevenit și de monitorizat, în ciuda eforturilor autorităților de a le controla. Conștientizarea și sensibilizarea cetățenilor cu privire la implicațiile acestor fenomene și riscurile lor devin prioritare în demersurile autorităților.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Influențe tehnologice

Dezvoltarea informațiilor și a tehnologiei comunicațiilor, dezvoltarea și modernizarea rețelelor de comunicații: satelit, cablu, comunicații digitale, antene, internet, împreună cu avansarea rapidă a software-ului contribuie în mod semnificativ la modul în care sunt conduse instituțiile și relaționează unitățile administrațiilor publice locale. Activitățile sunt astfel mai bine coordonate, informarea și dezvoltarea sunt accelerate iar majoritatea activităților devin mai flexibile, mai eficiente.

Pentru eficientizarea circuitului informațional, administrația va trebui să achiziționeze un sistem de management al documentelor, sistem care va fi îmbunătățit prin scanarea documentelor, introducerea semnăturii electronice și a arhivei electronice.

Datorită noilor tehnologii informaționale aparatul primăriei va identifica noi pârghii de adaptare permanentă la influențele globalizării, sens în care tehnologia IT va fi actualizată permanent cu produse moderne IT existente pe piață, programe legislative actualizate, incluzând legislația europeană.

B. Analiza PESTLE

Factorii politici

Din categoria acestor factori putem enumera:

Politicile și strategiile guvernamentale stabilesc priorități, obiective, direcții de activitate, a căror îndeplinire revine administrațiilor publice locale. În acest context, instituția trebuie să-și adapteze, din interior, resursele umane, financiare și tehnice în vederea îndeplinirii acestor responsabilități. Documentele programatice stabilite la nivel politic (fie de Guvernul României, fie de instituții de la nivelul Uniunii Europene), pot determina inclusiv adaptarea organizațională (apariția de noi structuri, reorganizarea altora), stilul de management, orientarea către alți parteneri (publici sau privați, naționali sau internaționali). Corelat cu prioritățile stabilite prin documente programatice la nivelul puterii executive trebuie menționată **dinamica politică**. Modificările realizate cu o anumită frecvență la nivel decizional, politic, pot genera un risc de destabilizare a activității desfășurate de instituție și pot crea impresia unei inconsecvențe în stabilirea obiectivelor prioritare și a strategiilor pentru crearea unui sistem adaptat economiei de piață și politicilor democratice.

Influența politicienilor, alături de alte organizații cu impact major în viața publică (mass-media, organizații non-guvernamentale), în anumite domenii de activitate de interes larg.

La nivelul politicilor de descentralizare, au fost făcute progrese însemnate la capitolul diminuării rolului politic al prefectului, dar nu s-a concretizat o a doua componentă majoră a Programului de Guvernare, adică limitarea sferei serviciilor deconcentrate aflate în conducerea prefectului și reglementarea transferului acestor servicii către autoritățile administrației publice locale pe măsura transferării resurselor financiare.

Pe domenii specifice de activitate se observă **suportul** crescut din partea unor organisme internaționale (Comisia Europeană, alte organisme internaționale), fapt care conferă instituției prefectului expertiză și posibilitatea de parteneriate pentru a facilita îndeplinirea eficientă a obiectivelor.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Pe de altă parte, se observă *întârzierea* armonizării legislației specifice cu cea din UE, *promovarea* unor politici populiste, fără a urmări identificarea și punerea în practică a unor programe reale, viabile, în funcție de priorități, precum și faptul că nu există o *delimitare clară* a rolurilor politice și de expertiză tehnică la nivelul de vârf al administrației publice centrale.

Factorii economici

Conform datelor Institutului Național de Statistică, activitatea economică la nivel național este caracterizată prin menținerea unui trend ascendent. Această tendință este de natură să confirme persistența unui climat de consolidare a stabilității principalilor indicatori economici, mai accentuat în activitățile din construcții, comerț cu amănuntul, servicii, dar și din industrie. La această situație au contribuit condițiile favorabile generate de cota scăzută înregistrată de rata inflației, evoluția câștigurilor salariale, inclusiv câștigul real, precum și nivelul relativ mic al șomajului. Noul cadru legal și organizatoric a asigurat o mai bună folosire a resurselor naționale, iar rezultatele înregistrate se datorează creșterii alocațiilor bugetare, efortului structurilor specializate, specialiștilor din cadrul autorităților centrale, militare și civile, și a structurilor deconcentrate, componente ale sistemului local de management.

Instrumentele de atragere de noi fonduri în administrația publică pot să influențeze modul acesteia de funcționare, în sensul eficientizării ei.

Condițiile existente în mediul economic general, precum și elementele specifice de macro și micro economie pot influența cererea de servicii publice cu un anumit specific. În acest sens, un exemplu îl constituie diversificarea produselor și a serviciilor economice cu grad ridicat de calitate, ceea ce determină o anumită presiune „concrețională” asupra activităților furnizate de administrația publică.

Din aceeași perspectivă se poate observa că investitorii sunt interesați să constituie și să dezvolte parcuri industriale și de asemenea, agenții economici se localizează în astfel de infrastructuri de afaceri. De remarcat parcul industrial Sibiu-Șura Mică, precum și dezvoltarea economică a orașului Miercurea Sibiului, precum și potențialul de dezvoltare agro-turistică a orașului Săliște. Volumul investițiilor străine în România va crește, implicit vom asista la modificări în rândul populației ocupate, pe sectoare de activitate – va continua migrația personalului din sectorul bugetar spre cel privat. Datele Institutului Național de Statistică arată că nivelul de trai al românilor a crescut, deci se pune problema asigurării unor pachete motivaționale pentru salariații din sectorul public, care să diminueze fluctuația de personal.

Pe lângă aspectele menționate anterior și care se pot constitui în oportunități pot fi menționate o serie de aspecte cu impact negativ și care trebuie luate în calcul în momentul proiectării unei strategii sectoriale sau stabilirea priorităților pe termen mediu. Dintre acești factori menționăm:

- organizarea defectuoasă a cadrului normativ privind evidențierea, aplicarea și colectarea la bugetele locale și centrale, a taxelor și impozitelor;
- în majoritatea localităților cu număr mic de locuitori există un număr redus de agenți economici cu forță financiară mare ceea ce determină un nivel scăzut al sumelor colectate la bugetul local;
- numărul mare de persoane care beneficiază de alocații financiare din partea statului;
- discrepanțe mari între mediul rural și mediul urban, între zonele centrale și cele periferice ale orașelor

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Factorii sociali

Trebuie luate în considerare aspecte legate de:

- Persistența unei rate a șomajului mai ridicată în anumite zone ale țării;
- Lipsa reconversiei forței de muncă către sectoarele productive sau alte servicii;
- Necesitățile, așteptările, scara de valori, etica și moralitatea influențează/determină atitudinea cetățenilor/clientilor față de calitatea serviciilor oferite de administrația publică și pot determina o anumită conduită a funcționarilor publici;
- Schimbările în nivelul și stilul de viață al cetățenilor/clientilor;
- Îmbătrânirea populației și prelungirea vârstei de pensionare a persoanelor apte de muncă vor determina modificări în structura de personal, apariția de noi cerințe de formare, gradul de adaptabilitate și flexibilitate vor crește, proporțional cu noile provocări ale administrației publice, derivate din aderarea la Uniunea Europeană.
- Scăderea atractivității sectorului public ca angajator;
- Amploarea fenomenului terorist în plan internațional;
- Amplificarea fenomenului migrației ilegale;

Factorii tehnologici

Având în vedere rapiditatea cu care se dezvoltă piața IT și de comunicații în plan mondial dar și național, cât și facilitățile pe care le oferă în dezvoltarea activităților specifice, este necesară analiza acestor factori din perspectiva priorităților stabilite pentru MIRA pe termen mediu.

În acest context, dezvoltarea tehnologiilor IT care pot reduce costurile de funcționare prin aplicarea celor mai bune tehnologii și soluțiile software cu utilizare în administrație și care cresc calitatea serviciilor publice furnizate trebuie în permanență cunoscute și adoptate la nivelul instituțiilor.

Pe baza acestor specificații trebuie luate în considerare:

- Posibilitățile de dezvoltare determinate de schimbul de informații rapid și necostisitor între structurile de specialitate și cei interesați, dar și între beneficiari și investitori;
- Schimbări rapide în tehnologia informației;
- Noile aplicații și programe cu impact în creșterea eficienței activității din administrația publică impun o specializare în plus a funcționarilor publici;
- Transferul bunelor practici din sectorul privat înspre cel public determină apariția unor noi competențe, atribuții și sarcini pentru funcționarii publici;
- Creșterea gradului de utilizare a comunicării electronice atât în interiorul, cât și în exteriorul organizației;
- Evoluția rapidă a tehnologiei în domeniul informației și comunicațiilor impune investiții continue în dotări.

Pe lângă oportunitățile prezentate anterior trebuie avute în vedere aspecte legate de deficiențele tehnologice care pot influența activitatea specifică

- Lipsa prefigurării unor fluxuri comunicaționale, atât pe orizontală, cât și pe verticală, care să conducă la creșterea vitezei de circulație a informației între instituțiile care colaborează;
- Lipsa interesului în atragerea unor posibilități de pregătire pe linie de informatică, comunicare on-line etc.;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- Existența unui decalaj în privința folosirii tehnologiei informației și comunicațiilor poate produce întârzieri în dezvoltarea organizațiilor sau a societății în general;
- Apariția unor noi forme de atacuri informatice, greu de anticipat în actuala etapă de dezvoltare a tehnologiei informației și comunicațiilor în multe țări ale lumii;
- Vulnerabilitatea sistemelor informatice – generată de fragilitatea sau lipsa de consistență a sistemelor de protecție împotriva riscurilor.

Factorii legislativi

Activitatea atât la nivel strategic, cât și la nivel operațional, este influențată de factorii legislativi.

În acest sens se conturează următoarele aspecte:

- Instabilitatea unor reglementări juridice, asociate cu inconsecvența aplicării legilor și procedurilor existente;
- Abrogarea unor reglementări, fără înlocuirea acestora cu altele adecvate, a creat, pe unele segmente ale vieții social-economice, vid legislativ, fapt care a condus la dificultăți în aplicarea legalității, generând scăderea autorității organelor abilitate cu aplicarea și respectarea legii, concomitent cu afectarea finalității actului de justiție;
- Alinierea legislației naționale în domeniu la cea europeană și internațională facilitează semnificativ creșterea eficienței intervențiilor guvernamentale și comunitare pentru gestionarea la nivel național a diverselor activități specifice;
- Dinamică legislativ-normativă și instituțională ridicată;
- Lacunele și incoerența unor dispoziții legale, concretizate în lipsa sau ambiguitatea reglementării anumitor aspecte, tratarea prin aceleași legi ori legi diferite a unor infracțiuni sau contravenții, fără să existe o delimitare clară între ele, modificarea frecventă a unor acte normative, toate acestea fiind de natură să creeze confuzii și interpretări diferite în aplicarea legii.
- Lipsa unui cod de proceduri administrative (cod administrativ).

Beneficii potențiale ale analizei mediului extern:

- Conștientizarea managerială asupra schimbărilor de mediu
- Previzionarea impactului influențelor mediului în care activează instituția
- Dezvoltarea colaborărilor multinaționale
- Îmbunătățirea deciziilor de alocare și gestionare a resurselor
- Implementarea managementului riscului

STRATEGII GEOPOLITICE

2006-2025

10 PROVOCĂRI MONDIALE

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Studiile europene centralizate la Institutul de securitate al UE au sintetizat principalele tendințe pe plan mondial într-un raport prezentat miniștrilor apărării din țările UE, în Finlanda – la începutul lunii octombrie. Principalele tendințe sunt următoarele:

- 1. Îmbătrânirea populației mondiale** ce va crea probleme sociale considerabile, prin scăderea populației active și presiuni majore asupra sistemului de pensii. Vor fi afectate țările UE, China și parțial Rusia. India va ajunge China (cu o populație puternic întinerită). SUA se vor menține datorită imigrației – salvându-se de la această tendință. Africa și Orientul Mijlociu va cunoaște boomuri demografice – pe fondul unui nivel de dezvoltare foarte scăzut.
- 2. Producția va fi puternic delocalizată.** Toate industriile ce solicită forță de muncă vor fi relocalizate. Țările dezvoltate vor deschide filiale sau vor încredința producție unor firme străine, păstrându-se în interiorul granițelor sectoarele de cercetare și dezvoltare. Europa va rămâne competitivă în telecomunicații, aeronautică și industria auto. China va recupera întârzierile în IT, biotehnologie și aeronautică. În 2025 primele cinci puteri mondiale vor fi SUA, China, Japonia, India și Germania.
- 3. Petrolul și cărbunile – miza viitorului.** Resurse de bază astăzi, vor fi puternic solicitate și în 2025, datorită creșterilor de consumuri cu circa 50%. (țările în curs de dezvoltare vor solicita circa două treimi din consumuri). Creșterea puternică a consumului va afecta major clima ducând la scăderea precipitațiilor în Orientul Mijlociu, Africa, nord-vestul Chinei și Asia centrală.
- 4. O lume interdependentă, inegală și diversă.** Mondializarea ca factor dominant va duce la scăderea rolului UE (grav afectată de îmbătrânirea populației) dezvoltându-se un sistem multipolar de cooperare internațională, fapt ce va accentua concurența acerbă pe piețele energetice, la resursele materiale și în sferele de influență.
- 5. SUA – va păstra un statut de superputere** economică și politică. Imigrația hispanică va restructura societatea americană într-o societate bilingvă, populația crescând puternic, pe fondul mării inegalităților în distribuția bogăției, amenințării teroriste și al imigrației ilegale. Principalii vectori al politicii americane vor fi securitatea aprovizionării energetice și rivalitatea concurențială cu China. SUA va rămâne parametrul cheie al Noi Ordini Mondiale.
- 6. Exploziile demografice și urbane** asociate cu încălzirea planetei și degradarea continuă a mediului vor crea premisele dezvoltării de „noi maladii” – având la bază noi tulpini virale. Anual apar noi agenți patogeni ce se extind rapid la nivel regional cu un puternic impact asupra dezvoltării economice, aici putând fi amintiți: gripa avară și SARS.
- 7. Orientul Mijlociu și Africa – două regiuni instabile cronic.** Persistența conflictelor religioase va duce la polarizarea economiilor pe exploatarea materiilor prime cu creșterea continuă a extracțiilor petroliere (în Africa subsahariană - Angola și Nigeria) ceea ce va avea drept consecință dependența puternică față de exterior, în lipsa unei „revoluții verzi” în Africa.
- 8. La masa marilor puteri patru noi țări.** În 2025 primele patru țări ce conduc economic lumea vor fi SUA, China, Japonia și India. China își va tripla produsul intern brut – devenind un mare poluator – emisiile sale de dioxid de carbon ridicându-se la 19% din emisiile globale iar ¾ din apele teritoriale vor fi poluate. Politic China evoluează spre un „regim autoritar soft”. India va continua politica de „discriminare pozitivă” pentru promovarea castelor inferioare și va merge în parteneriat cu Statele Unite pentru contrabalansarea Chinei și a fundamentalismului musulman. În America Latină, Mexicul și Brazilia se vor impune sistematic cu ajutorul SUA.
- 9. Rusia – țară bogată, dar mai slabă.** Dacă astăzi produsul intern brut al Rusiei este mai mic decât al Franței, în 2025 va crește fiind mai mare decât al Franței și Italiei luate împreună. Creșterile se vor datora marilor resurse petroliere și de gaz ceea ce va transforma Euroasia în subsamblă regionale profund diferențiate economic. Mortalitatea crescută, natalitatea redusă va duce la scăderea populației – migrarea populațiilor tinere spre zonele

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

prospere economic și accentuarea inegalităților. Regimul actual se va întări într-un regim de „democrație autoritară”.

10. Globalizarea va afecta puternic Europa. Reducerea constantă a bazei materiale va duce la creșterea șomajului și reformarea radicală a sistemelor de securitate socială, piețe de muncă și sisteme educative. Cu condiția de a promova inovația tehnologică, UE poate păstra poziții puternice în domeniile chimiei, produselor farmaceutice, telecomunicațiilor și tehnologiilor energetice din surse regenerabile. Se anunță o competiție acerbă cu SUA și China în domeniile biotehnologiei și nanotehnologiei. UE va rămâne o regiune sigură și relativ bogată, în pofida violențelor politice, religioase și etnice din imediata vecinătate. Presiunea imigraționistă puternică va fi din Africa, sărăcia determinând un veritabil exod. (Sursa: Evenimentul Zilei – 7.10.2006, și alte articole similare din presa centrală)

Dezvoltarea explozivă a științei și tehnologiei în contextul generalizării societății informaționale și germinării economiei bazate pe cunoaștere are ca principală consecință accelerația exponențială, la scară globală, a tuturor componentelor vieții socio-economice. Procesul de structurare al Uniunii Europene adaugă probleme suplimentare specifice, cum ar fi: re poziționarea economică a țărilor membre, redefinirea rolului României în acest context, adaptarea dinamică a societății românești la cerințe noi, pe scurt generează un nou nivel de complexitate a vieții politice. Dacă la cele de mai sus adăugăm schimbările climatice și instabilitatea geofizică, putem spune că omenirea se află într-o perioadă dificilă, de criză globală, manifestată pe toate palierele și nivelurile. Soluția pentru această criză nu se găsește printre filele de istorie, deși se justifică prin invocarea lor, ci se naște în mijlocul specialiștilor preocupați cu adevărat de înțelegerea naturii intime a crizei, specialiști din domenii diferite, ce pot opera coerent într-o paradigmă a Complexității. În acest spațiu conceptual, structurat de o seamă de concepte, modele și teorii bazate pe o abordare neliniară a societății, se pot defini și realiza noi construcții intelectuale, noi tehnici și noi tehnologii, noi valori materiale, cu alte cuvinte, se pot pune bazele unei noi societăți. Această societate este azi cunoscută sub numele de “Societatea Bazată pe Cunoaștere” și este încă o năzuință. O năzuință ce a căpătat însă consistență, a polarizat atenția omenirii și a devenit comandă socială în Europa prin documentul de la Lisabona. Această nouă comandă socială este o oportunitate ce poate favoriza pe oricine gândește liber, operează conceptual riguros și acceptă comunicarea și colaborarea ca proprie necesitate de împlinire personală. Limitările în aceasta etapă nu sunt legate de nivelul tehnic sau tehnologic, ci de gradul de implicare creativă în structurarea de noi instrumente de evaluare, decizie, proiectare și implementare strategică, specifice obiectivului principal, cel de structurare a societății sustenabile bazate pe cunoaștere.

România se integrează într-o Uniune Europeană aflată ea însăși în plin proces de căutare a celor mai adecvate căi de evoluție. Dezbaterea europeană asupra viitorului devine o realitate concretă și pentru români, care descoperă că au atât posibilitatea cât și interesul să participe activ și deplin la construcția europeană.

Rapiditatea cu care vom descoperi și utiliza această posibilitate depinde numai de noi. Ea determină în mare măsură gradul de profitabilitate pe termen lung a integrării României în UE.

Uniunea Europeană e confruntată cu provocări provenind dintr-o accelerare în restructurarea economică, consecință a:

- **globalizării și liberalizării comerțului,**
- **revoluției tehnologice și dezvoltării societății cunoașterii,**
- **îmbătrânirii populației și intensificării migrației,**

precum și cu consecințele atingerii limitelor de sustenabilitate la nivel planetar a actualei paradigme de creștere economică. UE are nevoie de o coeziune sporită și de concilierea între nevoia de creștere a competitivității cu nevoia de asigurare a sustenabilității dezvoltării economico- sociale la nivel global.

Cum se vor implica românii în soluționarea acestor nevoi? Cum vor reuși ei să utilizeze resursele suplimentare destinate realizării obiectivelor de coeziune? Cum vor depăși obsesia administrativă a asigurării „capacității de absorbție”? Cum vor trece cât mai rapid la o viziune social-antreprenorială dominată de problema centrală a asigurării eficacității maxime a utilizării acestor resurse pentru realizarea unui salt de bunăstare sustenabilă în acord cu dezideratele integrării în UE?

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

A cunoaște înseamnă a acționa

A acționa competitiv și sustenabil înseamnă a gândi anticipativ, de pe poziții conștiente de mizele jocului civilizației cu viitorul.

De pe poziții eliberate de prejudecățile teoriilor reduționiste specifice industrialismului non-sustenabil.

De pe poziții eliberate de clișeele afacerilor „de tranziție”!

De pe pozițiile spiritului de învățare continuă, individuală și socială.

De pe pozițiile voinței de implicare în definirea și asumarea standardelor etice de conciliere a intereselor generațiilor actuale cu drepturile generațiilor viitoare.

În cadrul Uniunii Europene, preocuparea pentru a crea un cadru legislativ care să impulsioneze companiile să integreze în strategia lor de **dezvoltare** responsabilitatea socială este subiect de dezbatere de mulți ani. Din anul 2000, de când Consiliul European de la Lisabona a făcut apel la responsabilitatea socială a companiilor, numeroase inițiative au fost lansate pentru a încuraja acest demers.

In 2001, Comisia Europeană a publicat Cartea Verde - „Promovarea unui cadru european pentru responsabilitatea socială a companiilor” - care avea rolul să lanseze dezbaterile asupra conceptului de responsabilitate socială și să definească mijloacele pentru elaborarea cadrului european care să promoveze acest concept. Alte acțiuni au fost lansate în 2005 și 2006 venind să întărească ideea că întreprinderile europene au o contribuție majoră în realizarea strategiei de **dezvoltare** durabilă la nivel european. Toate aceste inițiative au lansat o dezbatere privind rolul companiilor și importanța creării unui cadru legislativ al responsabilității sociale. La nivel european, responsabilitatea socială este mai mult decât un program sau o campanie. Este o filosofie, un mod de comportament etic și responsabil care atinge toate aspectele: de la business, la relația cu proprii angajați, cu clienții, cu acționarii, cu furnizorii, cu mediul înconjurător și bineînțeles cu comunitățile locale.

Comisia Europeană precizează în 2006 că rolul ei este să aducă un plus de vizibilitate politicii de responsabilitate socială, pentru recunoașterea eforturilor deja făcute de companii în această direcție și pentru a le încuraja să meargă mai departe. Se afirmă în același timp că responsabilitatea socială este, prin esență, un act voluntar al companiilor, iar un demers care ar viza impunerea unor norme administrative ar risca să fie contraproductiv și nu ar servi scopului final.

Cu toate acestea, legislația europeană impune anumite reguli ale jocului, anumite standarde, care sunt măsurate de agențiile de rating extrafinanciare. Pentru a primi note bune o companie este audiată atât din prisma performanței manageriale și a comportamentului în afaceri cât și din prisma programelor sociale pentru angajați și comunitate.

Tot mai multe companii, conștiente că o astfel de abordare le poate aduce beneficii, atât prin crearea unui avantaj competitiv cât și prin promovarea unei imagini pozitive și o bună relație cu toți partenerii, au inclus responsabilitatea socială în strategia lor de dezvoltare. Aceste companii sunt în majoritatea cazurilor companii cu cifre de afaceri mari, care decid să investească o parte din profit în dezvoltarea societății. Ele au fost primele care și-au dat seama de rolul lor, primele care au fost solicitate să se implice și cele care au avut și puterea financiară să susțină programe importante.

În anul 2005, peste 3000 de companii au redactat un raport anual dedicat responsabilității sociale, peste 50% fiind companii europene. 50% din cele mai puternice 250 companii din lume redactează un astfel de raport.

Legislațiile naționale, ducând mai departe recomandările europene au început să reglementeze anumite aspecte ale responsabilității sociale. Astfel, în Marea Britanie și Franța există din 2002 un ministru al Responsabilității sociale, iar Franța a adoptat o legislație care obligă companiile listate la Bursa să redacteze un raport al activității în domeniul responsabilității sociale. Companiilor li se cere să evalueze impactul pe care activitățile lor îl au asupra mediului și societății și, printr-un dialog cu toate părțile implicate, să găsească soluții pentru a participa la dezvoltarea armonioasă a societății.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Este o chestiune de timp pana cand aceasta politica va deveni o realitate si in Romania. Dialogul cu partenerii se face acum sporadic si numai cateva companii, cele mai multe provenind din grupuri multinationale care dispun de bugete importante, au o strategie de **dezvoltare** care sa includa responsabilitatea sociala. Va fi o provocare pentru toate partile implicate: companiile vor trebui sa-si contureze propriile strategii, in concordanta cu domeniul de activitate si cu nevoile comunitatilor, dar si sectorul public si societatea civila vor trebui sa construiasca si sa-si faca cunoscute proiectele pe termen lung. Nu in ultimul rand, mass media are un rol de informare si de educare deloc neglijabil. Faptul ca exista tot mai multe dezbateri, conferinte, seminarii pe aceasta tema la care iau parte lideri de opinie, reprezentanti guvernamentali, specialisti, reprezentanti ai companiilor multinationale care au in traditie acest concept dar si tot mai multe companii romanesti care vor sa se informeze si au deja proiecte interesante, este mai mult decat imbucurator. În societatea romaneasca avem nevoie de etica in afaceri, de implicare sociala, de servicii de calitate, de o mai mare grija fata de mediul inconjurator si fata de angajati. Cu cat vor fi mai multi care sa se implice, cu atat lucrurile vor progresa mai repede. In acelasi timp, trebuie creata o coerenta intre programele sociale, atitudinea in business, cea fata de angajati si fata de mediul inconjurator. Daca toate aceste aspecte sunt tratate discontinuu, nu exista de fapt o responsabilitate sociala. Trebuie constientizat faptul ca acest concept nu inseamna a face acte de caritate, sau campanii de PR, ci a investi de o maniera durabila in comunitatea in care iti desfasori activitatea. In felul acesta arati că îți pasa de felul in care se dezvoltă societatea romaneasca, ca esti un cetatean al comunitatii.

Conceptul de dezvoltare durabilă

se refera la acoperirea necesitatilor actualei generatii fara a compromite sansele celor viitoare in a-si satisface propriile nevoi.

“Dezvoltarea durabila inseamna, din punct de vedere al protectiei mediului, internalizarea costurilor de mediu in toate activitatile, indiferent cavorbim de sectorul public sau de cel privat”, a afirmat ministrul Mediului si Dezvoltarii Durabile, Attila Korodi, la lansarea proiectului de revizuire a Strategiei Nationale pentru **Dezvoltare Durabila** a Romaniei. Asteptarile pe care ministrul Mediului le are de la varianta imbunatatita a Strategiei se refera la claritate în obiective, instrumente și structuri de implementare bine definite si un mecanism de monitorizare prin care sa fie clar cine si in ce fel raspunde de fiecare obiectiv in parte. Oficialul MMDD a adaugat ca parteneriatele regionale si locale intre administratie, domeniul academic si sectorul de afaceri vor juca un rol cheie in aplicarea corecta a principiilor din documentul de dezvoltare durabila. Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila este un document programatic ce se va realiza conform exigentelor Uniunii Europene si care urmeaza sa fie finalizat si prezentat Comisiei Europene pana la sfarsitul anului 2008. Aceasta va avea o orientare de perspectiva pe termen mediu si lung, continand obiective-tinta, masuri de implementare si evaluare a surselor de finantare realiste la orizontul anilor 2013, 2020 si 2030. Ministerul Mediului si Dezvoltarii Durabile (MMDD) va colabora cu Programul Natiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Romania pentru revizuirea Strategiei Nationale a Romaniei pentru Dezvoltare Durabila. In 2001, Consiliul European a adoptat prima Strategie pentru Dezvoltare Durabila a UE, care a fost revizuita in 2006, in urma cresterii numarului de state membre. Acest document stabileste o strategie unica la nivelul UE, privind modul in care Uniunea isi va respecta mai eficient angajamentul pe termen lung.

ELEMENTE PENTRU STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ

"Natura sistemului emergent de creare a bogăției schimbă civilizația actuală. Dar și reciproca este adevărată (...) Transformarea este mult mai adâncă și mai complexă decât gândesc oamenii."

Alvin Toffler

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

O strategie de dezvoltare durabilă este un **ansamblu coordonat de procese participative** care permit progresul permanent în domeniul analizei, dezbaterii, consolidării capacităților, a planificării și a mobilizării resurselor existente, conciliind obiective economice, sociale și de mediu ale societății, pe termen scurt și lung, datorită punerii în aplicare a unor strategii care se susțin una pe alta când aceasta este posibil, iar în caz contrar procedând la arbitraje. Ea se constituie într-un instrument care servește la transpunerea în acțiuni concrete a alegerilor făcute, după modalități realiste, eficiente și durabile. **Substanța strategiei** de dezvoltare durabilă este dată de **principiile** care guvernează materia, acestea conducând, pe de-o parte, la identificarea realistă a **rezultatelor scontate**, iar pe de alta, la crearea **instrumentelor necesare** implementării efective a acesteia. Aceste principii pun accentul pe **însușirea proceselor strategice** de către partenerii locali, pe **participarea efectivă** a acestora la toate nivelele și pe **existența unei voințe politice** nivel înalt.

Strategia dezvoltării durabile reprezintă **cadru de referință pentru facilitarea luării unei decizii** când anumite alegeri sunt incompatibile. Strategiile care **au reușit** sunt cele care: s-au definit clar prioritățile, se înscriu într-o optică de termen lung, ; vizează promovarea coerenței între diferitele cadre de planificare existente deja, ; favorizează apropierea la nivel local ; traduc un angajament la nivel național ; induc participarea actorilor vizați.

Strategiile care **au eșuat** sunt cele care:

- au focalizat acțiunile pe un aspect particular,
- s-au limitat la inițiative punctuale și izolate și
- sunt rezultatul unor demersuri descendente.

Sistemul **de integrare a diferitelor strategii sectoriale existente** este fundamental pentru o coordonare eficace. De eficiența acestuia depinde nu doar gradul de succes al strategiei dar și nivelul economiei de resurse și de capacități care poate rezulta în urma procesului în sine. Trebuie urmărite **coerența, complementaritatea și convergența între diferitele cadre de planificare. Aplicabilitatea strategiei** este în mod direct legată de măsura în care aceasta conciliază aspirațiile Statului, a societății civile și a sectorului privat. Aceste componente societale trebuie să participe împreună la elaborarea acestui proiect de viitor al societății românești.

Strategia dezvoltării durabile este în fapt **un sistem** care trebuie să cuprindă următoarele **elemente**:

- **un cadru al organizării întâlnirilor regulate** dintre partenerii implicați și **un instrument de negociere la nivel național și descentralizat** permițând stabilirea unor **punți** între aceste diferite nivele;
- **o viziune comună** a dezvoltării durabile și un **ansamblu de obiective strategice**;
- un ansamblu de **mecanisme flexibile destinate atingerii obiectivelor fixate** (sistem de informare, mijloace de comunicare și analiză, angajare la nivel internațional, dispozitive coordonate pentru integrare diferitelor politici, bugetarea, mecanisme de evaluare);
- **principii și norme** susceptibile a fi adoptate de către actorii implicați și sectoarele vizate;
- **activități experimentale** destinate favorizării învățării și însușirii obiectivelor strategiei la nivel local;
- **un secretariat sau alt tip de structură competentă pentru coordonarea acestor mecanisme**;

Strategia trebuie să includă de asemenea **mecanisme de evaluare a punerii în practică** a strategiei. Acest proces trebuie să acompanieze de la bun început procesul de formulare a strategiei și trebuie bineînțeles continuat în timp. Supravegherea proceselor și a indicatorilor de rezultat trebuie să facă obiectul unei supravegheri continue în raport cu examenul finalităților și a obiectivelor strategiei.

Ce este dezvoltarea durabilă?

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică al căror fundament îl reprezintă asigurarea echilibrului între sistemele socio-economice și potențialul natural.

Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCEF) în raportul « Viitorul nostru comun », cunoscut și sub numele de « Raportul Bruntland » : « dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi ».

Scurt istoric al dezvoltării durabile :

În 1972, la Stockholm are loc Conferința Națiunilor Unite, în care cele 113 națiuni prezente își manifestă îngrijorarea cu privire la modul în care activitatea umană influențează mediul. Sunt subliniate problemele poluării, distrugerii resurselor, deteriorării mediului, pericolul disparițiilor unor specii și nevoia de a crește nivelul de trai al oamenilor și se acceptă legătura indisolubilă între calitatea vieții și calitatea mediului pentru generațiile actuale și viitoare. <http://www.unep.org/>

În 1986, Națiunile Unite înființează Comisia mondială de mediu și dezvoltare, având ca scop studierea dinamicii deteriorării mediului și oferirea de soluții cu privire la viabilitatea pe termen lung a societății umane. Comisia a fost prezidată de Gro Harlem Brundtland, Primul Ministru al Norvegiei, la acea dată.

Problema-cheie a dezvoltării durabile este opoziția între nevoile de creștere ale populației și limitele impuse de resursele planetei precum și degradarea continuă a mediului.

La Summitul de la Rio în 1992, la care participă 120 de șefi de stat, sunt din nou aduse în centrul atenției problemele privind mediul și dezvoltarea. Dezvoltarea durabilă reprezintă: *“o nouă cale de dezvoltare care să susțină progresul uman pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat”*. Scopul declarat al Conferinței secolului a fost stabilirea unei noi strategii a dezvoltării economice, industriale și sociale în lume, cuprinsă sub numele de dezvoltare durabilă, « sustainable development ».

<http://www.un.org/geninfo/bp/enviro.html>

Națiunile prezente au fost de acord asupra unui plan de dezvoltare durabilă numit Agenda 21 și asupra a două seturi de principii: Declarația de la Rio cu privire la mediu și dezvoltare și Principiile pădurii.

La 10 ani de la adoptarea Agendei 21, în 2002 are loc Summitul de la Johannesburg, Africa de Sud, în care se studiază progresul făcut spre dezvoltarea durabilă și se reafirmă angajamentul țărilor participante.

<http://www.earthsummit2002.org>

Principalele probleme discutate au fost :

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

La nivelul Uniunii Europene, în cadrul Consiliului European de la Goteborg, iunie 2001, a fost adoptată Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă (SDD) și a fost propus Setul de Indicatori de Dezvoltare Durabilă, având drept scop monitorizarea SSD. În iunie 2006 aceasta a fost revizuită și un nou model de guvernare a fost adoptat. <http://ec.europa.eu/sustainable>

MĂSURI STRATEGICE DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Principiile cuprinse în "Cartea Verde a serviciilor de interes general" elaborată de Uniunea Europeană

În vederea integrării în Uniunea Europeană, România se află în plin proces de perfecționare și implementare a unor strategii și politici privind dezvoltarea durabilă a serviciilor publice, la standardele valorice și calitative recunoscute de toate comunitățile Statelor Membre ale Uniunii Europene.

Contextul extern european

În prezent, Uniunea Europeană (UE) parcurge o etapă de redefinire a identității și a coeziunii sale interne, în contextul necesității de a se afirma ca actor competitiv și dinamic într-o lume în continuă globalizare, dar și pe fundalul „digerării” celui de-al cincilea val al extinderii, început în 2004 cu zece state și finalizat prin aderarea României și a Bulgariei la 1 ianuarie 2007.

Uniunea se află, de asemenea, într-un proces de reconectare cu propriii cetățeni și de recâștigare a susținerii acestora pentru proiectul politic european pe baze care să corespundă preocupărilor lor, la începutul secolului XXI, percepute diferit față de cele de la jumătatea secolului trecut.

În egală măsură, Uniunea caută răspunsuri credibile și eficiente în vederea întăririi rolului său extern, pe fondul parteneriatului, dar și al competiției strategice cu SUA și Asia de Est (ceilalți poli majori ai etapei). Uniunea trebuie să facă față provocării de a se adapta permanent schimbărilor generate de o serie de factori, atât interni (adâncirea integrării, în paralel cu extinderea, îmbătrânirea și scăderea populației, necesitatea adaptării instituțiilor Uniunii, eficiența, transparența și legitimitatea deciziei la nivel comunitar, comunicarea cu propriii cetățeni), cât și externi (criza mondială a resurselor naturale și de materii prime, competiția venind din partea celorlalți poli de putere, dar nu numai, amenințarea teroristă, amenințări care țin de mediul înconjurător, cum ar fi schimbările climatice, dezastrele naturale, pandemii etc.).

În concluzie, UE este o construcție în mișcare într-un context internațional caracterizat, la rândul său, de o dinamică accentuată. Aceasta face ca profilul României să țină cont de oportunitățile existente, în scopul minimizării vulnerabilităților tipice unui stat nou membru UE, al promovării unor politici coerente, având ca obiectiv creșterea bunăstării cetățenilor români.

Comisia Uniunii Europene, în plin proces de extindere, a lansat o strategie de dezvoltare durabilă care cuprinde o multitudine de reforme economice și sociale. În cadrul lor se include și restructurarea sistemului instituțional, cu redefinirea atribuțiilor și a modului său de funcționare, astfel încât să garanteze realizarea obiectivelor și obligațiilor de interes public ce le revin autorităților și instituțiilor la nivel național, regional sau local.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În luna mai 2003, Comisia Uniunii Europene a lansat la Bruxelles, *Cartea Verde privind serviciile de interes general*, document ce conține principiile și normele de realizare a serviciilor publice la nivel comunitar.

Prin "servicii de interes general" sunt definite acele servicii de interes public pe care instituțiile și autoritățile publice le contractează pentru a fi realizate de către unele unități economice sau sociale, numite și „furnizori” sau „operatori” de servicii publice; aceștia pot fi cu capital de stat, privat, mixt ori obștesc. Selectarea furnizorilor (operatorilor) de servicii publice trebuie să se efectueze potrivit principiului competitivității și se realizează pe bază de licitații publice, iar obligațiile specifice de realizare și normele impuse, sunt cuprinse în Caietele de sarcini.

„Serviciile de interes general” se referă la următoarele categorii de servicii publice:

- a) **serviciile furnizate de industriile de rețea** (comunicațiile, transporturile, serviciile poștale, distribuția energiei electrice și termice, gestionarea gazelor naturale, distribuția apei potabile, canalizarea și epurarea apelor uzate ș.a.);
- b) **activitățile sociale și economice de interes public:** iluminatul public, construcția de locuințe sociale, gestionarea și întreținerea domeniului public, administrarea și întreținerea fondului locativ, cadastrul imobiliar-edilitar etc.).

Conform Cartei Drepturilor Fundamentale ale Omului, adoptată de Uniunea Europeană, se recunoaște și se respectă accesul tuturor cetățenilor la serviciile publice de interes economic și social general. Asigurarea unui nivel calitativ superior al acestora contribuie la îmbunătățirea calității vieții și la creșterea coeziunii economice, sociale și teritoriale. Totodată, contribuie la consolidarea cetățeniei europene, întrucât se referă la drepturile cetățenilor europeni și oferă o posibilitate de dialog cu autoritățile publice, reflectând modul în care acestea își îndeplinesc obligațiile față de cetățeni.

La nivel național, regional, județean și local, autorităților competente le revin sarcini de a defini, organiza, finanța și controla serviciile publice. În cadrul unei bune administrări, este necesar ca serviciile publice să fie privite într-o evoluție continuă și să fie adaptate la noile cerințe impuse de evoluția tehnologică, economică și socială.

Modul de organizare și realizare a acestor servicii diferă în funcție de condițiile geografice, de istoria și tradițiile culturale ale fiecărei comunități, precum și de specificul activității respective. Având în vedere această diversitate, Uniunea Europeană evidențiază, în documentele sale, sarcinile ce le revin instituțiilor și autorităților naționale, regionale, județene și locale pentru asigurarea serviciilor publice astfel încât să contribuie la creșterea bunăstării cetățenilor și la respectarea dreptului acestora de a-și alege în mod democratic furnizorii de servicii, conform criteriilor calității, competitivității și eficienței. Realizarea serviciilor publice într-un mod cât mai performant, constituie și o condiție pentru buna funcționare a pieței unice și o mai bună integrare economică și socială în Uniunea Europeană.

Comunitatea Europeană are competențe în toate domeniile care vizează serviciile de interes general: sănătatea, libera circulație a persoanelor și bunurilor, protecția mediului, coeziunea economică și socială, cercetarea-dezvoltarea, piața internă, concurența, protecția socială, protecția consumatorilor, fiscalitatea ș.a. Politică sa urmărește diferite niveluri și forme de acțiune, utilizând proceduri și instrumente specifice. Sarcinile de a elabora regulile comunitare referitoare la obligațiile serviciului public, precum și de a controla aplicarea acestora le revin autorităților competente din Statele membre, însă Comisia poate lua unele măsuri specifice directe pentru a determina autoritățile din Statele membre să respecte și să aplice regulile comunitare în domeniile concurenței și ajutoarelor de stat.

Legislația comunitară conține prevederi pentru respectarea principiilor democratice și ale economiei de piață, ale concurenței, competitivității și performanței, precum și norme de alocare și utilizare a fondurilor publice.

Autoritățile publice trebuie să elaboreze strategii, politici și norme metodologice la nivel național sau local pentru toate categoriile de servicii de interes general, să le coreleze între ele și să adopte măsuri adecvate pentru punerea lor în

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

practică. Ele trebuie să asigure buna funcționare a pieței și să contribuie la satisfacerea nevoilor primordiale ale cetățenilor, precum și la conservarea bunurilor publice. Au fost elaborate și puse în aplicare o serie de acte normative care stabilesc elementele cadru cu privire la responsabilitățile pe care le au structurile administrației publice centrale și locale, operatorii de servicii publice și populația beneficiară. Legile susmenționate au fost urmate de o serie de reglementări secundare și terțiare care, pentru prima dată în istoria României postbelice, stabilesc reguli administrative, juridice și tehnice pentru fiecare serviciu public în parte. Prin aceste reglementări s-a dorit crearea unui cadru legislativ coerent, care să permită dezvoltarea fiecărui serviciu public în concordanță cu prevederile directivelor europene și având drept scop - asigurarea unor servicii de bună calitate la prețuri accesibile, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile, a economisirii resurselor și a protecției mediului.

SETUL DE INDICATORI PENTRU DEZVOLTARE DURABILA

Un instrument de lucru pentru procesul de monitorizare si raportare

Consideratii teoretice

În ultimele două decenii, cu precădere după Conferința ONU pentru mediu și dezvoltare de la Rio de Janeiro, 1992, necesitatea tranziției sistemului socio-economic către un model de dezvoltare durabilă a devenit o prioritate la nivel mondial. Tranziția sistemului socio-economic cu cele trei componente ale sale – economic, social și de mediu – este un proces pe termen lung și foarte lung și implică modificări atât ale organizării în plan structural cât și ale metabolismului fiecăreia dintre componente și sistemului în ansamblu. Gestionarea unui asemenea proces presupune nu numai existența unui program de acțiune ci și a unui set de indicatori prin care se pot evalua în timp ritmul și eficiența procesului sau se pot evidenția abaterile de la orientarea generală proiectată.

Procesul de elaborare a unui set de indicatori necesită o bază complexă de cunoștințe și date care să ofere informații cu privire la variația coordonatelor care caracterizează starea componentelor sistemului socio-economic și a capitalului natural. Locul și rolul indicatorilor în procesul de tranziție către un model de dezvoltare durabilă

În perioada scursă după lansarea conceptului de “dezvoltare durabilă” și prima sa definiție

(Raportul Brundtland – 1987) s-au încercat mai multe alte interpretări sau completări, fiecare dintre ele reprezentând răspunsuri la întrebări de genul: “Ce este Dezvoltarea Durabilă?” „Ce model de abordare trebuie urmat: holistic sau sectorial?” În consecință, au fost proiectate modele de dezvoltare durabilă și de strategie a tranziției în variante maxime (strong sustainability), care solicitau în mod obligatoriu conservarea organizării structurale și funcționale a capitalului natural, sau în variante mai puțin ambicioase (weak sustainability), care presupun acceptarea substituirii unor componente ale capitalului natural, respectiv ale resurselor și serviciilor produse de către acestea, prin componente ale sistemului socio-economic, adică bunuri și servicii cu valoare de piață destinate creșterii nivelului de bunăstare.

Strategiile succesive de dezvoltare durabilă ale Uniunii Europene (2001 și 2006) tind să pună accentul din ce în ce mai tare pe conservarea și valorificarea prudentă a capitalului natural. Unul dintre factorii determinanți ai acestei evoluții a fost constientizarea pericolului real ale schimbărilor climatice cauzate de activitățile umane. Ca țară membră a Uniunii Europene, România și-a asumat obligații precise în ceea ce privește implementarea acquis-ului comunitar, inclusiv în ceea ce privește trecerea la un model de dezvoltare durabilă, însușindu-și principiile, obiectivele și modalitățile de lucru convenite în cadrul UE. Prin urmare, Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, aflată în curs de elaborare, trebuie să restabilească și să mențină condițiile pentru dezvoltarea capitalului natural și a sistemului socio-economic pe termen lung și foarte lung pe teritoriul României.

Aceasta înseamnă să se asigure complementaritatea între:

- Structura capitalului natural și a sistemului socio-economic;
- Productivitatea și capacitatea de suport ale capitalului natural, pe de-o parte, și intensitatea metabolismului sistemului socio-economic, pe de altă parte;
- Diversitatea resurselor și serviciilor produse de capitalul natural al țării și diversitatea liniilor de producție în cadrul sistemului socio-economic.

În plus, este necesar să se asigure:

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- Un raport supraunitar între componentele capitalului natural în regim natural și seminatural și componentele acestuia controlate de către populația umană (ex. Agrosisteme);
- Conectivitatea între componentele capitalului natural;
- Diversitatea sistemelor ecologice;
- Calitatea atmosferei, apei și starea de sănătate a populației.

Pornind de la ideea că semnificația conceptului de sustenabilitate se rezumă de fapt la procesul de dezvoltare al complexului format din sistemul socio-economic și capitalul natural, putem spune că tranziția către un model de dezvoltare durabilă implică:

- identificarea, negocierea și promovarea concomitentă și echilibrată a unor măsuri care corespund coordonatelor modelului de dezvoltare durabilă;
- proiectarea (elaborarea), aplicarea și perfecționarea setului de indicatori pentru monitorizarea procesului;
- proiectarea, dezvoltarea și aplicarea tehnologiilor, procedurilor și normelor juridice, instrumentelor și mecanismelor economice, preceptelor etice și morale precum și a mecanismelor de negociere a intereselor și a sistemelor de suport ale tranziției.

Informațiile primite prin intermediul indicatorilor de sustenabilitate trebuie să permită identificarea restricțiilor și disfuncționalităților și să fundamenteze măsurile pentru completarea și redimensionarea programelor de acțiune ale tranziției la scară națională și armonizarea acestora la scară macroregională și globală. Controlul eficient al procesului de tranziție la modelul de dezvoltare durabilă este deci strict dependent de procesul complementar de supraveghere a acestuia prin intermediul unui set de indicatori sensibili și cu relevanță pentru procesul urmărit.

Metodologii alternative

Monitorizarea tendințelor dezvoltării folosind și indicatori situați în afara activității economice precede formularea principiilor dezvoltării durabile și s-a afirmat în paralel cu procesul de definire a strategiilor de dezvoltare durabilă elaborate sub egida Națiunilor Unite și a Uniunii Europene. Un raport recent al Institutului Internațional pentru Dezvoltare Durabilă (IISD) din Canada prezintă o listă – dorită exhaustivă de către autori – de peste șase sute de sisteme de indicatori pentru monitorizarea proceselor și politicilor dezvoltării durabile, elaborate la nivel național, sub-național și internațional. Astfel de instrumente de monitorizare au fost produse de o varietate de instituții, de la întreprinderi sau asociații civile până la administrații locale, guverne naționale, instituții financiare internaționale, grupuri de experți și centre de cercetare. Volumul de exemple reflectă nevoia percepută de a dispune de astfel de instrumente de monitorizare, de a acoperi o plajă diversă de aplicații și de a depăși o seamă de dificultăți metodologice.

Până în prezent, nici unul dintre seturile de indicatori supuse atenției internaționale nu este privit de către propriii autori ca o soluție completă. O privire de ansamblu asupra proiectelor proeminente dezvoltate la nivel național sau supra-național evidențiază trei direcții de lucru care s-au afirmat rapid în cursul unui singur deceniu (în principal din perioada 2002-2004 până în prezent) producând rezultate cu impact global notabil :

- Seturi de indicatori orientate către domenii și ținte ale politicilor de dezvoltare ;
- Sisteme de indicatori care vizează sustenabilitatea sistemelor ecologice;
- Seturi de indicatori care extind sistemul conturilor naționale.

Clasificarea pleacă de la abordările metodologice predominante, iar diferențele dintre modalitățile de elaborare, stadiul de dezvoltare și utilizarea efectivă a acestor instrumente ilustrează dificultatea de a regăsi compatibilități reale între abordările empirice și normative din domeniile distincte ale dezvoltării durabile : economia, societatea și mediul. Aflăte încă într-o fază de cercetare în fiecare dintre cele trei domenii, aspectele metodologice sunt preluate dinamic în procesul de dezvoltare a aplicațiilor de raportare statistică în curs de elaborare pe plan internațional.

Evoluția sistemelor de raportare statistică coordonate de câteva dintre organizațiile internaționale principale producătoare de statistici armonizate global ilustrează dimensiunile problematicei curente în abordarea statistică a dezvoltării durabile. Primele aplicații Green Gross Domestic Product și Real Savings dezvoltate de Banca Mondială au fost deja implementate pe scară largă ca versiuni ajustate a unor metrici economice deja maturizate conceptual. Ele nu sunt, însă, considerate

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

suficiente pentru conturarea unei imagini complete a dezvoltării durabile definite prin armonizarea celor trei dimensiuni. Efortul de evaluare a interdependenței dintre mediul global și economie de către Panelul Internațional pentru Schimbări Climatice sub egida ONU (IPCC) rămâne cel mai complet exercițiu de cuantificare în domeniu care a revelat și magnitudinea efortului de a monitoriza empiric dimensiunile dezvoltării durabile într-o abordare sistemică. Evoluția unor proiecte înrudite – cel lansat de Earth Institute sub forma Indicelui de Sustenabilitate a Resurselor Naturale și a Mediului (ESI : Environmental Sustainability Index) și versiunea utilizată de către World Economic Forum (EPI, Environmental Performance Index), ilustrează aceleași dificultăți din perspectiva unei soluții ajustate la resursele curente de analiză empirică. Extinderea sistemului de conturi naționale pentru a reflecta factorii ecologici și sociali ai dezvoltării este privită ca un deziderat substanțial în domeniu, rămânând un subiect de colaborare între birourile statistice ale Organizației pentru Colaborare și Dezvoltare Economică (OCDE), Eurostat și Comisiei Economice ONU pentru Europa (UNECE). În faza actuală a lucrărilor (*Sustainable Development Indicators: Proposals for a Way Forward*, László Pintér, Peter Hardi, Peter Bartelmus, IISD, 2005.) se recunoaște existența unor insuficiențe metodologice în domeniul cuantificării capitalului uman și social și a capacității de suport a ecosistemelor naturale. Sistemul de monitorizare folosit în privința Strategiei de Dezvoltare Durabilă a UE recunoaște, de asemenea, aceste probleme. Instrumentul de monitorizare și raportare la nivelul UE. Revizuirea, în anul 2006, a Strategiei Uniunii Europene pentru Dezvoltare Durabilă s-a axat în special pe instituirea unui proces de monitorizare care să armonizeze cerințele naționale specifice ale statelor membre cu nevoia de coordonare la nivelul instituțiilor UE.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a UE statuează complementaritatea obiectivelor economice, sociale și de mediu precum și faptul că acestea trebuie să avanseze concomitent. Obiectivele de performanță privind responsabilitatea socială și de mediu pentru procesele de producție urmează să fie definite printr-un dialog constructiv angajat de Comisia Europeană și de fiecare dintre statele membre ale UE cu reprezentanții comunității de afaceri și ai grupurilor de interese relevante.

Sistemul curent de indicatori pregătit de Eurostat pentru monitorizarea Strategiei EU pentru Dezvoltare Durabilă și-a început evoluția odată cu definirea conceptului dezvoltării durabile și lansarea abordării globale în cadrul Comisiei pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite (UNCSD). Simultan, a început testarea capacității raportărilor statistice existente de a reflecta noul concept. Urmărirea confluenței dintre cele trei dimensiuni (economică, socială și de mediu) face parte din cadrul conceptual al Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene și se reflectă în structura setului de indicatori orientativi pentru monitorizarea implementării Strategiei aflat în atenția Eurostat. O primă versiune incompletă a acestui set a fost publicată în primul raport de evaluare (2007) a strategiei Europene revizuite

În forma sa curentă, mecanismul de monitorizare evidențiază anumite categorii de indicatori aflate încă în stadiul de definitivare. Setul existent de indicatori este considerat adecvat pentru monitorizarea tintelor cantitative ale Strategiei UE, dar incomplet sau insuficient pentru urmărirea și evaluarea obiectivelor calitative ale Strategiei. Asigurarea calității și comparabilității indicatorilor rămâne un proiect în curs de desfășurare.

Comisia Europeană, cu asistența grupului de lucru pentru indicatorii dezvoltării durabile, urmează să continue dezvoltarea sistemului de indicatori pentru a îmbunătăți omogenitatea raportării. În consecință, statele membre ale UE vor trebui să-și instituie o formă de suport instituțional adecvată pentru coordonarea dezvoltării instrumentelor statistice de monitorizare și revizuire periodică a fiecărei Strategii Naționale într-un mod congruent cu efortul de sistematizare a raportărilor asupra implementării Strategiei la nivelul Uniunii Europene. (*Measuring progress towards a more sustainable Europe, 2007*, Monitoring report of the European Sustainable Development Strategy, Laure Ledoux, Ed., Eurostat Statistical Books, 2007.)

Indicatorii Eurostat urmăriti la nivel național

Cadrul conceptual

Urmărind structura indicatorilor produsă de Eurostat pentru Raportul de Monitorizare a Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene, fiecărei dimensiuni a Strategiei i se asociază un indicator reprezentativ (Nivel 1),

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

un set de indicatori corespunzând obiectivelor operationale subordonate (Nivel 2) detaliați de indicatori descriptivi ai domeniilor de intervenție a politicilor asociate (Nivel 3). Un set de indicatori în afara acestei structuri este inclus pentru referință descriind fenomene greu de interpretat normativ sau a căror răspuns la intervenții rămâne neidentificat. Aceștia prezintă detalii semnificative din contextul fiecărei teme și sunt considerați indispensabili pentru interpretarea indicatorilor clasificați în ‘nivelurile’ 1-3 ale structurii de raportare.

NIVEL I. I

INDICATOR REPREZENTATIV

Correspondând unui Domeniu Prioritar al Strategiei

NIVEL II. INDICATORI DESCRIPTIVI

Correspondând Obiectivelor operationale asociate domeniului prioritar

NIVEL III. INDICATORI DESCRIPTIVI

Correspondând Domeniilor de intervenție adresând obiectivele prioritare

NIVEL IV. I

INDICATORI CONTEXTUALI

descriind dimensiuni critice interpretării indicatorilor cuprinși în partea sistematizată (Nivelurile 1-3) ale raportului.

Cele zece teme ale indicatorilor Eurostat urmăresc obiectivele Strategiei de Dezvoltare Durabilă a UE ca o progresie de la dimensiunea economică, spre cele privind societatea și mediul, până la dimensiunea instituțională a Strategiei.

TEME DE ANALIZĂ ȘI INDICATORI REPREZENTATIVI

Indicatorii reprezentativi pentru fiecare temă sunt indicatori cu grad ridicat de recunoaștere publică și utilizare de rutină în cercetare. Au fost aleși pentru valoarea lor de comunicare, sunt considerați robusti metodologic și calitativ, și sunt urmăriți de toate țările membre ale Uniunii Europene de cel puțin cinci ani.

I.TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Dezvoltare socio-economică

INDICATOR REPREZENTATIV : Rata de creștere a produsului intern brut pe cap de locuitor

OBIECTIV EU-SDS CORESPONDENT : Prosperitate Economică

II. TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Consum și producție sustenabile

INDICATOR REPREZENTATIV : Productivitatea resurselor

OBIECTIVE EU-SDS CORESPONDENTE : Consum și producție sustenabile ; Conservarea și administrarea resurselor naturale

III.TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Incluziune socială

INDICATOR REPREZENTATIV : Populație expusă riscului sărăciei, excluzând transferurile sociale

OBIECTIVE EU-SDS CORESPONDENTE : Incluziune socială, Demografie și Migrație

IV.TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Schimbări demografice

INDICATOR REPREZENTATIV : Rata de ocupare a populației [câtre] vârsta limită de pensionare

OBIECTIVE EU-SDS CORESPONDENTE : Incluziune socială, Demografie și Migrație

V. TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Sănătate publică

INDICATOR REPREZENTATIV : Durata medie de viață sănătoasă pe sexe, și Durata medie de viață probabilă la naștere pe sexe

OBIECTIV EU-SDS CORESPONDENT : Sănătate publică

VI. TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Schimbări climatice și energie

INDICATOR REPREZENTATIV : Emisiile totale de gaze cu efect de seră, Consumul de resurse energetice regenerabile

OBIECTIV EU-SDS CORESPONDENT : Schimbări climatice și energie

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

VII. TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Transport sustenabil

INDICATOR REPREZENTATIV : Consumul de energie pentru activitati de transport

OBIECTIV EU-SDS CORESPONDENT : Transport sustenabil

VIII. TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Resurse naturale

INDICATOR REPREZENTATIV : Indexul speciilor de pasari comune, Productia din pescuit peste limitele biologice stabile

OBIECTIV EU-SDS CORESPONDENT : Conservarea si managementul resurselor naturale

IX. TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Parteneriat global

INDICATOR REPREZENTATIV : Asistenta pentru Dezvoltare – fonduri oficiale

OBIECTIV EU-SDS CORESPONDENT : Saracia la nivel global si dezvoltarea durabila

X. TEMA DE RAPORTARE (Eurostat 2007): Buna guvernare

INDICATOR REPREZENTATIV : In studiu

CORESPUNZAND PRINCIPIULUI FUNDAMENTAL AL EU-SDS: Coerenta politicilor de guvernare

Raportul catre Comisia Europeana inaintat de Guvernul Romaniei privind stadiul de implementare a Strategiei Nationale pentru Dezvoltare Durabila prezinta situatia tuturor indicatorilor selectionati de Eurostat de catre sursele de date statistice din Romania preluate de Institutul National de Statistica. Periodic, Strategia Nationala trebuie revizuita astfel incat tintele fixate sa tina cont de evolutia sistemului socio-economic la nivel national, precum si de opiniile comunitatii locale cu privire la implementarea acesteia. Cu cat revizuirea se face la intervale mai scurte cu atat marja de eroare in privinta evaluarii resurselor necesare implementarii este mai mica, avand in vedere ca, pe masura ce se inainteaza in timp, se multiplica variabilele care caracterizeaza sistemul socio- economic supus analizei ce trebuie luate in calcul la stabilirea coordonatelor unui model de dezvoltare socio-economica durabila. Din acest motiv s-a decis la nivelul Comisiei Europene ca Strategia de Dezvoltare Durabila a UE sa fie revizuita o data la 2 ani, astfel ca la scara nationala se va adopta acelasi interval de timp. În acest moment, conform raportului Eurostat privind evaluarea metodologiilor de monitorizare si raportare a Strategiilor de Dezvoltare Durabila, publicat in 2007, Romania, prin capacitatea actuala a Institutului National de Statistica, monitorizeaza doar 13 indicatori relationati cu prioritatile si obiectivele de dezvoltare durabila cuprinse in Strategie. În conformitate cu modul de lucru stabilit la nivelul Comisiei Europene, se va crea o structura institutionala speciala de monitorizare si evaluare a implementarii Strategiei. Ca instrument utilizat pentru procesul de monitorizare si implementare a Strategiei Nationale va fi elaborat un set de indicatori, in concordanta cu Raportul de monitorizare pentru dezvoltarea durabila pregatit de Eurostat (indicatorii Eurostat-2007). Structura sistemului institutional de monitorizare, evaluare si raportare, a metodologiilor si ciclurilor de raportare va fi detaliata in cadrul Partii V – Implementare, monitorizare si raportarea rezultatelor din cadrul proiectului de Strategie Nationala pentru Dezvoltare Durabila.

(Romania: Report to the Commission on progress at national level regarding the implementation of the National Sustainable Development Strategy, July 2007)

Integrarea României la Uniunea Europeană impune criterii precise privind garantarea unor servicii publice de interes general performante și de calitate, în special dezvoltarea și corelarea industriilor de rețea, care să contribuie la creșterea bunăstării cetățenilor și atingerea într-un interval scurt de timp a normelor și standardelor comunitare.

Comunitatea Europeană promovează o liberalizare "controlată" a acestor servicii, adică o deschidere progresivă a pieței, însoțită de măsuri care să protejeze interesul general, îndeosebi prin introducerea conceptului de serviciu universal, în vederea garantării accesului tuturor, indiferent de situația economică și socială sau de poziția geografică, la un serviciu de calitate cu un preț accesibil.

România trebuie să se înscrie organic în acest concept, administrația centrală și locală fiind obligate să asigure progresiv atingerea acestor deziderate prin stabilirea de programe concrete de dezvoltare a serviciilor publice de interes general pe termen mediu și lung, cu respectarea principiilor și obiectivelor comune în vederea armonizării acestora cu standardele și normele impuse de acquis-ul comunitar. În România, funcționează Autoritatea Națională de Reglementare în

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

domeniul Serviciilor Publice de Gospodărie Comunală care coordonează activitatea în acest domeniu și elaborează rapoarte anuale privind situația existentă și problemele ce se impun a fi soluționate cu prioritate. Astfel de rapoarte se întocmesc și de alte organisme specializate cu atribuții în domeniul serviciilor publice, care funcționează atât în țară cât și în străinătate.

Activitatea acestora este sprijinită și de organizațiile patronale și profesionale de specialitate (Patronatul Român al Locuinței, Uniunea Națională a Transportatorilor Publici, Patronatul Român al Serviciilor Energetice, Patronatul Român al Apei, Patronatul Român al Serviciilor de Salubritate, Patronatul Serviciilor de Iluminat Public, Asociația Națională a Informaticienilor din Administrația Publică, Patronatul Național al Prestatorilor de Servicii de Geodezie, Cadastru, Cartografie și Fotogrametrie etc.), care au elaborat deja Proiecte privind Strategiile Naționale de Dezvoltare Durabilă a principalelor servicii publice de interes general.

În contextul integrării în Uniunea Europeană, România trebuie să ofere consumatorilor servicii publice performante, la standarde de calitate europeană și la prețuri accesibile, să contribuie la creșterea bunăstării și respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

Principalele **obiective și strategii pe termen mediu și lung** privind modernizarea și dezvoltarea serviciilor publice de interes general, se concretizează în:

- Promovarea principiilor economiei de piață și reducerea gradului de monopol;
- Atragerea capitalului privat în finanțarea investițiilor din domeniul infrastructurii serviciilor de interes general;
- Descentralizarea serviciilor de interes general și antrenarea operatorilor de rețea;
- Creșterea responsabilității autorităților privind calitatea serviciilor asigurate populației;
- Extinderea sistemelor centralizate pentru serviciile de bază (alimentare cu apă, canalizare, salubritate) și creșterea gradului de acces a populației la aceste servicii;
- Îmbunătățirea formelor de protecție socială a segmentelor defavorizate ale populației;
- Reconsiderarea raportului preț-calitate în toate domeniile;
- Creșterea puterii de cumpărare a populației;
- Instituționalizarea creditului local și extinderea acestuia la finanțarea serviciilor publice;
- Promovarea măsurilor de dezvoltare durabilă;
- Pregătirea continuă a resurselor umane;
- Promovarea parteneriatului social etc.

Instituțiile și organizațiile cu atribuții în acest domeniu, pot dezvolta și particulariza aceste obiective și le pot supune dezbaterii publice, astfel încât să contribuie efectiv la o cât mai bună fundamentare a **Strategiei de dezvoltare durabilă - România 2025**.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Orientările Ministerului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului (MAPAM) în materie de comerț exterior se îndreaptă, în ultima perioadă, spre produse mai puțin tradiționale, în timp ce alimentele autohtone se dovedesc din ce în ce mai greu de comercializat pe piața externă.

Orientările Ministerului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului (MAPAM) în materie de comerț exterior se îndreaptă, în ultima perioadă, spre produse mai puțin tradiționale, în timp ce alimentele autohtone se dovedesc din ce în ce mai greu de comercializat pe piața externă.

În contextul aderării României la UE în anul 2007, politica națională de dezvoltare a României se va racorda din ce în ce mai strâns la politicile, obiectivele, principiile și reglementările comunitare în domeniu, în vederea asigurării unei dezvoltări socio-economice de tip „european” și reducerea cât mai rapidă a disparităților semnificative față de Uniunea Europeană. Conform ultimelor date statistice publicate de Comisia Europeană, în ultimii ani România a înregistrat o îmbunătățire notabilă a convergenței reale în termeni de produs intern brut pe locuitor exprimat la standardul puterii de cumpărare, ajungând să reprezinte, în anul 2004, 28,8% din media UE-15 și 31,1% din media UE-25, față de 23% și respectiv 25,2% în 2000. Cu toate acestea, România continuă să se plaseze în urma tuturor noilor State Membre, decalajul pe care trebuie să-l recupereze fiind semnificativ.

Planul Național de Dezvoltare (PND) este instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparitățile de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană. PND este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială (Cohesion Policy) și reprezintă *documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta și stimula dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene*. Se impune sublinierea clară a caracterului specific al PND 2007-2013. Acesta nu substituie o Strategie Națională de Dezvoltare Economică, ci reprezintă o componentă esențială a acesteia. În accepțiunea politicii de coeziune, PND reprezintă un **instrument de prioritizare a investițiilor publice** pentru dezvoltare. Rațiunea elaborării PND este aceea de a stabili direcțiile de alocare a fondurilor publice pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din surse interne (buget de stat, bugete locale, etc.) sau externe (fondurile structurale și de coeziune, fonduri UE pentru dezvoltare rurală și pescuit, credite externe, etc.), în scopul diminuării decalajelor de dezvoltare față de Uniunea Europeană și a disparităților interne (ex. urban-rural, regiunea X față de media națională etc.). De altfel, PND nu conține aspecte de reglementare legislativă, construcție instituțională sau reformă structurală, acestea fiind apanajul altor documente programatice, cum ar fi Programul Economic de Preaderare sau viitorul Program Național de Reformă. Pornind de la discuțiile tehnice cu Comisia Europeană la Capitolul 21 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale”, elaborarea PND 2007-2013 a demarat în anul 2004 pe baza ideii că acest document va fi **orientat în principal asupra priorităților și obiectivelor compatibile cu domeniile de intervenție a Fondurilor Structurale și de Coeziune**. Această abordare este justificată atât prin rolul PND de fundamentare generală a accesului la Fondurile Structurale și de Coeziune, cât și prin prisma faptului că politica de dezvoltare a României va trebui să se alinieze după anul 2007 la prioritățile comunitare de dezvoltare și să fie bazată pe măsuri considerate stimuli de dezvoltare socio-economică durabilă la nivel european.

În contextul reformei Politicii de Coeziune a UE pentru perioada 2007-2013 și a modificării subsecvente a reglementărilor privind managementul fondurilor structurale și de coeziune, PND reprezintă documentul pe baza căruia va fi elaborat *Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013 (CSNR)*, reprezentând strategia convenită cu Comisia Europeană pentru utilizarea instrumentelor structurale.

Conform viitorului acquis privind fondurile structurale și de coeziune, Cadrul de Sprijin Comunitar va fi înlocuit de Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR), document de programare care stabilește domeniile strategice de intervenție ale instrumentelor structurale în fiecare stat membru și care se negociază cu Comisia Europeană. Programele Operaționale de implementare a acestor fonduri derivă din CSNR.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Este important de subliniat legătura cu prioritățile europene de dezvoltare. În perioada de referință a PND 2007-2013, România trebuie să se racordeze atât la Politica de Coeziune a Uniunii Europene, cât și la prioritățile Agendei Lisabona, la realizarea cărora va trebui să-și aducă propria contribuție. Este de menționat că propunerile Comisiei Europene privind managementul Fondurilor Structurale în perioada de programare 2007-2013 reflectă o reorientare sporită în sensul susținerii eforturilor de atingere a obiectivelor fundamentale de la Lisabona și Göteborg, respectiv *creșterea competitivității, ocuparea deplină și protecția durabilă a mediului*. Pe aceleași obiective se axează și Strategia de dezvoltare a PND 2007-2013, în încercarea de a realiza reducerea cât mai rapidă a decalajelor existente față de UE prin metode promovate la nivel european și care vor beneficia de o susținere financiară substanțială din partea UE.

În ceea ce privește Strategia PND, având în vedere obiectivul global de reducere a decalajelor de dezvoltare față de UE și pornind de la o analiză cuprinzătoare a situației socio-economice actuale, au fost stabilite **șase priorități naționale de dezvoltare**, ce grupează în interior o multitudine de domenii și sub-domenii prioritare:

Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport

Protejarea și îmbunătățirea calității mediului

Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative

Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol

Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării

Acest set de priorități asigură continuitatea față de prioritățile stabilite în PND 2004-2006 și a fost agreat de principiu cu Comisia Europeană. Mai mult decât atât, în cadrul negocierilor la Capitolul 21 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale” (închise la data de 23 septembrie 2004), autoritățile române și Comisia Europeană au stabilit viitoarele Programe Operaționale prin intermediul cărora se vor gestiona Fondurile Structurale și de Coeziune pe baza domeniilor acoperite de prioritățile sus formulate (cu excepția agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului, care vor fi finanțate din instrumente comunitare distincte). Strategia PND 2007-2013 este structurată pe cele șase priorități naționale de dezvoltare, limitarea numărului de priorități fiind de natură să asigure concentrarea resurselor disponibile pe realizarea acelor obiective și măsuri cu impact maxim asupra reducerii decalajelor față de UE și a disparităților interne. Trebuie precizat, însă, că în interiorul acestor priorități sunt abordate numeroase domenii / sectoare de intervenție specifice, cum ar fi educația, sănătatea, energia, sectorul comunicații și IT, prevenirea riscurilor naturale etc.

Formularea obiectivelor strategice ce contribuie la realizarea priorităților naționale de dezvoltare încearcă să îmbine, pe de o parte, elementele politicilor sectoriale și ale politicii de dezvoltare regională, inclusiv prin prisma Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a României „Orizont 2025”, și, pe de altă parte, orientările strategice la nivel european și cerințele specifice legate de accesarea fondurilor comunitare post-aderare. Strategia PND va fi finanțată din surse multiple. Așa cum s-a menționat anterior, PND 2007-2013 va reprezenta un instrument de prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare, asigurând fundamentarea generală a direcțiilor de alocare a fondurilor publice pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din surse interne (buget de stat, bugete locale etc.) sau externe (instrumentele structurale ale UE, fondurile UE de tip structural pentru agricultură, dezvoltare rurală și pescuit, credite externe, etc.). Programarea financiară a PND, care a urmărit realizarea unui tablou general realist al surselor de finanțare a dezvoltării ce ar trebui utilizate în perioada 2007-2013 pentru creșterea convergenței cu UE, a condus la o sumă estimativă globală de cca. 58,7 miliarde Euro, din care cca. 43% reprezintă aportul Uniunii Europene.

În cadrul negocierilor de aderare la Capitolul 21 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale”, **România și-a asumat angajamentul de a finaliza PND prin aprobarea sa de către Guvern în decembrie 2005.**

În vederea realizării acestui angajament complex, Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de coordonator al elaborării PND și al pregătirilor pentru managementul Fondurilor Structurale și de Coeziune (conform HG nr. 497/2004), a realizat măsurile și acțiunile necesare, împreună cu ministerele, celelalte instituții și partenerii implicați în acest proces și în

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

conformitate cu cerințele derivând din reglementările naționale și comunitare relevante, precum și cu calendarul de lucru convenit cu Comisia Europeană.

În primul rând, a fost aprobată HG nr. 1115/2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului Național de Dezvoltare, care a stabilit principiile de elaborare a PND, rolul diferitelor instituții în procesul de elaborare și modalitățile de cooperare inter-instituțională și de consultare partenerială. În acest sens a fost constituit Comitetul Interinstituțional pentru elaborarea PND, structura partenerială consultativă la nivel național, precum și șapte grupuri de lucru tematice.

Proiectul final al PND reflectă activitățile intense desfășurate în perioada mai 2004 – decembrie 2005 de diverse instituții și organizații implicate în elaborarea documentului, sub coordonarea Ministerului Finanțelor Publice, precum și consultările parteneriale organizate la nivel național, regional și local.

PND 2007-2013 încearcă să reflecte cât mai fidel prioritățile stringente de dezvoltare ale României la nivel național, regional și local și propune susținerea acestora prin investiții publice concentrate, alocate pe bază de programe și proiecte. Implementarea strategiei de dezvoltare prin utilizarea eficientă a fondurilor prevăzute, atât interne, cât și externe, va conduce, la orizontul anului 2013, la o Românie competitivă, dinamică și prosperă, integrată cu succes în Uniunea Europeană și aflată pe un trend de dezvoltare rapidă și durabilă.

Nu sunt incluse ajutoarele agricole directe.

PLANUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE SI PROGRAMELE OPERATIONALE

. PLANUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE 2007 - 2013

În viitoarea sa calitate de stat membru al Uniunii Europene, România va beneficia de sprijin pentru promovarea creșterii economice și realizarea coeziunii sociale. Planul Național de **Dezvoltare** reprezintă documentul de planificare strategică prin care se va orienta și stimula dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu politicile de dezvoltare ale UE.

OBIECTIVUL GLOBAL AL PLANULUI NATIONAL DE DEZVOLTARE : Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și Statele Membre ale Uniunii Europene . Obiectivului strategic general i se subsumează următoarele obiective specifice:

- 1) racordarea la rețeaua europeană și intercontinentală a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială;
- 2) structurarea armăturii urbanizării prin dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane;
- 3) afirmarea solidarității urban-rural adecvată diferitelor categorii de teritorii;
- 4) valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Obiectivul global al PND, ce vizează reducerea disparităților de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană, se sprijină pe trei obiective specifice:

1. Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești
2. Dezvoltarea la standarde europene a infrastructurii de bază

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

3. Perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman autohton

În vederea atingerii obiectivului global și a obiectivelor specifice și pornind de la aspectele identificate în etapa de analiză socio-economică, au fost formulate **sase priorități naționale de dezvoltare pentru perioada 2007-2013**:

1. *Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere*
2. *Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport*
3. *Protejarea și îmbunătățirea calității mediului*
4. *Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și incluziunii sociale și întărirea capacității administrative*
5. *Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol*
6. *Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării*

Pe baza domeniilor acoperite de prioritățile sus formulate, autoritățile române și Comisia Europeană au stabilit, în cadrul negocierilor la Capitolul 21, viitoarele Programe Operaționale prin intermediul cărora se vor gestiona Fondurile Structurale și de Coeziune.

Prioritățile naționale de dezvoltare

1. Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere

În condițiile decalajelor importante de competitivitate pe care România le prezintă în raport cu statele membre UE, obiectivul strategic general stabilit în cadrul acestei priorități este *creșterea productivității întreprinderilor românești pentru reducerea decalajelor față de productivitatea medie la nivelul Uniunii. Se urmărește generarea până în anul 2015 a unei creșteri medii a productivității de cca. 5,5% anual, permițând României să atingă un nivel de aproximativ 55% din media UE. Realizarea acestui obiectiv este avută în vedere prin următoarele sub-priorități:*

1.1. Creșterea competitivității prin îmbunătățirea accesului pe piață al întreprinderilor, în special al IMM-urilor, care se va realiza prin susținerea investițiilor productive (utilaje și tehnologii noi), susținerea certificării întreprinderilor și a produselor, crearea unui mediu favorabil finanțării afacerilor, dezvoltarea infrastructurii de afaceri (incubatoare, centre de afaceri, clustere emergente), sprijinirea eforturilor de internaționalizare a întreprinderilor, precum și prin promovarea potențialului turistic românesc.

1.2. Dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere prin promovarea cercetării și inovării și accelerarea dezvoltării societății informaționale, ce presupune inclusiv dezvoltarea și eficientizarea serviciilor publice electronice moderne (e-Guvernare, e-Educație și e-Sănătate)

1.3. Îmbunătățirea eficienței energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie prin investiții destinate reducerii intensității energetice și îmbunătățirii eficienței energetice, precum și prin valorificarea resurselor regenerabile.

2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Obiectivul general al strategiei în domeniul transporturilor îl reprezintă asigurarea unei infrastructuri de transport extinse, moderne și durabile, precum și a tuturor celorlalte condiții privind dezvoltarea sustenabilă a economiei și îmbunătățirea calității vieții, astfel încât volumul activității de transport în PIB să crească de la 3,6 miliarde euro (în prezent) la minimum 7,0 miliarde euro până în 2015.

Pentru atingerea acestui obiectiv, strategia dezvoltării și modernizării infrastructurii de transport se va realiza prin intermediul următoarelor sub-priorități:

2.1. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport trans-europene și a rețelelor de legătură, prin modernizarea și construcția de infrastructuri rutiere, feroviare, navale și aeroportuare trans-europene și modernizarea și construcția rețelelor de legătură la TEN-T. În acest sens, este de menționat că o atenție deosebită va fi acordată dezvoltării de proiecte pe coridorul paneuropean IV.

2.2. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport de interes național și îmbunătățirea serviciilor aferente, prin modernizarea și construcția de infrastructuri rutiere, feroviare (inclusiv serviciile aferente) și navale.

2.3. Dezvoltarea durabilă a sectorului transporturi, prin promovarea intermodalității, îmbunătățirea siguranței traficului pe toate modurile de transport, reducerea impactului lucrărilor și activităților de transport asupra mediului înconjurător și punerea în siguranță a infrastructurii de transport.

3. Protecția și îmbunătățirea calității mediului

Obiectivul strategic general al acestei priorități din PND îl reprezintă protejarea și îmbunătățirea calității mediului, în conformitate cu nevoile economice și sociale ale României, conducând astfel la îmbunătățirea semnificativă a calității vieții prin încurajarea dezvoltării durabile. Acest obiectiv va fi realizat prin promovarea sub-priorităților de mai jos, urmărindu-se, totodată, și îndeplinirea angajamentelor asumate de România în cadrul negocierilor de aderare la UE la Capitolul 22 „Protecția mediului”:

3.1. Îmbunătățirea standardelor de viață prin asigurarea serviciilor de utilități publice la standardele de calitate și cantitate cerute, în sectoarele de apă și deșeuri, prin dezvoltarea sistemelor de infrastructură de apă și apă uzată în localitățile vizate și crearea/consolidarea companiilor regionale de profil, și prin dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor (colectare, transport, tratare/eliminare a deșeurilor în localitățile vizate; închiderea depozitelor neconforme).

3.2. Îmbunătățirea sistemelor sectoriale de management de mediu, cu accent pe: dezvoltarea sistemelor specifice de management al apei și deșeurilor, a celor de management al resurselor naturale (conservarea diversității biologice, reconstrucția ecologică a sistemelor deteriorate, prevenirea și intervenția în cazul riscurilor naturale – în special inundații), precum și pe îmbunătățirea infrastructurii de protecție a aerului.

4. Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și incluziunii sociale și întărirea capacității administrative

Fiind unanim recunoscut faptul că resursele umane reprezintă motorul societății bazate pe cunoaștere, obiectivul strategic general al priorității îl constituie dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității acestuia pe piața muncii, prin asigurarea oportunităților egale de învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea unei piețe a muncii moderne, flexibile și inclusive care să conducă, până în 2015, la integrarea durabilă pe piața muncii a 900.000 persoane.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Măsurile și acțiunile avute în vedere la această prioritate pot fi grupate în cadrul a patru sub-priorități, după cum urmează:

4.1. Dezvoltarea capitalului uman. Investițiile realizate în cadrul acestei sub-priorități vor viza: sistemul de educație inițială (prin promovarea de reforme în contextul învățării pe tot parcursul vieții), diseminatorii de învățare (resursele umane din educație), conținutul învățării (diversificarea și asigurarea calității ofertelor de educație și formare inițială și continuă) și sistemul de formare profesională continuă.

4.2. Promovarea ocupării depline. Principalele măsuri avute în vedere în cadrul acestei sub-priorități vizează: creșterea adaptabilității forței de muncă și a întreprinderilor; dezvoltarea inițiativelor pentru partenerii sociali; îmbunătățirea tranziției de la școală la locul de muncă și promovarea culturii antreprenoriale în educație și formare, identificarea și valorificarea tuturor oportunităților de integrare pe piața muncii; modernizarea și întărirea capacității administrative a serviciului public de ocupare.

4.3. Promovarea incluziunii sociale. Principalele domenii de intervenție avute în vedere în cadrul sub-priorității sunt: integrarea pe piața muncii și combaterea discriminării, îmbunătățirea accesului și participării la educație inițială și continuă pentru grupurile vulnerabile, promovarea egalității de gen și combaterea excluziunii sociale a femeilor, dezvoltarea unui sistem eficient de servicii sociale destinate reducerii riscului de marginalizare și excluziune socială, inițiative transnaționale în educația inclusivă și inițiative transnaționale pe piața muncii.

4.4 Dezvoltarea capacității administrative și a bunei guvernări. Această sub-prioritate are scopul de a promova și susține crearea la nivel central și local a unei administrații publice care să devină un important factor de competitivitate, **dezvoltare**, progres și coeziune. De asemenea, vor fi vizate cu prioritate alte două segmente importante în procesul de întărire a capacității administrative: justiția și ordinea și siguranța publică.

5. Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol

Obiectivul strategic general al acestei priorități vizează dezvoltarea unei agriculturi competitive bazată pe cunoaștere și inițiativă privată, precum și protejarea patrimoniului natural cultural și istoric al zonelor rurale din România.

Sub-prioritățile identificate în vederea realizării obiectivului definit sunt următoarele:

5.1. Creșterea competitivității economiei agro-alimentare și silvice prin adaptarea ofertei la cerințele pieței, în cadrul căreia va fi acordat sprijin financiar cu precădere pentru modernizarea fermelor și îmbunătățirea capitalului uman din agricultură (măsuri de consultanță și sprijinire a tinerilor fermieri, măsuri de încurajare a asocierii producătorilor), precum și pentru îmbunătățirea calității produselor.

5.2. Creșterea standardelor de viață în zonele rurale prin diversificarea activităților rurale: stimularea activităților non-agricole, promovarea agro-turismului precum și dezvoltarea de micro-întreprinderi în amonte și avalul producției agricole, toate acestea în contextul unor servicii de bază de bună calitate.

5.3. Dezvoltarea economică durabilă a fermelor și a exploatațiilor forestiere, vizează implementarea unor acțiuni ce privesc utilizarea durabilă a terenului agricol și forestier, materializate în acordarea de plăți pentru agro-mediu și bunăstarea animalelor, plăți compensatorii pentru terenurile cu handicap natural, precum și prime de împădurire, dar și în realizarea unor acțiuni de prevenire a calamităților naturale.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

5.4. Promovarea inițiativelor de tip „LEADER”, prin care se va urmări stimularea inițiativelor locale care să permită creșterea capacității comunităților rurale de a dezvolta inițiative de afaceri pe baza de parteneriat.

5.5. Asigurarea pescuitului durabil și dezvoltarea acvaculturii, în cadrul căreia se au în vedere dezvoltarea acvaculturii și pescuitului în apele interioare, a procesării și marketingului produselor pescărești, modernizarea flotei de pescuit, precum și dezvoltarea durabilă a zonelor de pescuit costiere.

6. Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării

Obiectivul general îl reprezintă creșterea economică mai accelerată a regiunilor slab dezvoltate, în vederea diminuării disparităților de dezvoltare interregionale și intraregionale.

Operaționalizarea priorității PND privind dezvoltarea echilibrată a tuturor regiunilor țării se va realiza printr-o abordare integrată, bazată pe o combinație a investițiilor publice în infrastructura locală, politici active de stimulare a activităților de afaceri și sprijinirea valorificării resurselor locale, pe următoarele sub-priorități:

6.1. Îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale: creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri prin îmbunătățirea infrastructurii de transport, a infrastructurii de sănătate, servicii sociale și educație, precum și a infrastructurii de siguranță publică pentru situații de urgență, dezastre naturale și tehnologice.

6.2. Consolidarea mediului de afaceri regional și local: dezvoltarea infrastructurii de afaceri și sprijinirea activităților locale de afaceri cu caracter inovativ, favorizând și crearea unor necesare conexiuni între activitățile productive și cele de cercetare-dezvoltare-inovare.

6.3. Dezvoltarea turismului regional și local: creșterea gradului de atractivitate turistică a regiunilor prin crearea unei infrastructuri adecvate și îmbunătățirea serviciilor specifice, dezvoltarea de forme alternative de turism, protecția și promovarea patrimoniului natural și cultural la nivel local și regional.

6.4. Dezvoltare urbană durabilă: regenerarea zonelor urbane afectate de restructurarea industrială sau care se confruntă cu grave probleme socio-economice, precum și consolidarea rețelei de centre urbane cu potențial de dezvoltare pentru a le permite să acționeze ca motoare ale creșterii economice regionale

6.5. Cooperarea teritorială europeană. Această sub-prioritate se încadrează în noul Obiectiv de intervenție din cadrul Politicii de Coeziune pentru perioada 2007-2013, „Cooperare teritorială europeană”, dedicat integrării armonioase și echilibrate a întregului teritoriu al UE, prin sprijinirea cooperării între diferitele sale entități teritoriale la nivel transfrontalier, transnațional și interregional, în probleme de importanță comunitară. Sub-prioritatea va fi realizată prin promovarea de acțiuni în domeniul cooperării transfrontaliere, transnaționale și interregionale, în vederea integrării socio-economice a zonelor de graniță și creșterii atractivității și accesibilității regiunilor României în cadrul teritoriului european

3.2. Programele Operaționale 2007-2013

Program Operațional	Autoritate de Management	Organisme Intermediare	Fond
---------------------	--------------------------	------------------------	------

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Creșterea competitivității economice	Ministerul Economiei și Comerțului	- Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie - Ministerul Educației și Cercetării – Departamentul de Cercetare - Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației - Ministerul Economiei și Comerțului – Departamentul Energie - Autoritatea Națională de Turism	FEDR
Infrastructura de transport	Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului	-	FEDR + FC
Protecția mediului	Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor	Agențiile Regionale de Protecție a Mediului	FEDR + FC
Dezvoltarea regională	Ministerul Integrării Europene	Agențiile de Dezvoltare Regională	FEDR
Dezvoltarea resurselor umane	Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei	- Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă - Ministerul Educației și Cercetării – Departamentul de Educație	FSE
Dezvoltarea capacității administrative	Ministerul Administrației și Internelor		FSE
Asistența tehnică	Ministerul Finanțelor Publice	-	FEDR
Cooperarea transfrontalieră	Ministerul Integrării Europene	-	FEDR

3.3. Programul Operațional Regional (POR)

Programul Operațional Regional (POR) este un program care implementează elemente importante ale Strategiei Naționale de **Dezvoltare** Regională a Planului Național de **Dezvoltare** (PND), contribuind, alături de celelalte Programe Operaționale Sectoriale (POS), la realizarea obiectivului general al Strategiei Național- Regionale, anume diminuarea disparităților între Regiunile de **Dezvoltare** ale României.

Programul regional va fi finanțat în perioada 2007- 2013 din Bugetul de Stat și cofinanțat din Fondul European de **Dezvoltare** Regională - unul din Fondurile Structurale ale Uniunii Europene.

Principalele caracteristici ale POR, care îl individualizează de Programele Sectoriale, sunt:

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- Puternică dimensiune teritorial-regională, prin care sunt ținute, în principal, Regiunile rămase în urmă și zonele mai slab dezvoltate din Regiunile întrucâtva mai prospere, urmărind revigorarea dezvoltării acestor areale și contracararea posibilelor efecte negative ale implementării celorlalte Programe Sectoriale, care pot conduce la adâncirea disparităților între Regiuni și zone de **dezvoltare**;

- Domeniile de intervenție sunt domenii publice, care se află în responsabilitatea autorităților locale și sunt complementare domeniilor de intervenție ale Programelor Sectoriale

- Contribuie la realizarea coeziunii teritoriale a țării, din punct de vedere economic și social, utilizând o alocare diferențiată a fondurilor pe Regiuni și zone de **dezvoltare**;

- Conține o importantă componentă de **dezvoltare** locală, justificată de dezvoltarea mozaicală a țării .

- Conține axe prioritare de **dezvoltare** comune tuturor regiunilor țării , reprezentând într-un fel numitorul comun de **dezvoltare** al tuturor regiunilor:

Axa 1 - Îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale

Axa 2 - Consolidarea mediului de afaceri regional și local

Axa 3 - Dezvoltarea turismului regional și local

Axa 4 - Dezvoltarea urbană durabilă

Structura Programului Operațional Regional

Prioritatea 1: Îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale

1.1 Îmbunătățirea și dezvoltarea rețelei de transport

1.2 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de sănătate și asistență socială

1.3 Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de educație

Prioritatea 2: Consolidarea mediului de afaceri regional și local

2.1 Dezvoltarea structurilor de sprijinire a mediului de afaceri

2.2 Inițiative antreprenoriale: start-up-uri și microîntreprinderi; servicii de sprijinire a afacerilor

Prioritatea 3: Dezvoltarea turismului regional și local

3.1 Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii zonelor turistice

3.2 Restaurarea și valorificarea patrimoniului istoric și cultural

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

3.3 Valorificarea patrimoniului natural

Prioritatea 4: Dezvoltarea urbană durabilă

4.1 Sprijinirea regenerării urbane

4.2 Dezvoltarea transportului urban durabil și utilități publice

Prioritatea 5: Asistență tehnică

5.1 Sprijinirea implementării, managementului și evaluării Programului Operațional Regional

5.2 Implementarea planului de comunicare a programului

A șasea prioritate de dezvoltare a Planului Național de Dezvoltare (PND 2007-2013), are în vedere “**diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării**” și include analiza obiectivelor prioritare pentru “o creștere economică accelerată a regiunilor rămase în urmă, astfel încât disparitățile între regiunile cele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, în ceea ce privește PNB pe locuitor, să se diminueze în timp”.

Obiectivele specifice ale strategiei sunt:

- Îmbunătățirea gradului general de atractivitate și accesibilitate a regiunilor prin construirea și/sau reabilitarea, până în 2015, a aproximativ 4000 km de drumuri, a 1500 unități școlare și 150 unități spitalicești;
- Creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri prin dezvoltarea și îmbunătățirea, până în 2015, a aproximativ 200 infrastructuri de sprijinire a afacerilor și sprijinirea până la 1500 de micro întreprinderi;
- Valorificarea potențialului turistic și cultural al regiunilor și creșterea contribuției acestor domenii la dezvoltarea regiunilor prin reabilitarea, până în 2015, a 200 situri turistice și culturale și creșterea veniturilor din turism cu Y% până în 2015;
- Creșterea rolului economic și social al centrelor urbane prin construirea/reabilitarea a 400.000 ha / km spații publice și implementarea a cel puțin 20 proiecte integrate de dezvoltare urbană pe regiune până în 2015.

Lansarea proiectului: Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă

25 Ian 2008

În aula Academiei Române, a fost lansat proiectul de elaborare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă (SNDD), document programatic care se realizează, conform exigențelor UE, de Guvernul României prin Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, în colaborare cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă (PNUD), prin Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă (CNUD). În conformitate cu recomandările UE, proiectul urmează să fie elaborat de un Grup de redactare interdisciplinar și va fi examinat

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

de un Consiliu științific coordonat de Academia Română. După dezbateră publică la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, urmează ca documentul să fie însoțit de Guvern și aprobat de Parlamentul României. În cuvântul de deschidere, acad. Ionel Haiduc, președintele Academiei Române, a subliniat participarea Academiei, prin membrii și cercetătorii săi, la elaborarea SNDD, așa cum a făcut și la elaborarea Strategiei de la Snagov și a programului de Evaluare a Stării Economiei Naționale (ESEN). “Prin participarea la acest proiect, Academia devine din nou un factor activ în viața socială și sperăm ca această strategie care va fi elaborată să fie un document acceptat de toate curentele și partidele politice, în așa fel încât să devină un program pentru anii 2020”.

“Este nevoie de mai multă deschidere spre cetățean, spre comunicarea cu oamenii”

În discursul său, Traian Băsescu, președintele României, a precizat că revizuirea SNDD are loc în condițiile în care România este stat membru al UE, cu toate drepturile și obligațiile care derivă din această calitate. “Această strategie trebuie să reflecte o nouă atitudine față de cetățean. Conținutul ei nu trebuie să fie o colecție de iluzii frumoase pe care să le oferim cetățeanului. Strategia trebuie să fie caracterizată prin realism, iar cetățenii trebuie să fie cei activi, participanți la conturarea viitorului lor... Este nevoie de o mai bună guvernare împreună cu cetățenii și sub controlul lor”. Referindu-se la asigurarea politicilor publice, președintele României a afirmat că “se reflectă mai degrabă un răspuns la impulsurile de programare venite din afară”, enumerând UE, Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional. “Astăzi sistemul de planificare și programare al UE este principalul mecanism care orientează obiectivele și acțiunile noastre” și de aceea “avem nevoie de un sistem propriu de planificare și guvernare pe termen scurt, mediu și lung în care să integrăm coerent semnalele externe”. În continuare, Traian Băsescu a enumerat principalele dimensiuni ale SNDD, ținând seama de decalajele României față de țările UE, între care media PIB pe locuitor, intensitatea energetică, productivitatea muncii, competitivitatea. În acest sens, trebuie să se țină seama și de strategia de la Lisabona, pentru că “este nevoie de protejarea mediului și a resurselor naturale, de egalitate de șanse și de includere socială, dar și de competitivitate, eficiență și productivitate”. În acest sens au fost enumerate principalele obiective ale SNDD - o restructurare calitativă a locurilor de muncă; infrastructura modernă de transport; gestiunea mediului, a resurselor naturale, a biodiversității și schimbărilor climatice; investiții în tehnologii nepoluante și prietenoase; crearea de întreprinderi noi, în special mici și mijlocii; o politică tehnologică și de inovare. “În mod deosebit, este nevoie de un efort susținut și realist în domeniul educației și al creșterii cunoștințelor... în scopul de a asigura un nivel mediu de instruire și calificare”. În legătură cu acest aspect, a fost menționată ca prioritate necesitatea reducerii ratei abandonului școlar. După trecerea în revistă a altor exigențe, președintele României a subliniat: “în esență, prin coerența politicilor publice trebuie să reconciliem creșterea economică susținută cu protejarea și conservarea vieții și a mediului pe termen lung”. Un aliat de bază este societatea bazată pe cunoaștere, dar “dincolo de toate acestea, să găsim un aliat și mai trainic, care este o comuniune de valori pe care să le împărtășim toți cei de astăzi și pe care să le transmitem celor tineri”. În încheiere, Traian Băsescu a afirmat: “Din această perspectivă, ar fi ideal ca SNDD să se constituie într-un proces de coagulare a intereselor și aspirațiilor din societatea românească. De aceea este nevoie de multă deschidere spre cetățean și comunicare cu oamenii”.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

"Planul Național de Dezvoltare 2007 - 2013

PND 2007-2013 încearcă să reflecte cât mai fidel prioritățile stringente de dezvoltare ale României la nivel național, regional și local și propune susținerea acestora prin investiții publice concentrate, alocate pe bază de programe și proiecte. Implementarea strategiei de dezvoltare prin utilizarea eficientă a fondurilor prevăzute, atât interne, cât și externe, va conduce, la orizontul anului 2013, la o Românie competitivă, dinamică și prosperă, integrată cu succes în Uniunea Europeană și aflată pe un trend de dezvoltare rapidă și durabilă.

OBIECTIVUL GLOBAL vizează: Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și Statele Membre ale Uniunii Europene.

Creșterea economică reprezintă cheia succesului transformării României, aducând: un nivel de trai superior; investiții în sectorul productiv; infrastructură și servicii publice de calitate (inclusiv pentru creșterea coeziunii și incluziunii); investiții pentru creșterea gradului de ocupare și a oportunităților capitalului uman.

Creșterea productivității

România își propune să devină o economie generatoare de valoare adăugată ridicată care să aducă beneficii substanțiale investitorilor și angajaților. România va promova politici de piață active pentru creșterea adaptabilității și flexibilității forței sale de muncă și va investi în servicii pentru dezvoltarea capacității productive a acesteia.

Cercetare - dezvoltare și inovare

România va promova un mediu favorabil cercetării-dezvoltării și valorificării economice a rezultatelor acestor activități, precum și transferul tehnologic, în vederea creșterii competitivității economice.

Accesibilitate, inter-conectivitate și infrastructură de bază

România va realiza investiții în dezvoltarea infrastructurii, conform unei strategii bine definite, având ca scop creșterea mobilității persoanelor, bunurilor, serviciilor și ideilor și sporirea atractivității României, inclusiv ca locație de afaceri. Investițiile pentru creșterea conectivității digitale vor duce la crearea de noi oportunități pentru România în domeniul comerțului electronic, e-government și al altor servicii electronice și vor face ca aceste oportunități să fie accesibile tuturor.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Obiectivul global al PND, ce vizează reducerea disparităților de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană, se sprijină pe trei obiective specifice:

- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești
- Dezvoltarea la standarde europene a infrastructurii de bază
- Perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman autohton

În vederea atingerii obiectivului global și a obiectivelor specifice pentru perioada 2007-2013, măsurile și acțiunile avute în vedere sunt grupate în cadrul a șase priorități naționale de dezvoltare:

1. Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere
2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport
3. Protejarea și îmbunătățirea calității mediului
4. Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative
5. Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol
6. Diminuarea disparităților de **dezvoltare** între regiunile țării

Planul Național de **Dezvoltare** are în vedere aplicarea unui model multifuncțional de **dezvoltare** agricolă și rurală. Principiul de bază în aplicarea acestui model constă în promovarea dezvoltării funcțiilor agricole ale zonelor rurale însoțite de promovarea în egală măsură a funcțiilor non-agricole ale acestor zone. Acest model este compatibil cu politica economică și socială a Uniunii Europene, al cărei obiectiv principal constă în reducerea disparităților de **dezvoltare** între regiunile UE și, implicit, în diminuarea decalajelor de **dezvoltare** între rural și urban.

Provocări cruciale: mediul, sănătatea și educația

În intervenția sa, Attila Korodi, ministrul Mediului și Dezvoltării Durabile, amintind definiția dezvoltării durabile ca “acoperire a necesităților actualei generații fără a compromite șansele urmașilor noștri”, a insistat pe importanța gospodăririi bune a resurselor. “Mediul, sănătatea și educația sunt teme intersectoriale, provocări cruciale și la nivelul UE, și vectori care potențează capacitatea individuală și colectivă”. În finalul discursului său, ministrul Mediului a declarat că așteaptă de la această dezbatere: “claritate în obiective, instrumente și structuri reglementare cu atribuții bine definite, un mecanism de monitorizare ca să știm cine și în ce fel este răspunzător pentru fiecare obiectiv în parte”. În alocuțiunea sa, Thore Hansen, reprezentantul rezident al PNUD, a subliniat valoarea relației dintre dezvoltarea economică și promovarea tehnologiei. Realismul unui asemenea document poate include și cuantificarea prin compararea nivelului de **dezvoltare** a României cu cel al țărilor

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

membre UE, având ca efect reducerea decalajelor până în anii 2020-2030. Acad. Mugur Isărescu, guvernatorul BNR, a asigurat susținerea acestui proiect din proiect BNR, a sistemului bancar, institutelor din rețeaua academică și a Asociației Române pentru Clubul de la Roma, care a lansat sloganul “gândeți global și acționați local”. În a doua parte a cuvântului său, acad. Mugur Isărescu a demonstrat necesitatea și oportunitatea acestui program ca și a realizării unui consens. “Egida PNUD și a Academiei Române va da un plus de coerență și seriozitate, iar colectivele de specialiști care vor lucra vor da credibilitate”. Am mai reținut că “un asemenea proiect are darul să scoată dezbaterile din ciclul politic, electoral, pentru a arăta care sunt problemele care trebuie să preocupe societatea, națiunea pe termen mai îndelungat... Cred că este un exercițiu util cu atât mai mult cu cât România este membră UE, se bazează pe experiența UE, care are o asemenea strategie, avem în ce să ne încadrăm, avem rigorile pe care trebuie să le respectăm”. În discuțiile care au urmat, moderate de acad. Ionel Haiduc, s-au aprofundat și nuanțat principiile acestei strategii, necesitatea armonizării strategiilor deja existente, astfel încât să fie asigurată coerența dintre diferitele sectoare și ameliorarea calității.

Sursa: Curentul

Familia latină se mărește cu un nou stat membru al Uniunii Europene - România CE MODEL DE DEZVOLTARE POATE SĂ FIE ADOPTAT PENTRU ROMÂNIA?

Tratatul de la Roma sau *Tratatul instituind Comunitatea Economică Europeană*, din 25 martie 1957, a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1958, fiind semnat de șase state: Germania, Franța, Italia, Belgia, Luxemburg și Olanda.¹

Deoarece lucrarea de față își propune identificarea unui potențial model de dezvoltare pentru România în contextul integrării europene, s-a optat pentru Italia, țară semnată de Tratatul de la Roma. Motivele sunt multiple și țin de percepția personală, de viziunea mai amplă asupra evoluției „visului european” în cei cincizeci de ani de la debut.

Tările Benelux, prin relațiile tradiționale care s-au dezvoltat, sunt privite de foarte multe ori ca un tot, în contrast cu România, țară care cel puțin până în prezent nu a reușit să devină punct nodal într-o rețea de interdependențe la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.

Germania, cât și Franța, prin statutul lor de mari puteri, nu comportă termen de comparație sub aspectul evoluției pe scena europeană, literatura de specialitate atribuind de cele mai multe ori axei germano-franceze statutul de ‘motor’ al Comunității.

Italia, pe de altă parte, a cunoscut o evoluție economică reflectată în creșterea nivelului de trai odată cu depășirea perioadei de criză generalizată de după cel de-al doilea război mondial. Fiind în categoria țărilor învinse, prezența Italiei și a Germaniei în grupul pilot al țărilor care au demarat procesul de integrare economică în Europa, pare a fi surprinzătoare. Cu atât mai interesantă este ‘acceptarea’ Italiei în planul de relansare a

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

continentului, la care a contribuit substanțial SUA prin *Planul Marshall* (exemplu de ajutor post-conflict eficient³), cu cât numeroși istorici și analiști pun pe seama factorului politic acest fapt.

România, la rândul său, nu a înregistrat performanțe economice deosebite, a îndeplinit criteriile de aderare cu eforturi prelungite, fiind acceptată în ultimul val de integrare, când exista o presiune uriașe din partea statelor membre de adâncire pe verticală și nu pe orizontală a procesului de integrare. În opinia multor autori, aderarea României se datorează actualului context politic internațional, ‘este conjuncturală’ și s-a produs pe fondul unei temeri generalizate de insecuritate la nivel mondial. Chiar dacă amenințarea este de altă natură, putem spune că din acest punct de vedere cele două țări se aseamănă.

Un alt fenomen care apropie cele două țări se manifestă sub aspectul împărțirii clasice a continentului european pe bază de polarități, și anume delimitarea nord-sud. Este știut faptul că statele membre care intră în categoria țărilor sudice se confruntă cu probleme numeroase, de ordin structural, capitalul migrând de foarte multe ori spre țările nordice, fapt care adâncește diferențele, de unde necesitatea apariției politicii de coeziune, cu rădăcini în Cap. Principii, Art. 2 al *Tratatului de la Roma*, când se vorbește despre ‘relații mai strânse între țările pe care le reunește’ Comunitatea.

2. *Să învățăm din experiența Italiei ?*

Uniunea Europeană s-a dorit încă de la început o putere economică, care să poată concura ceilalți poli emergenți de putere de la nivel mondial (conform viziunii părinților fondatori - Jean Monnet, Robert Schuman, Alcide de Gasperi, Konrad Adenauer- pentru a numi doar câțiva dintre ei) și acest obiectiv este clar definit în Cap. Principii, Art. 1 ‘Prin prezentul tratat, Înaltele Părți Contractante instituie între ele o COMUNITATE ECONOMICĂ EUROPEANĂ.’

România ar trebuie să aloce resursele diverse pe care la are la dispoziție în mod eficient și să găsească cele mai bune metode pentru accelerarea procesului de creștere economică. Conform viziunii Ministrului de Externe belgian, **Uniunea este ‘un gigant economic, un pitic politic și un vierme militar’**. Dacă ar fi să acceptăm ca adevărată măcar o parte din această afirmație, este impetuos necesară unirea forțelor factorilor de decizie pentru atragerea de investiții și crearea de condiții propice dezvoltării sectorului privat.

Deși o problemă, **capitalul uman** reprezintă, din punct de vedere economic, pentru România, o resursă foarte importantă, care nu este folosită la adevăratul potențial. Fenomenul de ‘brain drain’ despre care se vorbește atât de des este o realitate, fiind studiat și în contextul celor mai noi preocupări europene de relizare a coeziunii economice și sociale și a societății informaționale, spre exemplu prin promovarea *Strategiei de la Lisabona*.

Dacă imediat după semnarea Tratatului, problemele sociale din Italia au generat valuri migratorii către țări receptoare, cum ar fi Marea Britanie, același fenomen se înregistrează și în țara noastră în prezent. De această dată, pe fondul unor afinități generate de originea latină comună, românii emigrează spre destinații ca: Spania, Portugalia, Italia, știut fiind faptul că în urma ultimelor sondaje, comunitatea română din Spania se situează

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

statistic pe locul doi, după cea marocană. Concluzia care se desprinde de aici est prefigurată de intenția manifestată în Principiile *Tratatului de la Roma* și anume ‘crearea unui Fond Social European pentru a îmbunătăți posibilitățile de angajare a lucrătorilor și pentru a contribui la ridicarea nivelului de trai’.

Pe de altă parte, economia capitalistă a atras după sine o schimbare foarte importantă la nivelul balanței între sectorul public și privat. Un sector public exacerbat atrage numeroase ‘boli’ ale economiei. Pentru eradicare pe cât posibil a acestora, Italia a optat pentru reducerea cheltuielilor bugetare, privatizarea companiilor de stat, un sistem de impozitare atractiv pentru investitori, etc. ‘Recuperarea’ economică a Italiei a fost de lungă durată și guvernul depune eforturi considerabile pentru a asigura creșterea economică continuă, în acord cu principiul ‘dezvoltării armonioase a activității economice, creșterii durabile și echilibrate’.

Italia a reușit să se redreseze din punct de vedere economic, cu impact asupra nivelului de trai, fiind cunoscută la nivelul Uniunii Europene pentru modelul original al districtului industrial, care poate fi definit ca acel ‘sistem productiv localizat geografic fondat pe o puternică diviziune a muncii între mici firme având propria specializare, în jurul unui sector industrial dominant sau a unui număr restrâns de sectoare diferite’. La începutul anilor ’80, Piore și Sabel au văzut în districtele industriale italiene agregări teritoriale de întreprinderi mari și mijlocii capabile să concureze companiile multinaționale.² La nivel comunitar se cunoaște preferința pentru dezvoltarea IMM-urilor, Italia constituind pentru România un posibil model de relansare economică, sincron cu sprijinul financiar acordat de Uniunea Europeană acestui sector.

La nivel comunitar se manifestă o concurență acerbă pentru atragerea de ISD (investiții străine directe), iar șansa care ni se oferă prin accesarea fondurilor structurale trebuie valorificată din plin, prin situarea capacității de absorbție peste media comunitară. Comparația cu Italia este și de această dată posibilă. Atunci ajutorul a venit din exterior, sub forma de împrumut nerambursabil și s-au creat premisele creșterii economice ulterioare. Efectele pozitive au fost potențate prin includerea Italiei în diverse foruri și organizații internaționale, spre exemplu OSCE, G8 etc.

Acum România este în situația de a primi ajutor, de această dată din partea Uniunii sub formă de cofinanțări pentru proiecte din diverse sectoare de activitate. În perioada imediat următoare primirii ajutorului, Italia a experimentat o perioadă de peste zece ani de creștere economică, cu rata de 6 %. O astfel de perspectivă este încurajatoare pentru România, contextul economic european și mondial nu mai este același însă. Eficiență, oportunități de angajare, atragere de capital străin, mediu concurențial sunt doar câțiva termeni care se repetă obsesiv în strategiile de **dezvoltare** ale noilor state membre, iar România prin recenta aderare s-a înscris în cursă. Din fericire, perspectiva probabilei aderări nu a exclus țara noastră de pe lista potențialilor investitori astfel încât în perioada premergătoare economia nu a stagnat, numărul proiectelor de investiții fiind încurajator.

Păstrând același registru economic, putem spune că sectorul terțiar în România este în plină ascensiune. Italia a depășit problemele economice prin atragerea populației inactive pe piața forței de muncă din agricultura în sectorul serviciilor, care în prezent acoperă peste 50 % din populația activă.

3. Concluzii

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Italia este din punct de vedere al performanțelor economice o putere în cadrul Uniunii Europene și un partener comercial redutabil pentru numeroase țări din spațiul extracomunitar.

Studiul evoluției economice a acestei țări, după semnarea *Tratatului de la Roma*, ne poate conduce către o viziune realistă asupra capacității României de a ‘prinde din urmă’ celelalte state membre.

Divizarea economiei între nordul industrial, bine dezvoltat și sudul agrar, afectat în proporție de 20% de șomaj este o problemă pe care autoritățile italiene încearcă să o rezolve, fără progrese substanțiale până în prezent. Această situație poate deschide perspectivele unei evoluții asemănătoare în România, când diferența de nivel de trai se poate accentua în următoarea perioadă de programare, respectiv 2007-2013, cu efecte pe termen lung. Eforturile trebuie să fie concertate și în concordanță cu o **strategie de dezvoltare** adecvată.

După implementarea *aquis-ului comunitare*, vor urma alte și alte provocări pentru autoritățile române. Pentru a înregistra cât mai multe succese este necesară o atitudine centrată pe muncă susținută și implicare tot mai mare. Să nu uităm că deviza Uniunii Europene este ‘unitate în diversitate’ iar principiul proporționalității ne asigură o poziție importantă în structurile instituționale comunitare.

În urma unui studiu realizat recent de profesorul american Carolyn Ban asupra culturii administrative a Comisiei Europene, românii s-au remarcat prin cunoașterea mai multor limbi străine, educație superioară și capacitate de adaptare, putând juca rolul de ‘punte de legătură între anglofoni și francofoni’. O asemenea apreciere este îmbucurătoare și poate fi semnul aprecierilor viitoare.

Fluctuațiile înregistrate însă în plan economic, cu efecte vizibile în plan social, politic, etc. ne pot conduce la concluzia că nu există o rețetă a ‘fericirii continue’, în calitate de stat membru a Uniunii Europene. Acest statut atrage avantaje evidente, dar realitatea este complexă și în continuă schimbare, iar garanția succesului nu este stipulată în *Tratatul de aderare*.

Bibliografie

Documente de bază ale Comunității și Uniunii Europene, Ed. Polirom, Iași, 1999

G. Courty și G. Devin, *Construcția Europeană*, București, Ed. Coresi, 2001

Cosmin Marinescu, *Economia Sectorului Public*, note de curs, CSE Iași, 2006

Tiberiu Brăilean, *Dezvoltare locală, Instituții și politici*, note de curs, CSE Iași, 2004

http://www.ier.ro/Tratate/11957E_ROMA.pdf

<http://www1.pmb.ro/pmb/primar/cpresa/2006/comunicate/com>

<http://www.nationsencyclopedia.com/Europe/Italy-ECONOMIC-DEVELOPMENT.html>

http://www.italylink.com/woi/country/italian_economic_development.html

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

<http://ro.wikipedia.org/wiki/Italia#Economie>

<http://ideas.repec.org/p/cpr/ceprdp/877.html>

<http://www.findarticles.com/p/articles>

<http://www.oecdobserver.org/news/categoryfront.php/id/1091/Italy.html>

¹ *Documente de bază ale Comunității și Uniunii Europene*, Ed. Polirom, Iași, 1999, pg. 27

² Jeremy Rifkin, *The European Dream*, Penguin Group, New York, 2004

³ P. Collier, D. Dollar, *Aid Allocation and Poverty Reduction*, European Economic Review, 2002

⁴ http://www.ier.ro/Tratate/11957E_ROMA.pdf

⁵ <http://www1.pmb.ro/pmb/primar/cpresa/2006/comunicate/>

⁶ J. McCormick, *Understanding the European Union*, Palgrave, 2002, pg. 197

⁷ Cosmin Marinescu, *Economia Sectorului Public*, note de curs, CSE Iași, 2006

⁸ <http://www.nationsencyclopedia.com/Europe/Italy-ECONOMIC-DEVELOPMENT.html>

⁹ Tiberiu Brăilean, *Dezvoltare locală, Instituții și politici*, note de curs, CSE Iași, 2004

¹⁰ http://www.italylink.com/woi/country/italian_economic_development.html

¹¹ <http://ro.wikipedia.org/wiki/Italia#Economie>

¹² http://www.gardianul.ro/2007/03/19/externe-c3/romanii_din_institutiile_ue_prefera_politica_de_coridor

„Strategia națională pentru dezvoltare durabilă“

Succinta prezentare a proiectului de revizuire. Elaborarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă (SNDD) a României într-o formă revizuită conform obiectivelor convenite la nivel comunitar și prescripțiilor metodologice ale Comisiei Europene (C.E.) a fost stabilită prin Hotărârea de Guvern Nr. 1216 din 4 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial Nr. 737 din 31 octombrie 2007. Lucrarea reprezintă un proiect comun al Guvernului României, prin Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, și Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), prin Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă.

Strategia, care urmează să fie finalizată și prezentată Comisiei Europene până la sfârșitul anului 2008, va avea o orientare de perspectivă pe termen mediu și lung, și va conține obiective-tintă, măsuri de implementare și evaluarea surselor de finanțare realiste la orizontul anilor 2013, 2020 și 2030. Ca atare, documentul va îngloba în sinteză (pentru orizont 2013) strategiile naționale și sectoriale precum și

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

programele operationale aprobate sau aflate in curs de elaborare. Pentru orizont 2020 proiectiile se vor orienta spre atingerea de catre Romania a nivelului mediu al UE din anul 2007, iar pentru orizont 2030 spre apropierea de nivelul mediu al statelor UE la acea data.

Structura lucrarii corespunde indicatiilor din directivele de profil ale Comisiei Europene din 2006 si 2007 si contine capitole distincte privind trasaturile si nevoile specifice ale Romaniei in contextual aplicarii conceptului si indicatorilor de dezvoltare durabila.

Conform cadrului de actiune aprobat si in acord cu recomandarile UE si cu practica PNUD, SNDD (in iterarile sale succesive) va fi elaborata de un Grup de Redactare interdisciplinar si va fi analizata periodic de un Consiliu Stiintific desemnat de Academia Romana. Intr-o faza mai avansata (martie-aprilie 2008), SNDD urmeaza sa fie dezbatauta si la nivelul regiunilor de dezvoltare ale Romaniei (de 2 ori in fiecare dintre cele 8 regiuni).

Principalul for deliberativ este Consiliul National de Dezbateri Publica ce se va intruni de minimum 5 ori (o data pe luna) pana la definitivarea lucrarii. Din acest Consiliu urmeaza sa faca parte reprezentantii imputerniciti ai principalelor institutii centrale, ai partidelor politice, patronatelor, sindicatelor, comunitatii stiintifice si academice, precum si ai societatii civile.

Comentariile si observatiile rezultate in urma dezbaterilor vor fi luate in considerare de catre Grupul de Redactare, in elaborarea variantelor successive ale SNDD pana se va ajunge la forma finala a acesteia.

In final, se prevede ca documentul sa fie insusit de Guvern (asa cum s-a procedat in cazul Strategiei Nationale pentru Dezvoltare Durabila din 1999) si sa fie aprobat (ca articol unic) de Parlamentul Romaniei.

Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila

C U P R I N S

Partea introductiva

Mesaje personalitati

Istoricul si metodologia lucrarii (baza legala, cadrul functional, activitati intreprinse de la initiere pana la finalizare)

Componenta nominala a structurilor de elaborare, avizare (interna si externa) si deliberare

Partea I. Cadrul conceptual

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Introducere: Definitii necesare (conceptual de dezvoltare durabila, conferintele de la Rio si Johannesburg, obiectivele Mileniului)

Strategia UE pentru *Dezvoltare Durabila*

Antecedentele Strategiei revizuite UE din 9 iunie 2006

Obiective-cheie si prioritati

Principii politice directoare

Provocarile cruciale identificate de UE

Indicatorii dezvoltarii durabile

Masurile privind dezvoltarea durabila (legislative si executive) adoptate de Romania in procesul de pre- si post-aderare (succinta prezentare analitica a strategiilor nationale si sectoriale precum si a programelor operationale relevante)

Partea II. Situatia actuala a sistemului socio-economic si capitalului natural al Romaniei

Capitalul natural

Capitalul antropic

Capitalul uman

Capitalul social

Partea III. Obiective-țintă si modalitati de actiune la orizont 2009, 2013, 2020, 2030 conform orientarilor strategice ale UE

Structura capitolelor si subcapitolelor din aceasta sectiune va urma strict logica tematica a Strategiei de Dezvoltare Durabila revizuite a UE (2006). Problemele si preocuparile specifice ale Romaniei vor fi tratate separat, in Partea IV.

La orizont 2009 (*primul termen de raportare asupra implementarii Strategiei Nationale pentru Dezvoltare Durabila*) se vor enumera obligatiile asumate cu scadenta in acel an si masurile recomandate (legislative, institutionale, administrative) pentru eliminarea posibilelor ramaneri in urma si recuperarea restantelor, cu identificarea surselor de finantare.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

La orizont 2010-2011 se estimează o reformă administrativ teritorială a României, urmând a se pune în discuție reorganizarea teritoriului național în vederea adaptării regiunilor de dezvoltare în conformitate cu normele europene. Dezbaterile au început în 2003 dar au fost amânate după 2008-2009, respectiv după integrarea României în UE. Se dorește o disponibilizare masivă a angajaților din sectorul public-administrația publică centrală, județeană și locală știut fiind faptul că la nivelul României sunt încadrați peste 100.000 de funcționari publici. Un scenariu propus de Guvern până în 2004 a fost de reducerea la jumătate a numărului de județe, iar la nivelul următor – reînființarea plaselor. Dezbaterile reformei administrative vor crea ample polemici și disensiuni, contribuind direct la reducerea ritmului de dezvoltare a unor regiuni.

La orizont 2012 : mai – iunie 2012 – alegeri locale naționale (la nivel de comună, oraș municipiu, jude-regiune). Se cunoaște faptul că în anii electorali implementarea proiectelor are un ritm net diferențiat față de anii dintre alegeri. Ritmul derulării programelor este mult mai scăzut și sunt agreate – în general – proiectele cu efecte secundare electorale.

La orizont 2013 (încheierea exercitiului bugetar current al UE) se vor prezenta angajamentele asumate conform Tratatului de Aderare (cu evidențierea eventualelor pașuri și amanari), prin strategiile naționale generale sau sectoriale și prin programele operationale, măsurile necesare pentru îndeplinirea acestor obiective, identificarea surselor de finanțare internă și externă. În finalul fiecărui subcapitol se vor formula recomandări privind pregătirea modificării unor priorități naționale în perioada 2013-2020 și propuneri de inițiative românești privind orientarea politicilor UE și, corespunzător, alcatuirea următorului buget comunitar post-2013.

La orizont 2014 – se estimează trecerea la euro – cu implicațiile pe care toate țările ce au aderat la UE le-au cunoscut. În pofida tuturor pregătirilor de adoptare a monedei unice EURO și implicit renunțarea la moneda națională LEUL trecerea nu s-a făcut la paritatea zilei, majoritatea economiilor cunoscând sistemul preț în lei = preț în euro. Efectele sunt previzibile, creindu-se mari diferențieri sociale și amplificând problemele sociale.

La orizont 2020 tintele orientative pentru fiecare domeniu sau sector vor fi subordonate obiectivului strategic al României de a ajunge la nivelul mediu al UE-27 din anul 2007, potrivit indicatorilor de bază ai dezvoltării durabile. Raportat la acest obiectiv se vor formula recomandări privind măsurile de întreprins, necesarul și sursele de finanțare precum și propuneri pentru promovarea intereselor legitime ale României în cadrul instituțiilor UE.

La orizont 2030 orientările pentru fiecare zonă tematică vor fi dimensionate pentru a corespunde obiectivului strategic național al României de a se apropia semnificativ de nivelul mediu al UE-27 din acel an.

Provocări cruciale

1.1 Schimbări climatice și energia curată

1.2 Transport durabil

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

1.3 Producție și consum durabile

1.4 Conservarea și gestionarea resurselor naturale

1.5 Sănătatea publică

1.6 Incluziunea socială, demografia și migrația.

1.7 Sărăcia globală și sfidările dezvoltării durabile

Teme inter- și trans-sectoriale

2.1 Educație și formare profesională

2.2 Cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, inovație

2.3 Instrumente financiare și economice

2.4 Comunicare, mobilizarea actorilor și multiplicarea factorilor de succes

Probleme și preocupări specifice situației din România

Riscuri și vulnerabilități generate de factori interni și externi

Cresterea sustenabilă: transformările structurale și echilibrele macro-economice

Dezvoltarea regională și acțiunea locală (inclusiv experiența României în implementarea Agendei Locale 2015-2020)

Amenajarea teritoriului și planificarea spațială (infrastructura și dezvoltarea rurală ca teme de importanță primordială; zone speciale de interes european: montană, cursul și Delta Dunării, maritime)

Dimensiunea culturală a dezvoltării durabile (conservarea patrimoniului, cultivarea creativității)

Cadrul legal și capacitatea administrativă (dezvoltarea durabilă ca măsură a eficienței guvernării și a calității politicilor publice)

Politica externă și de securitate (orientări generale, contribuții specifice la PESC și PESA)

Implementare, monitorizare și raportarea rezultatelor

Anexa: Sursele de finanțare a proiectului de Strategie și raportul de execuție bugetară

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- **Daca nu vei face nimic , viata ta , memoria ta si "locul" unde traiesti vor suferi degradari iremediabile. Inca nu este timpul pierdut sa intelegi si sa te trezesti . Incepe cu gesturi mici dar firesti si continue.**

Sursa : CENTRUL NATIONAL PENTRU DEZVOLTARE DURABILA, *Proiect, Rev.5., 16 ianuarie 2008*

Contextul intern național

După un deceniu de reforme structurale, legislative și instituționale, de restructurare economică și socială în vederea pregătirii aderării, România trebuie să facă față unui context semnificativ schimbat și cu un nivel crescut de interdependențe între Statele Membre, care necesită un comportament strategic rațional și eficace.

În primul rând, aderarea la UE constituie oportunitatea și mijlocul de a spori calitatea vieții cetățenilor săi, alături de toți cetățenii europeni. Faptul că România este un stat membru UE cu un PIB pe cap de locuitor mult sub media europeană accentuează nevoia de folosire eficientă a resurselor proprii și a fondurilor comunitare, de stimulare mai activă a investițiilor străine și autohtone.

România are astfel nevoie de menținerea pe o perioadă cât mai lungă a creșterii economice rapide, echilibrate și durabile, de instituții puternice și eficiente, de un sistem legislativ coerent și de un sistem fiscal predictibil. România trebuie, de asemenea, să îndeplinească la termen obligațiile pe care și le-a asumat prin Tratatul de aderare și să contribuie la realizarea obiectivelor Europei unite.

Aceasta include modernizarea infrastructurilor fizice, adaptarea sistemului educațional la cerințele europene, revigorarea cercetării științifice și inovării, cu accent pe aplicabilitate în practica economică bazată pe parteneriatul între mediul de afaceri, universități și institutele de cercetare, restructurarea fundamentală a agriculturii și impulsivitatea dezvoltării rurale, precum și consolidarea capacității administrative în vederea implementării acquis-ului comunitar.

România trebuie să acționeze în continuare pentru o dezvoltare durabilă și pentru protecția mediului, pentru flexibilizarea pieței muncii și asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea unui climat concurențial optim.

Ca stat membru al UE și în îndeplinirea obiectivelor sale, România va aplica principiile și valorile fundamentale ale Uniunii: solidaritatea, consensualitatea și spiritul de compromis.

România va avea o abordare constructivă și de cooperare, în îndeplinirea rolului său de partener egal în dezvoltarea Uniunii Europene.

Viziune

România anului 2013

stat cu un standard ridicat de dezvoltare și partener credibil în spațiul european.

Obiective :

Obiectiv general

Valorificarea maximă a calității de stat membru al Uniunii Europene.

Obiective specifice

1. Consolidarea modelului de dezvoltare socio-economică a României:

1.1 Dezvoltarea infrastructurii fizice și dezvoltarea capitalului uman;

1.2 Continuarea reformelor în domenii de importanță majoră pentru creșterea economică;

1.3 Asigurarea resurselor necesare și utilizarea efectivă și eficientă a fondurilor comunitare.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

2. Aprofundarea la nivel național a procesului de integrare europeană:

- 2.1 Întărirea capacității administrației publice centrale și locale;
- 2.2 Finalizarea reformelor în justiție, cu rezultate tangibile și durabile în lupta împotriva corupției;
- 2.3 Consolidarea reformelor în domeniul afacerilor interne;
- 2.4 Intensificarea campaniei de informare internă cu privire la valorile europene și la beneficiile și costurile integrării pentru societatea românească

3. Definirea strategică a rolului și poziției României în cadrul Uniunii Europene:

- 3.1 Poziționarea strategică față de temele europene de importanță majoră;
- 3.2 Participarea activă și eficientă la elaborarea și implementarea politicilor UE;
- 3.3 Stabilirea direcțiilor strategice de politică externă

4. Crearea și promovarea profilului de țară

- 4.1 Identificarea și valorificarea avantajelor competitive ale României în UE
- 4.2 Desfășurarea de campanii externe de promovare a imaginii României în UE

Principii generale

Multitudinea de documente programatice elaborate în cadrul procesului de pregătire a aderării României la UE (majoritatea aflate în implementare, iar unele în curs de finalizare) au făcut necesară definirea unui cadru strategic care să stabilească **prioritățile dezvoltării României în perioada 2007-2013** și să reorienteze astfel toate strategiile, politicile, programele și planurile de acțiune sectoriale, în conformitate cu cerințele integrării rapide și complete a României în UE.

Premisa elaborării acestei strategii este că **interesele României sunt convergente cu cele ale UE, iar promovarea intereselor UE ca entitate, răspunde, în egală măsură, intereselor României.**

La baza elaborării strategiei post-aderare au stat următoarele principii:

- **Participare:** strategia a fost construită în cooperare cu toate instituțiile care au competențe în asigurarea pregătirii României pentru aderare și în continuarea procesului de integrare în UE;
- **Concordanță cu strategiile și programele naționale existente:** strategia unifică abordările sectoriale, conține obiective specifice coerente și consistente cu cele prevăzute în principalele documente programatice ale momentului;
- **Corelarea cu strategiile și programele UE:** obiectivele strategiei post-aderare sunt concordante cu cele definite în strategiile și programele comunitare;

Priorități de acțiune pentru atingerea obiectivelor specifice

1. Consolidarea modelului de dezvoltare socio-economică a României

Fundamentare

Obiectivul strategic al României îl reprezintă **convergența cu statele membre ale Uniunii Europene**, în termeni de bunăstare individuală a cetățenilor săi și a societății în general. În termeni macro-economi, convergența cu UE înseamnă asigurarea unui ritm de creștere economică mai ridicat decât media comunitară, pentru un interval de timp suficient de lung (de ordinul zecilor de ani).

În acest context, trebuie subliniat rolul de instrument de accelerare a procesului de convergență economică și socială al PND 2007-2013. Scopul principal al acestuia îl constituie tocmai reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și statele membre UE.

Modelul general al dezvoltării economice este în continuă schimbare prin **promovarea sectoarelor economice cu valoare adăugată** și creșterea ponderii sectoarelor bazate pe cunoaștere. Intervenția statului pentru susținerea unor sectoare economice necompetitive sau măsurile sociale protecționiste nu contribuie la asigurarea durabilității și se dovedesc vulnerabile în fața provocărilor globalizării. Dezvoltarea avantajelor competitive trebuie să țină seama de tendințele

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

europene și de procesul de globalizare în ansamblu. De asemenea, vor trebui încurajate și stimulate sectoarele capabile să valorifice avantajele și oportunitățile oferite de Piața Internă.

Dezvoltarea corelată a infrastructurilor fizice și a capitalul uman reprezintă abordarea corectă a României în fața acestor provocări. Consolidarea unui model de dezvoltare pe aceste două direcții, în condițiile asigurării coerenței și complementarității cu instrumentele strategico-programatice deja existente (Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, Programul Național de Reforme 2007-2010, Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013, Strategia de Dezvoltare Durabilă 2025, Programul de Guvernare 2004-2008, Programul de Convergență

2007-2010, Raportul Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2006 - 2008), reflectă ierarhizarea strategică a obiectivelor de dezvoltare a României, prioritizare impusă de caracterul limitat al resurselor disponibile.

Experiența statelor membre care au atins deja convergența cu UE arată că succesul este garantat dacă **rolul statului se axează pe dezvoltarea infrastructurilor care să susțină dezvoltarea sectoarelor economice, în funcție de situația Pieței Interne a UE și/sau a pieței globale.** Cu alte cuvinte, statul trebuie să creeze, în primul rând, **premisele de dezvoltare pentru sectoarele economice** și să evite intervenție directă dezvoltarea acestora.

Din aceasta perspectivă, convergența cu UE poate fi asigurată doar pe termen lung și necesită **dezvoltarea celor două mari categorii de infrastructuri, cele fizice și, respectiv, cele umane.**

Dezvoltarea **infrastructurilor fizice** (transporturi, mediu, telecomunicații și energie) are avantaje pe termen lung, dar și **avantaje economice pe termen mediu**, în sensul că **investițiile majore** realizate sunt **generatoare de creștere economică și conduc la dezvoltarea de activități economice conexe.**

Pe de alta parte, **investiția în capitalul uman** (prin educație, formare profesională, învățare continuă, întărirea legăturii cercetare – dezvoltare – inovare, politici eficiente de sănătate publică, politici sociale și ocupaționale moderne) asigură durabilitatea creșterii economice, având în vedere că **o populație educată și sănătoasă este performantă și adaptabilă la nivelul UE și la nivel global.**

1.1. Dezvoltarea infrastructurii fizice și a capitalului uman

Cele două direcții prioritare ale modelului de dezvoltare vor fi completate și susținute de obiectivele comune cu cele ale Strategiei Lisabona referitoare la inovare, cercetare-dezvoltare, piața forței de muncă, energie. Pentru fiecare din cele două priorități, se vor elabora/actualiza **planuri sectoriale de acțiune**, care vor avea o linie directoare **fundamentată pe necesitatea reducerii intervenției directe a statului în economie și a susținerii competitivității, urmărind recuperarea decalajelor față de media comunitară.**

A. Dezvoltarea infrastructurii fizice

a. Transporturi

Obiectivul general pentru dezvoltarea infrastructurii de transport este **creșterea gradului de conectare a României la Piața Internă.**

Transportul rutier

Prioritatea României în domeniul transportului rutier este **interconexiunea externă și internă** a țării prin asigurarea legăturilor cu rețeaua de autostrăzi din statele membre și dezvoltarea rețelei de autostrăzi/drumuri expres pentru conectarea regiunilor României care nu sunt traversate de rețelele TEN-t.

În ceea ce privește construcția de autostrăzi, până în anul 2013 se vor finaliza autostrăzile deja contractate și variantele de ocolire, la profil de autostradă, ale orașelor cu trafic intens.

Pentru creșterea capacității de transport pe drumurile naționale, în perioada 2007-2013, Rețeaua Trans-Europeană de transport (TEN-t) va fi în întregime modernizată.

Pe termen mediu, se va îmbunătăți racordarea drumurilor naționale și europene la rețelele de autostrăzi (cu precădere cele pe direcția nord-sud, limitrofe graniței de vest) și drumuri expres și se vor dezvolta rețelele regionale de acces la aeroporturile și porturile naționale sau regionale.

Transportul feroviar

În ceea ce privește rețeaua feroviară, prioritățile României sunt legate de **creșterea**

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

competitivității în raport cu transportul auto prin reabilitarea/modernizarea traseelor Constanța – Episcopia Bihorului / Curtici; Iași – Episcopia Bihorului; Craiova – Curtici, modernizarea rețelei TEN-t și realizarea sistemului de centralizare electronică a stațiilor. Va continua modernizarea stațiilor de cale ferată, îmbunătățirea serviciilor de transport feroviar și creșterea siguranței feroviare prin introducerea de reglementări privind monitorizarea indicatorilor de siguranță comuni, stabilirea obiectivelor și a metodelor de siguranță comune în cadrul UE.

Transportul aerian

În acest domeniu, prioritatea o constituie **modernizarea și dezvoltarea aeroporturilor aflate în rețeaua TEN-t**. În vederea îmbunătățirii siguranței și securității activităților aeronautice, vor fi promovate proiectele de dezvoltare a aeroporturilor din rețeaua de interes național și european.

Transportul maritim și fluvial

În domeniul transportului maritim și fluvial, se va acționa pentru **dezvoltarea infrastructurii de transport feroviar și rutier** în portul Constanța, îmbunătățirea condițiilor de operare a mărfurilor în sectorul fluvio-maritim al portului și dezvoltarea de proiecte de extindere și specializare a capacităților de operare în portul Constanța.

De asemenea, vor fi finalizate proiectele de **îmbunătățire a condițiilor de navigație pe**

Dunăre și vor fi dezvoltate porturile fluviale și fluvio-maritime, inclusiv terminale specializate și infrastructura de conectare regională și națională. Începând cu anul 2008, se va realiza sistemul de preluare a reziduurilor, apelor uzate și a gunoiului de la navele din porturile fluviale.

În vederea **creșterii siguranței navigației** pe căile navigabile interioare, se vor implementa sisteme de dirijare a traficului de nave fluviale, măsurători și semnalizare, bornare. Până în anul 2008 se vor finaliza proiectele privind elaborarea și folosirea hărților electronice de navigație și dirijarea traficului navelor maritime în apele naționale navigabile.

b. Energie

Recuperarea decalajului de performanță economică față de țările dezvoltate ale UE presupune ca **politica energetică să fie capabilă să susțină o creștere economică durabilă**, cu luarea în considerare a cerințelor de eficiență economică, a obiectivelor de mediu și a aspectelor de ordin social.

Sectorul energetic trebuie să facă față principalelor provocări care se manifestă la nivel intern și global: securitatea alimentării cu energie, creșterea competitivității economice și reducerea impactului asupra mediului înconjurător.

În acest scop, România va viza, în principal:

- **Continuarea investițiilor** în sectorul energetic pentru menținerea securității sistemului energetic și pentru îndeplinirea angajamentelor cu privire la protecția mediului;

- **Asigurarea securității alimentării cu energie**, sens în care, direcțiile prioritare de acțiune vizează:

- continuarea programului nuclear prin realizarea unităților 2 (în 2007), 3 și 4 ale Centralei Nucleare Cernavodă;
- diversificarea surselor de energie din import prin realizarea proiectelor de interconectare transfrontaliere: proiectul Nabucco (tranzitul gazelor naturale din zona Mării Caspice spre Europa de Vest prin România), interconectarea cu sistemul din Ungaria în zona Arad-Szeged, cu sistemul din Ucraina în zona Siret-Cernăuți, cu sistemul din Bulgaria în zona Giurgiu-Ruse și proiectul PEOP (conducta de transport țiței Constanța -Trieste);
- construirea unui terminal de gaz lichefiat la Constanța, având în vedere potențialul ridicat de stocare de care dispune România.

- **Diversificarea mix-ului energetic** prin, **promovarea surselor regenerabile de energie**, pentru atingerea în 2010 a unei ponderi de 33% a energiei electrice produse din surse regenerabile, în consumul intern brut de energie electrică.

- **Utilizarea mai eficientă a surselor de energie** primară prin promovarea cogenerării și creșterea eficienței energetice pe întregul lanț: producție – transport - distribuție - utilizare finală. În acest context, vor fi continuate programele de eficiență energetică, ținând cont de potențialul de economisire disponibil în sectorul rezidențial, transporturi și în industrie, care să conducă la reducerea intensității energetice primare cu 40% până în 2015. Cu referire la sectorul transporturi, România va sprijini în continuare **producția și utilizarea biocarburanților** și își propune atingerea cotei de consum de 5,75% biocarburanți în totalul combustibililor consumați la nivel național până în anul 2010.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- **Valorificarea cărbunelui cu eficiență ridicată**, cu respectarea standardelor de mediu, atât în grupuri reabilitate, cât și în grupuri noi cu tehnologii performante.

- **Întărirea poziției strategice în regiune**. România va juca un rol activ în aplicarea prevederilor Tratatului Comunității Energetice în regiunea Europei de Sud-Est, pe care îl consideră foarte important pentru creșterea stabilității în regiune.

În acest sens, România susține realizarea **Bursei regionale de energie** la București. Finalizarea cu succes a acestui proiect va conferi României rolul de lider în crearea unui mediu concurențial pentru tranzacționarea energiei electrice, contribuind la instaurarea unui climat de cooperare în Sud-Estul Europei.

c. Mediu

Obiectivul principal al politicii de mediu a României este **reducerea decalajelor față de statele membre ale UE în ceea ce privește dezvoltarea durabilă și protecția mediului**.

Pentru atingerea acestui obiectiv, se au în vedere următoarele **direcții de acțiune**:

- Promovarea investițiilor de capital autohton și comunitar pentru realizarea măsurilor și lucrărilor de protecție a mediului;
- Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000;
- Reducerea riscului la dezastre naturale în toate regiunile țării, precum și implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone;
- Asigurarea protecției și conservării resurselor naturale;
- Ameliorarea calității solului, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric;
- Reducerea impactului negativ cauzat de centralele municipale vechi de termoficare în cele mai poluate localități;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru gestionarea integrată a deșeurilor din centrele urbane;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru alimentarea cu apă și pentru colectarea și epurarea apelor uzate pentru populația urbană și cea rurală;
- Îmbunătățirea accesului la infrastructura de apă, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane;
- Reducerea poluării apelor cu substanțe prioritare și eliminarea poluării cu substanțe prioritare periculoase;
- Reducerea poluării cu nitrați proveniți din surse agricole;
- Atingerea stării bune a apelor.

d. Tehnologia informației și comunicații

Având în vedere faptul că trecerea la societatea informațională reprezintă o prioritate, România își propune creșterea continuă și susținută a **gradului de accesibilitate a serviciilor de comunicații electronice** până la cel puțin nivelul mediu al UE, atât în cadrul teritoriului, cât și la nivelul utilizatorilor.

Direcțiile strategice pentru atingerea acestui obiectiv sunt :

- **dezvoltarea comunicațiilor în bandă largă** și transformarea României în una dintre cele mai dezvoltate și competitive piețe de comunicații în bandă largă din Europa Centrală și de Est;
- efectuarea, până în anul 2012, a **tranziției de la televiziunea analogică la cea digitală**;
- extinderea utilizării în mod activ de către populație a **echipamentelor de comunicații electronice**.

În ceea ce privește **tehnologia informației**, aceasta se va dezvolta pe următoarele direcții:

- asigurarea unui cadru legal complet pentru desfășurarea activităților și serviciilor în contextul societății informaționale și a conceptului de *e-guvernare*
- creșterea gradului de utilizare a tehnologiilor informației în mediul public și privat, respectiv cel de afaceri;
- **implementarea unui sistem eficient de e-guvernare**, realizarea și oferirea de servicii publice informatizate, accesibile de la distanță;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- armonizarea aplicațiilor și infrastructurilor de comunicații pentru asigurarea unor servicii competitive pe termen lung și interoperabile atât la nivel național cât și la nivel european;
- conceptul de "e-guvernare" promovează implementarea sistemelor informatice ca alternativă de acces a cetățenilor la serviciile oferite de către administrație. *Guvernarea electronică* este utilizarea de către autoritățile administrației publice centrale a aplicațiilor bazate pe tehnologia informației, în scopul: îmbunătățirii accesului la informațiile și serviciile publice ale autorităților administrației publice centrale; eliminării procedurilor birocratice și simplificării metodologiilor de lucru; îmbunătățirii schimbului de informații și servicii între autoritățile administrației publice centrale; îmbunătățirii calității serviciilor publice la nivelul administrației publice centrale.
- stimularea dezvoltării industriei tehnologiei, informațiilor și comunicațiilor (TIC) și a exportului de software și servicii informatice cu valoare adăugată mare;
- generarea de proiecte pilot pentru creșterea gradului de informatizare a serviciilor publice;
- eliminarea decalajelor dintre mediul rural și urban, prin acțiuni comune în domeniul comunicațiilor și tehnologiei informației, permițând astfel uniformizarea la nivelul întregii țări a accesului la informație și servicii digitale.

B. Dezvoltarea capitalului uman

Agenda Lisabona, lansată în 2000 și relansată în anul 2005, oferă cadrul de coordonare între măsurile naționale și cele luate la nivel european pentru ca Uniunea Europeană să devină până în 2010 "cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de o creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai bune și mai multe și o mai mare coeziune socială". Unul din obiectivele *Programul Național de Reforme pentru Strategia Lisabona*, elaborat de către Guvernul României pentru perioada 2007-2010 este **îmbunătățirea funcționării pieței forței de muncă**.

În concordanță documentele programatice ale Uniunii Europene, dezvoltarea capitalului uman din România se va desfășura pe patru mari direcții:

- educație și formare profesională pe toată durata vieții;
- stimularea cercetării - dezvoltării și inovării cu impact semnificativ în economie;
- flexibilizarea pieței forței de muncă și minimizarea constrângerilor birocratice, eliminarea discriminărilor (pe bază de sex, vârstă, origine etc.), incluziune socială, protecție socială (asigurări sociale și pensii);
- îmbunătățirea sistemelor de sănătate publică.

a. Educație și formare profesională

Direcțiile strategice ale educației și formării profesionale pentru perioada 2007–2013 sunt:

- adaptarea educației și a formării profesionale la cerințele societății și ale pieței forței de muncă;
- asigurarea calității educației și compatibilizarea sistemului național de învățământ custandardele europene, prin preluarea la nivel național a competențelor cheie promovate la nivelul UE, dar și prin potențarea tradițiilor valoroase ale educației românești;
- descentralizarea și creșterea gradului de autonomie a sistemului educativ;
- reforma educației timpurii;
- asigurarea accesului egal la educație și formare profesională (construirea de *campusuri* școlare; asigurarea condițiilor echitabile de igienă și educație pentru sănătate în mediul rural; licee tehnologice, pentru o paletă extinsă de specializări; informatizarea tuturor școlilor din mediul rural; modernizarea învățământului profesional și tehnic – TVET în mediul rural) Pentru favorizarea dezvoltării personale, a incluziunii sociale și a inserției pe piața muncii, procesul educațional se va focaliza pe formarea în domenii de competențe cheie, indispensabile vieții active într-o societate a cunoașterii.

În ceea ce privește formarea profesională continuă (FPC), România își va direcționa eforturile către dezvoltarea unui sistem de FPC flexibil și transparent, bazat pe competențe, integrat Cadrului Național al Calificărilor, pe îmbunătățirea rețelei de informare, consiliere și orientare profesională și pe creșterea calității și eficienței sistemului de FPC printr-un management orientat spre rezultate.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Din perspectiva dezvoltării durabile, a descentralizării sistemului, a globalizării educației, a integrării acesteia cu cercetarea, precum și a competitivității și a sporirii mobilității, sistemul educațional românesc va promova principiile transparenței, răspunderii publice și diversității culturale și etnice.

b. Cercetare-dezvoltare și inovare

Obiectivul central al politicilor de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI) în perioada post-aderare îl reprezintă **creșterea impactului lor în economie**, în vederea asigurării durabilității procesului de convergență cu UE.

Din aceasta perspectivă, este esențială **dezvoltarea / aprofundarea parteneriatului „mediu de afaceri - universități – institute de cercetare”**, atât în ceea ce privește cererea de cercetare / inovare cât și accesul la rezultatele acesteia.

Prima etapă a procesului post-aderare, va impune pentru România cerința esențială de a **reduce decalajele tehnologice** care o separă de restul statelor membre UE, în special în contextul ritmului intensificat de implementare a Strategiei Lisabona revizuite.

Politicile promovate de România vor urmări **creșterea rolului cercetării în susținerea competitivității economice și crearea unei economii bazate pe cunoaștere**, cu următoarele obiective:

- **focalizarea programelor naționale CDI spre domeniile științifice și tehnice stabilite la nivel european, inclusiv tehnologiile de vârf**, cu impact deosebit asupra creșterii competitivității economice și integrării în noua economie globalizată;

- dezvoltarea pe plan intern a **rețelelor de cercetare integrate și a consorțiilor naționale reprezentative pentru domenii ale tehnologiilor de vârf**, care să permită alinierea la platformele tehnologice europene de același profil;

- dezvoltarea și extinderea în continuare a **rețelei naționale de instituții specializate** pentru diseminarea rezultatelor cercetării și inovării și asigurarea transferului tehnologic, inclusiv dezvoltarea parcurilor științifice și tehnologice, la nivelul tuturor celor opt regiuni de dezvoltare, pentru a permite dezvoltarea firmelor inovative;

- susținerea proiectelor CDI, inclusiv finanțate din fonduri structurale.

TVET (Technical Vocational Education and Training) = proiect multianual de modernizare a sistemului românesc de educație și formare profesională, în vederea adaptării acestuia la noile cerințe ale pieței muncii

c. Piața forței de muncă

În domeniul pieței muncii, România va urmări **ocuparea deplină, îmbunătățirea calității și productivității muncii și întărirea coeziunii teritoriale și sociale**.

Direcțiile strategice în ceea ce privește piața muncii vor viza **creșterea flexibilității și securității muncii** (“flexicurity”) și **îmbunătățirea accesului pe piața muncii**.

Pentru promovarea **relațiilor de muncă flexibile**, se va sprijini desfășurarea de activități economice în mod independent, vor fi considerabil reduse barierele la angajare, va crește preocuparea pentru sănătatea și securitatea la locul de muncă și se va consolida dialogul social bipartit și tripartit.

Se va urmări, deasemenea, reducerea graduală a poverii fiscale asupra locului de muncă, acordarea de subvenții pentru muncă, dar și întărirea capacității instituțiilor de control în domeniul fiscal.

În vederea îmbunătățirii **accesului pe piața muncii**, va fi continuată asistența acordată persoanelor în căutarea unui loc de muncă prin măsuri active aplicate de Serviciul Public de Ocupare, sprijinirea intrării și re-insertiei pe piața muncii, asigurarea egalității de șanse pe piața muncii.

În ceea ce privește **incluziunea socială**, în afara măsurilor specifice privind educația și formarea profesională, va fi consolidat cadrul legislativ care reglementează conceptul de economie socială, se va dezvolta o rețea integrată de servicii sociale pentru creșterea nivelului prestațiilor sociale destinate grupurilor dezavantajate (cu accent pe populația de etnie rromă și pe femeile din mediul rural), vor fi promovate și susținute inițiativele destinate dezvoltării zonelor cele mai afectate de sărăcie.

O atenție specială va fi acordată creșterii numărului de locuri de muncă oferite tinerilor și persoanelor în vârstă.

d. Sănătate publică

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

România va continua reforma sistemului de sănătate, urmând ca în domeniul sănătății publice să-și orienteze eforturile și resursele financiare către **dezvoltarea infrastructurii de sănătate și creșterea ponderii serviciilor de sănătate preventivă**.

Dezvoltarea infrastructurii de sănătate are ca priorități *dezvoltarea sistemului național de urgență* prin construcție/reabilitare, asigurarea personalului de specialitate și dotarea cu echipamente moderne și *reabilitarea sistemului de asistență pentru bolnavii cu boli mintale* (înființarea de centre de sănătate mintală și compartimente de asistență Comunitară psihiatrică, reabilitare centre de ergoterapie și terapie ocupațională , dezvoltarea mecanismelor de reintegrare și reinsertie socială a bolnavilor cu afecțiuni psihice).

Creșterea ponderii serviciilor de sănătate preventivă se va realiza prin dezvoltarea asistenței medicale comunitare și a asistenței medicale primare, informarea și educarea populației cu privire la mijloacele de prevenire a bolilor cronice și depistarea precoce a bolilor cu impact major asupra stării de sănătate a populației.

România va consolida mecanismele pentru supravegherea principalelor boli infecțioase și monitorizarea factorilor de risc din mediu în relație cu sănătatea: apa, aerul, alimentele, radiațiile ionizante, habitat etc.

Continuarea reformelor în domeniile de importanță majoră pentru creșterea economică

Cadrul macro-economic trebuie să pună accent pe reformele structurale, politica fiscală și bugetară, agricultură și dezvoltare rurală, iar cadrul micro-economic trebuie să urmărească susținerea IMM-urilor (mai ales a celor inovative).

A. Cadrul macro-economic - politica fiscală și bugetară

Din perspectiva convergenței, cadrul macro-economic are rolul de a susține **durabilitatea creșterii economice**, inclusiv prin finanțarea dezvoltării infrastructurilor fizice și a capitalului uman.

Asigurarea cadrului macroeconomic stabil pentru perioada 2007- 2013 reprezintă un obiectiv fundamental, caracterizat prin intensificarea procesului de corelare a politicilor existente și implementarea noilor politici, continuarea consolidării fiscale, a procesului dezinflaționist și a nivelului deficitului bugetar, conform cerințelor Uniunii.

Politicile monetară, bugetară și fiscală, precum și pregătirea pentru aderarea la zona Euro vor fi astfel subsumate logicii unei programări bugetare multianuale care să aloce resursele necesare pentru sectoarele cheie (inclusiv prin dezvoltarea parteneriatelor public-privat) și să raționalizeze cheltuielile, avându-se în vedere principiul subsidiarității.

Obiectivele **politicii fiscal-bugetare** vor ține seama de prevederile Pactului de Creștere și Stabilitate, iar politica economică va urma principiile cuprinse în Orientările Generale de Politică Economică (Broad Economic Policy Guidelines).

Prioritățile politicii fiscale decurg, în principal, din angajamentele legate de aderarea la Uniunea Europeană, și anume:

- lărgirea bazei de impunere;
- îmbunătățirea colectării, prin reducerea evaziunii fiscale și conformarea voluntară la plata obligației bugetare;
- reducerea cotelor de contribuții sociale.

Politica bugetară se va axa pe o construcție flexibilă, integrată în programe bugetare concrete care să corespundă cu modul de abordare a bugetului la nivelul Uniunii Europene. O atenție importantă se va acorda:

- asigurării cu prioritate a sumelor destinate cofinanțării proiectelor finanțate din fonduri europene;
- asigurării plății contribuției României pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii;
- creșterea ponderii veniturilor bugetare în PIB.

Obiectivul principal al **gestionării datoriei publice** va fi reprezentat de asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar la un cost cât mai redus și un nivel de risc acceptabil.

De asemenea, un deziderat major va fi reprezentat de proiectarea și implementarea unei politici de îndatorare publică guvernamentală internă, care să evite creșterea ratelor dobânzii bancare cu efect negativ asupra cererii de investiții și asupra inflației.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Prin aderarea la Uniunea Europeană, România va deveni stat membru **cu derogare temporară de la adoptarea monedei euro**. Aceasta înseamnă că la un moment dat, România va intra în mecanismul cursului de schimb ERM II, iar apoi, condiționat de îndeplinirea criteriilor de convergență nominală, va adopta moneda unică europeană.

Calendarul propus de autoritățile române pentru intrarea în ERM II (2010-2012) și, ulterior, pentru adoptarea euro (2012-2014) are în vedere **menținerea unei perioade de ajustare de circa 3-4 ani** după momentul integrării și până la cel al participării la ERM II. Data-țintă pentru intrarea în zona euro, împreună cu motivarea alegerii acesteia și cu definirea unei traiectorii realizabile a evoluțiilor economice în sprijinul adoptării euro fac obiectul *Programului național de convergență*, este propusă pentru 2014.

În ceea ce privește îndeplinirea criteriilor de convergență nominală, autoritățile își propun pe termen mediu coborârea ratei medii anuale a inflației sub nivelul de 4 la sută.

Din punct de vedere al **durabilității finanțelor publice**, România se compară favorabil cu țările central-europene care au aderat la Uniunea Europeană în anul 2004. Pentru perioada post aderare, bugetele anuale vor fi construite avându-se în vedere ca deficitele, chiar dacă vor fi superioare celor din anii anteriori (mai ales ca urmare a cheltuielilor suplimentare pentru proiecte de infrastructură și de mediu), să se încadreze în limita de 3 la sută din PIB.

Încheierea unei perioade de șapte ani (2000-2006) de pregătire pentru aderarea la UE și începerea unei alte perioade, de alți șapte ani (2007-2013) de pregătire pentru adoptarea euro, constituie o oportunitate deosebită pentru **continuarea reformelor și reducerea decalajelor acumulate în economie**. O atenție deosebită va fi acordată perioadei de ajustare dintre momentul aderării la UE și cel al intrării în ERM II, care trebuie utilizată pentru finalizarea celei mai mari părți a reformelor structurale și consolidarea stabilității macroeconomice.

Continuarea **procesului de dezinflație** și atingerea unei inflații compatibile cu zona euro reprezintă o altă prioritate. Din acest punct de vedere, este foarte importantă politica salarială în sectorul bugetar și în cel al întreprinderilor de stat. În plus, trebuie continuate reformele structurale cu scopul creșterii flexibilității pieței forței de muncă și a factorilor de producție.

B. Cadrul micro-economic

Suținerea IMM-urilor are ca obiectiv **consolidarea prezenței competitive a României pe Piața Internă** prin:

- continuarea aplicării standardelor europene și respectarea legislației comunitare privind Piața Internă;
- implementarea Strategiei privind ajutoarele de stat în sensul sustinerii IMM-urilor, respectiv a inovării, formării profesionale continue, respectării cerințelor de mediu, accesului la tehnologie;
- crearea unei infrastructuri adecvate de sprijinire a afacerilor și acces facil la finanțare pentru IMM-uri
- creșterea transparenței și a eficienței administrativ-legislative;
- susținerea dezvoltării spiritului antreprenorial și a celorlalte competențe prin formare profesională continuă;
- favorizarea investițiilor în domeniul cercetării – dezvoltării și inovării.

C. Agricultură și dezvoltarea rurală

Dezvoltarea **sectorului agricol** al României, vizează **depășirea problemelor structurale** actuale (slaba dotare cu mașini și utilaje, fărâmițarea terenurilor agricole) și **creșterea competitivității produselor românești** pe Piața Internă.

Pentru perioada 2007-2013, România își propune ca obiective principale:

- dezvoltarea unui sector agricol și forestier competitiv, bazat pe cunoaștere și inițiativă privată;
- reducerea dimensiunii populației ocupate în agricultură, corelată cu crearea de exploatații economice viabile, prin eforturi de reducere a gradului înalt de fragmentare a suprafeței agricole și a numărului de ferme de mici dimensiuni;
- menținerea calității și a diversității spațiului rural și forestier în vederea obținerii unui echilibru între activitățile umane și conservarea resurselor naturale.

Pentru atingerea acestor obiective, prioritățile în domeniul agricol în etapa post-aderare sunt structurate după cum urmează:

Priorități pe termen scurt

- intensificarea procesului de implementare a acquis-ului comunitar, cu precădere a celui fito-sanitar și veterinar;
- finalizarea construcției instituționale necesare funcționării Politicii Agricole Comune (PAC), în acord cu reglementările Uniunii Europene;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- creșterea investițiilor străine și valorificarea avantajelor existente: terenuri de calitate, forță de muncă ieftină și relativ calificată, posibilități pentru agricultura organică.
- integrarea în aranjamentele de piață comună a unei serii de produse agricole, inclusiv culturile arabile, zahărul, produsele animaliere și culturile specializate;
- fructificarea oportunităților oferite de acquis-ul comunitar în domeniul agriculturii; o nișă care se pretează la specificul agriculturii românești este agricultura ecologică;
- informarea continuă a populației ocupate în agricultură, dar și a populației rurale în general, cu privire la costurile și beneficiile pe care viitoarea aderare le va avea asupra lor; informarea fermierilor cu privire la beneficiile PAC, la normele comunitare în domeniu și la cerințele pentru accesarea fondurilor comunitare sau a altor facilități financiare.

Priorități pe termen mediu și lung

- restructurarea și modernizarea sectorului agroalimentar și a celui forestier pentru a face față cerințelor pieței interne;
- stimularea procesului de consolidare a fermelor printr-o piață funciară funcțională, sprijinirea transformării fermelor de semi-subsistență, cu potențial real de producție, în exploatații viabile din punct de vedere comercial și sprijinirea formării de asocieri între fermieri în scopul valorificării produselor;
- îmbunătățirea calității procesării, controlului și calității produselor alimentare prin respectarea regulilor minime de siguranță a alimentelor impuse de cerințele PAC;
- îmbunătățirea marketingului produselor agroalimentare, continuarea programelor pentru realizarea de centre de preluare-depozitare a produselor agricole și asigurarea transparenței pe piață;
- promovarea investițiilor directe care vizează introducerea de noi tehnologii și creșterea calității produselor;
- elaborarea și implementarea de planuri operaționale pentru asigurarea transparenței piețelor, atât pentru crearea unor sisteme de informare privind prețul produselor agricole (burse agricole), cât și privind prețul pământului.

Dezvoltarea rurală a României are ca principal obiectiv dezvoltarea armonioasă a

comunităților rurale, simultan cu consolidarea sectoarelor agricol și silvic, ținând cont de cerințele de protecție a mediului înconjurător.

În vederea atingerii acestui obiectiv, România va sprijini dezvoltarea infrastructurii rurale (rețelele de drumuri, rețelele de comunicații, servicii de sănătate, educație, consultanță) și diversificarea serviciilor oferite către populația din mediul rural. Pentru reorientarea unei părți din populația ocupată în agricultură, în cadrul comunităților rurale vor fi stimulate dezvoltarea serviciilor pentru agricultură și diversificarea activităților economice complementare (mica industrie, turism, artizanat). Acestea vor trebui să contribuie la valorificarea resurselor specifice mediului rural (inclusiv a potențialului turistic și cultural-spiritual al satului românesc) și să asigure folosirea mai eficientă forței de muncă rurale.

Pentru dezvoltarea de proiecte care își propun potențarea și valorificarea resurselor locale, vor fi inițiate măsuri pentru creșterea capacității administrative locale de atragere a resurselor financiare, inclusiv prin parteneriate public-privat.

Având în vedere calamitățile naturale din anii precedenți, autoritățile locale vor fi sprijinite pentru elaborarea și aplicarea de politici și programe de prevenire a riscurilor naturale.

1.3. Asigurarea resurselor necesare și utilizarea efectivă și eficientă a fondurilor comunitare

Absorbția fondurilor comunitare constituie un obiectiv în sine al strategiei post-aderare, ținând cont de contribuția însemnată pe care aceste fonduri o vor avea la recuperarea decalajelor față de nivelul de dezvoltare din statele membre UE.

Accesul la aceste resurse financiare prin politica europeană de coeziune reprezintă unul dintre principalele beneficii economice.

Pentru a deveni **beneficiar net** al fondurilor comunitare, România trebuie să asigure un grad de absorbție cât mai ridicat al acestora. Fondurile pe care România le va primi de la UE sunt **potențiale**, pe când contribuția la bugetul comunitar este certă și reprezintă o obligație asumată ca stat membru.

Complementar cu fondurile comunitare, resursele bugetare ale statului și cele care vor fi atrase din mediul privat vor fi angajate pe direcțiile prioritare de dezvoltare.

Premisele pentru utilizarea optimă a acestor resurse financiare sunt:

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- **informarea reală** a tuturor categoriilor de potențiali solicitanți și beneficiari ai proiectelor finanțate din fondurile europene. Campaniile de informare trebuie să ofere informații detaliate despre posibilitățile create, modul de aplicare și să ajungă la destinatari prin mijloace de comunicare adaptate.

- asigurarea cu prioritate a **capacității administrative** a tuturor instituțiilor implicate în gestionarea și implementarea fondurilor comunitare, pentru ca acestea să își poată desfășura activitatea la standarde înalte, eficient și transparent. Un accent deosebit trebuie pus pe **formarea unui număr suficient de specialiști** în gestiunea fondurilor comunitare, care să acopere întreg spectrul administrației publice românești atât geografic, cât și tematic.

- sprijinirea **promotorilor de proiecte** pentru stabilirea unui portofoliu de proiecte mature, care să poată fi finanțate imediat după aprobarea programelor operaționale.

Reînnoirea permanentă a acestei rezerve de proiecte constituie o garanție a creșterii gradului de absorbție a fondurilor comunitare. **De asemenea**, utilizarea instrumentelor financiare comunitare **presupune asumarea și respectarea următoarelor principii:**

- **Eficiența** - utilizarea fondurilor în funcție de direcțiile strategice de dezvoltare stabilite în documentele de programare pentru perioada 2007-2013. În marja acestor documente negociate cu Comisia Europeană, Guvernul României are posibilitatea să aleagă în mod prioritar acele proiecte de finanțare care se adresează domeniilor vizate de modelul de dezvoltare socio-economică (infrastructura fizică și capitalul uman).

- **Subsidiaritatea** – gestionarea fondurilor la un nivel cât mai apropiat de nevoile locale și regionale, în funcție de specificul zonal și prioritățile locale; intervenția statului doar acolo unde gestiunea optimă a fondurilor depășește capacitatea administrației publice locale. **În plus, este foarte importantă, atragerea resurselor financiare complementare** fondurilor comunitare prin dezvoltarea parteneriatelor public-privat în domeniile prioritare de dezvoltare, în funcție de specificul local.

- **Parteneriatul** – gestionarea și implementarea fondurilor comunitare trebuie realizate cu implicarea tuturor segmentelor societății, de la autorități publice naționale, regionale și locale, la parteneri economici și sociali, societate civilă etc.

- **Adiționalitatea** – contribuțiile din Instrumentele Structurale nu înlocuiesc cheltuielile publice structurale sau echivalente ale unui Stat Membru.

2. Aprofundarea la nivel național a procesului de integrare europeană

Fundamentare

Aderarea la Uniunea Europeană înscrie România în **dinamica aprofundării procesului de integrare europeană**.

Obținerea statutului de stat membru al UE este o condiție necesară, dar nu suficientă pentru maximizarea beneficiilor aderării. **Aplicarea regulilor UE după momentul aderării este fundamentală** pentru atingerea acestui scop.

Trebuie conștientizat faptul că, după 1 ianuarie 2007, România va fi în concurență directă cu celelalte state membre, în sensul performanțelor economice și instituționale, inclusiv în vederea atragerii resurselor comunitare și globale.

Din acest motiv este o condiție *sine qua non* ca România să se afle în „fruntea” statelor membre care aplică noile reglementări comunitare. Prin aceasta, întreprinderile și cetățenii români vor beneficia de avantajele competitive ale racordării la noile cerințe de funcționare.

În plus, România va trebui să își îndeplinească cu rigurozitate toate obligațiile asumate prin Tratatul de aderare (aplicarea integrală a acquis-ului comunitar după finalizarea perioadelor de tranziție, aderarea la Spațiul Schengen și la zona Euro etc).

Mai mult, implementarea cu succes a modelului de dezvoltare este condiționată, pe de-o parte, de continuarea reformelor în domenii esențiale precum justiție, administrație și afaceri interne și, pe de altă parte, de comunicarea și informarea publicului cu privire la valorile europene și beneficiile integrării pentru societatea românească.

Principalul beneficiu al aderării României la Uniunea Europeană îl reprezintă consolidarea unui sistem legislativ și instituțional modern.

Adăugând la aceasta și accesul pe Piața Internă, precum și asistența financiară, se poate estima că România are asigurate premisele unei convergențe relativ rapide cu UE.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Pe de altă parte însă, obținerea statutului de membru al UE este o condiție necesară, dar nu suficientă pentru maximizarea beneficiilor aderării. **Aplicarea și consolidarea sistemului legislativ și instituțional după momentul aderării sunt fundamentale.**

2.1. Întărirea capacității administrației publice centrale și locale

Guvernul României va actualiza, până cel mai târziu în anul 2007, *Strategia privind reforma administrației publice* și va pune accent pe:

- **dezvoltarea capacității autorităților și instituțiilor publice** de a formula și implementa politici naționale și locale, compatibile cu cele comunitare și de a funcționa la standardele de performanță ale administrațiilor naționale din celelalte state membre UE;

- **definirea clară a rolului** fiecărei structuri în cadrul sistemului administrativ, cu scopul de a determina un mecanism coerent instituțional și de a eficientiza procesul de luare a deciziei și de implementare a normelor europene.

Prin aplicarea acestei strategii, administrația publică din România se va identifica în relațiile inter-instituționale, precum și în relația cu cetățenii, prin următoarele **puncte forte**: dinamism, expertiză, profesionalism, imparțialitate, incoruptibilitate, transparență și stabilitate.

Direcții prioritare de acțiune:

- Aplicarea corespunzătoare a acquis-ului comunitar, în paralel cu elaborarea de politici publice naționale și locale, compatibile cu cele comunitare;

- Acordarea unei atenții sporite domeniilor care fac obiectul perioadelor de tranziție negociate și pregătirea instituțiilor responsabile pentru implementarea integrală a acquis-ului comunitar, după expirarea perioadelor de tranziție.

- Continuarea implementării principiilor generale ale spațiului administrativ European privind legalitatea, competența legală, predictibilitatea, deschiderea și transparența, răspunderea și responsabilitatea, eficiența și eficacitatea în vederea creșterii calității actului administrativ.

- Dezvoltarea acțiunii de formare a funcționarilor publici în domeniul afacerilor europene

- Instituționalizarea unui dialog sistematic între autoritățile publice centrale cu cele regionale și locale, în vederea transferului de bune practici în implementarea politicilor comunitare.

- Creșterea vizibilității autorităților regionale și locale din România în cadrul asociațiilor europene ale colectivităților regionale și locale.

2.2. Finalizarea reformelor în justiție cu rezultate tangibile și durabile în lupta împotriva corupției

Modelul de dezvoltare socio-economică va avea **rezultatele așteptate** numai în condițiile asigurării premiselor instituționale și legislative, prin **consolidarea unui sistem judiciar performant și independent**. În acest sens, se va acorda o atenție sporită **implementării eficiente și la timp a legilor pentru reforma justiției** în conformitate cu standardele europene.

A. Direcții prioritare de acțiune în domeniul reformei sistemului judiciar

Reforma sistemului judiciar reprezintă în continuare un domeniu prioritar, aceasta presupunând un proces complex și îndelungat de restructurare instituțională, reformare a mentalităților, precum și eforturi financiare care trebuie asumate. Garantarea independenței justiției trebuie dublată de **asigurarea calității și eficienței actului de justiție**, precum și de **sporirea responsabilizării sistemului judiciar**. În acest context, vor fi urmărite cu precădere următoarele **direcții de acțiune**:

a. Îmbunătățirea calității actului de justiție

Asigurarea unei calități ridicate a actului de justiție implică *realizarea unui cadru legislativ coerent, unificarea jurisprudenței, pregătirea specializată* a judecătorilor/procurorilor și altor categorii de personal din sistemul judiciar. Măsurile preconizate:

- Finalizarea reformei Codurilor (penal, civil, procedură penală, procedură civilă);

- Unificarea jurisprudenței;

- Pregătirea specializată a judecătorilor și procurorilor.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

b. Sporirea eficienței și responsabilizarea sistemului judiciar

Funcționarea eficientă a sistemului judiciar depinde de stabilirea unui sistem performant de *management*, de asigurarea unui cadru legislativ coerent, dar și de o responsabilizare sporită a tuturor actorilor implicați în realizarea actului de justiție.

Aceasta presupune:

- Îmbunătățirea managementului instanțelor;
- Îmbunătățirea politicii de resurse umane pe termen lung;
- Raționalizarea/reorganizarea instanțelor;
- Reformarea sistemului Ministerului Public;
- Continuarea procesului de informatizare a sistemului judiciar;
- Îmbunătățirea infrastructurii instanțelor și parchetelor.

c. Asigurarea transparenței actului de justiție și garantarea accesului liber la justiție

Sistemul judiciar trebuie să înțeleagă și să-și îndeplinească rolul de **serviciu public**, prin înfăptuirea corespunzătoare a actului de justiție, prin **stabilirea unui nou tip de relație între justiție și justițiabil** și printr-o **nouă abordare a relației cu societatea**. Pentru acestea sunt necesare:

- Sporirea transparenței și îmbunătățirea comunicării dintre judecători/procurori și justițiabili/ presă;
- Reformarea sistemului de asistență juridică gratuită.

d. Îmbunătățirea condițiilor de detenție și redimensionarea sistemului național de probațiune prin:

- Reforma sistemului penitenciar, alinierea condițiilor de detenție la standardele europene și elaborarea unor programe vizând reinsertia socială a deținuților;
- Redimensionarea sistemului național de probațiune și dezvoltarea alternativelor la pedepsele privative de libertate.

B. Direcții prioritare de acțiune în domeniul luptei împotriva corupției

Lupta împotriva corupției rămâne în continuare cel mai important obiectiv al politicilor penale românești. Obiectivul în acest domeniu este **prevenirea și combaterea corupției** prin perfecționarea și aplicarea riguroasă a cadrului normativ, prin stabilitate și coerență legislativă și prin consolidarea instituțională a organismelor cu atribuții decisive în domeniu. În acest context, vor fi urmărite cu precădere următoarele direcții de acțiune:

a. Combaterea corupției în administrația publică

Acest domeniu vizează creșterea rezistenței la corupție în administrația publică. Se urmărește:

- Identificarea zonelor cu vulnerabilitate la corupție și adoptarea de măsuri;
- Creșterea transparenței instituțiilor publice;
- Creșterea nivelului de integritate și rezistență la corupție al administrației publice.

b. Sporirea eficienței procesului penal în cazurile de corupție

Acest domeniu vizează *reprimarea comportamentelor deviate de la standardele și normele de integritate* și cuprinde activitățile de combatere a corupției propriu-zise,

- Implementarea legislației penale nou adoptată;
- Creșterea eficienței DNA.

c. Crearea unui sistem de coordonare, monitorizare și cooperare internațională

Se bazează pe principiul **cooperării** și **coerenței** în baza căruia instituțiile implicate în

prevenirea și combaterea corupției trebuie să coopereze îndeaproape, Totodată, cooperarea internațională conduce la identificarea și asimilarea bunelor practici stabilite la nivel european.

- Întărirea cooperării internaționale;
- Monitorizarea periodică.

2.3. Consolidarea reformelor în domeniul afacerilor interne

Aderarea la Uniunea Europeană va integra România într-o nouă dimensiune a gestionării afacerilor interne. Cerințele alinierii la politicile europene în materie au determinat realizarea de reforme importante structurale și funcționale și impun

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

continuarea acestora. **Adaptarea instituțiilor și politicilor interne la legislația și practicile europene**, în special în arii de maximă importanță precum controlul frontierelor, aderarea la **spațiul Schengen**, migrația, cooperarea polițienească și combaterea crimei organizate constituie o cerință esențială pentru securitatea României, dar și a UE în ansamblul său.

Rolul și responsabilitatea României sunt cu atât mai importante cu cât granița sa de Est va fi granița externă a Uniunii pe termen cel puțin mediu, până la momentul unor viitoare extinderi.

Aderarea României trebuie să contribuie efectiv la consolidarea obiectivului comun de consolidare a spațiului de libertate, securitate și justiție. România va trebui să continue investițiile angajate în implementarea sistemului integrat de management al frontierelor și să susțină orice altă dezvoltare a acquis-ului în domeniul managementului frontierelor care ar contribui la îmbunătățirea situației actuale din punctul de vedere al securității continentului european.

În plus, recunoscând presiunea migratoare extrem de mare de la frontierele Uniunii, România va susține marile proiecte actuale europene în materie de control al migrației, care au ca obiectiv reducerea acestei presiuni.

România va susține continuarea demersurilor comune, pentru asigurarea unui nivel ridicat de securitate, pentru protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, în deplină concordanță cu orientările promovate de Strategia Externă în domeniului Justiției și Afacerilor Interne, adoptată în decembrie 2005.

În ceea ce privește aderarea la Spațiul Schengen, România își propune, în mod realist atingerea acestui obiectiv în anul 2010. Îndeplinirea obiectivului legat de eliminarea controalelor la frontierele interne și aderarea la spațiul Schengen presupune:

În conformitate cu documentele programatice ale României, s-a preconizat că pentru aderarea la spațiul Schengen, anul 2009 reprezintă o țintă rezonabilă, dar analizând experiența celor 10 state care au aderat la UE

în 2004, ținta s-ar putea realiza în anul 2010 (proiectul *Strategiei Naționale privind aderarea la spațiul Schengen*)

- adoptarea și implementarea acquis-ului Schengen relevant;
- construcție instituțională și investiții, achiziții de mijloace tehnice, echipamente și sisteme specializate, pregătirea adecvată a personalului.

O atenție deosebită se va acorda, în continuare prevenirii și combaterii terorismului, criminalității organizate, îndeosebi a migrației ilegale, a traficului de persoane, a traficului de droguri, a traficului cu arme și substanțe interzise.

România va intensifica participarea la cooperarea internațională în combaterea criminalității organizate și a altor amenințări neconvenționale la adresa securității și va continua dezvoltarea rețelei atașatilor de afaceri interne și a ofițerilor de legătură, care își desfășoară activitatea în exterior.

România susține dezideratele cuprinse în Programul HAGA referitoare la implementarea principiului disponibilității pentru a deveni operațional la 1 ianuarie 2008 sau mai devreme.

Se va continua procesul de reformare și modernizare pentru toate structurile de aplicare a legii astfel încât să fie compatibile din punct de vedere procedural, tehnic cât și al calității resurselor umane cu structurile similare din celelalte state membre UE.

Se va acorda atenție pregătirii profesionale continue precum și capacității de cooperare efectivă cu agențiile de aplicare a legii din Statele Membre și cu organizațiile internaționale specializate.

2.4. Intensificarea campaniei de informare internă cu privire la valorile europene și la beneficiile și costurile integrării pentru societatea românească

Aderarea la UE va aduce schimbări și va crea oportunități pentru societatea românească. Se impune elaborarea unei **campanii de comunicare internă și informare** cu privire la valorile europene, beneficiile integrării și implicațiile aderării. Această campanie:

- va urmări **(i) informarea corectă, (ii) creșterea conștientizării publice cu privire la drepturile, obligațiile și oportunitățile pentru cetățeni** care decurg din calitatea de stat membru și **(iii) menținerea unui nivel ridicat de încredere** în Uniunea Europeană.
- va fi adaptată **grupurilor țintă** (oameni de afaceri, sindicate, studenți, fermieri, șomeri) și se va adresa acestora prin **mijloace de comunicare specifice**.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- se va desfășura la nivel național, precum și la nivel regional și local și va consta în organizarea de conferințe de presă, evenimente, reuniuni și dezbateri publice.

Campaniile de comunicare internă și informare presupun o strânsă cooperare intersectorială, sub coordonarea Primului Ministru, prin implicarea tuturor instituțiilor publice centrale, locale și regionale și în parteneriat cu mediul asociativ, sectorul ONG, sectorul privat și mass-media.

3. Definirea strategică a rolului și poziției României în cadrul UE

Fundamentare

Beneficiile care decurg din calitatea de stat membru sunt numai potențiale. Din acest motiv, România are nevoie de **definirea clară a intereselor proprii, susținerea lor activă**, dar de o manieră consensuală cu celelalte state membre, **coordonare, reprezentare, participare activă, voință politică** și apoi **implementare, monitorizare și fructificarea rezultatelor**.

Pentru a-și asigura premisele dezvoltării unei poziții solide și influente în rândul statelor membre și a-și construi o reputație cu potențial de valorificare, România trebuie să exercite corect, încă din primul moment al aderării, practicile Uniunii și să respecte întocmai acquis-ul comunitar.

România trebuie să aibă o contribuție pozitivă la consensul și acțiunea comunitară și la promovarea obiectivelor comune ale statelor membre. Reputația României va trebui să impună recunoașterea acesteia atât ca **stat adaptabil și flexibil**, cât și ca **stat capabil de a influența deciziile comunitare**.

În plus, România trebuie să-și identifice și să susțină poziții clare, concrete și pragmatice față de **marile teme europene**. Formularea unui interes național pe o temă europeană majoră presupune însă un proces intern amplu de coordonare a pozițiilor politice și de dezbateri publice.

În ceea ce privește **coordonarea internă a afacerilor europene**, România trebuie să își definească și să își consolideze **un mecanism instituțional puternic și unitar**, care să permită formularea și susținerea rapidă și corectă a pozițiilor și intereselor naționale la nivel comunitar.

În domeniul **relațiilor externe**, România, ca stat membru NATO, ONU, OSCE și UE, va trebui să-și reconfigureze mecanismele de formulare a obiectivelor și infrastructura de promovare a intereselor naționale, în principal pe cele două direcții - europeană și transatlantică - și să valorifice în mod deosebit punctele lor comune: valorile democratice și nevoia de securitate.

Pornind de la realitățile actuale ale Uniunii, cea mai bună abordare a poziționării României va urmări:

- (i) valorizarea punctelor comune și căutarea pozițiilor de compromis,**
- (ii) participarea activă și eficientă la toate procesele formale/informale la nivel comunitar/interguvernamental, și,**
- (iii) soluționarea problemelor interne, în același timp și în corelare cu preluarea reformelor comunitare.**

În plus, **România va trebui să aibă inițiative proprii** la nivel comunitar și să se remarce printr-o **poziție pro-activă** atât prin **formularea de propuneri noi** (de ex. inițierea unui program european destinat rromilor – aceștia fiind o problemă europeană și nu una națională), precum și prin **diseminarea unor inițiative românești de succes** (de ex. implementarea protocolului de la Kyoto, modelul de integrare a minorităților etnice, altele decât cea rroma).

Între 50 și 80% din totalitatea actelor legislative în vigoare în statele membre sunt de origine comunitară; 80% din prevederile unei politici sunt convenite înainte de a intra în sfera propriu-zisă a deciziei; creșterea numărului de state membre de 5 ori de la înființare; reducerea considerabilă a predictibilității deciziilor comunitare; dinamica alianțelor ad-hoc, conduse de interese punctuale, promovează abordarea interguvernamentală în detrimentul celei comunitare.

România va promova o orientare a Uniunii spre exterior, spre provocările globalizării, în vederea construirii unei Uniuni dinamice, capabile de adaptare, unitare și puternice în toate domeniile: economic, relații externe și securitate.

3.1. Poziționarea strategică față de temele europene de importanță majoră

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În logica dinamică a procesului de luare a deciziilor la nivel comunitar, **statele membre sunt interesate să cunoască evaluarea și poziția oficială a României față de marile teme europene.** Acest lucru va permite anticiparea unor alianțe în vederea promovării poziției României la nivel comunitar.

A. Proiectul constituțional

România este un ferm susținător al Tratatului constituțional pe care l-a ratificat deja prin Tratatul de aderare. Astfel, România consideră că este necesară continuarea procesului de reflecție și de ratificare a Tratatului constituțional de către statele membre. În același timp, România este conștientă de necesitatea fluidizării procesului decizional astfel încât să se asigure funcționarea eficientă a Uniunii. România se va asocia grupului de SM care **promovează implementarea de proiecte cu rezultate concrete** în domenii specifice: energie, PESC, cercetare, cooperare în învățământul superior, migrație, intervenție în caz de catastrofe naturale, poliția de frontieră comună.

B. Extindere sau aprofundare

Având în vedere faptul că, la nivelul Uniunii, se constată mai degrabă tendința de amânare a extinderii UE27, **poziția României față de extinderea UE va fi una rezervată. România nu urmărește să blocheze aderarea statelor candidate UE, dar susține respectarea cu strictețe, de către acestea, a tuturor condițiilor impuse, condiție necesară pentru asigurarea unei consolidări instituționale a Uniunii.**

Obiectivul României este de a contribui la stabilirea unui nou consens în rândul statelor membre asupra viitorului procesului de extindere, plecând de la **premisele unității și a capacității de funcționare a UE.** Astfel, România va promova necesitatea unei etape preliminare de aprofundare a integrării UE27, înaintea unui nou val de extindere. În plus, un argument practic în favoarea unei poziții discrete a României în problema extinderii ar fi că amânarea unui eventual val ar permite României să beneficieze din plin de instrumentele structurale și să-și consolideze poziția în rândul statele membre prin construirea unei reputații ce-i va permite ulterior să fie mai vocală în probleme sensibile, cum este extinderea UE27.

C. Metoda interguvernamentală sau metoda comunitară

Ambele metode oferă oportunități. În timp ce prima se bazează pe administrații naționale puternice, eficiente, capabile să producă rezultate acolo unde Comisia Europeană nu are expertiză sau competențe, a doua presupune partajarea suveranității, respectiv, transferul unor competențe de la nivel național la cel supranațional, al instituțiilor comunitare.

România ar putea fi mai avantajată de **metoda comunitară, întrucât răspunde cel mai bine poziției de stat cu dimensiune și putere de vot medii și, în același timp, de net beneficiar pentru o lungă perioadă de timp de fonduri comunitare.**

D. Politica agricolă comună

Având în vedere tendința de liberalizare a comerțului cu produse agricole, dar și ponderea mare a agriculturii în PIB-ul României (12%; în plus, peste 40% din populația țării trăiește în mediul rural), o abordare favorabilă României ar fi **evitarea reducerii severe a bugetului PAC, în special a fondurilor pentru dezvoltare rurală.**

E. Libertate, securitate, justiție

România dorește să contribuie, alături de celelalte state membre, la consolidarea spațiului de libertate, securitate și justiție, obiectiv fundamental al Uniunii.

România consideră că este necesară o **cooperare intensivă polițienească și judiciară** a statelor membre pentru a asigura și în viitor securitatea unui spațiu fără frontiere interne.

În privința **migrației ilegale**, România susține o abordare echilibrată la nivel comunitar, care să combine acțiuni de colaborare preventivă cu țările de origine și tranzit, cu o asistență comunitară de dezvoltare intensificată.

România va participa la **consolidarea spațiului juridic european**, în domeniul dreptului civil și penal. România consideră că recunoașterea reciprocă a sentințelor judecătorești trebuie să aibă la bază încrederea în sistemul juridic al celorlalte state membre.

F. Reforma bugetului comunitar

România înțelege necesitatea reformei bugetului comunitar, astfel încât Uniunea Europeană să poată funcționa eficient cu 27 de membri. Trebuie să se asigure o **structură bugetară modernă și flexibilă** care să permită Uniunii îndeplinirea

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

angajamentelor politice asumate la nivel UE și să răspundă provocărilor viitoare, interne și externe (inclusiv cele generate de diferențele de dezvoltare într-o Uniune extinsă). În plus, bugetul comunitar trebuie să conducă la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Lisabona. În prezent, nimeni nu poate fi sigur dacă UE evoluează către un sistem în care statele membre rămân principalii actori sau dacă UE merge în direcția unui anume tip de „Statele Unite ale Europei” în conformitate cu modelul federal.

G. Ameliorarea cadrului comunitar de reglementare

Pentru a favoriza și facilita accesul companiilor românești la Piața Internă, **România va susține impunerea unui cadru comunitar de reglementare flexibil, ușor aplicabil**, care să contribuie la înlăturarea obstacolelor în calea exercitării celor patru libertăți fundamentale.

H. Energie

România va susține eforturile UE de formulare a unei **politici energetice comune**. În acest sens, România recunoaște importanța dimensiunii externe a politicii energetice și necesitatea ca UE să vorbească cu o “singura voce” pe scena mondială. Pentru **asigurarea securității alimentării cu energie**, România va acorda atenție deosebită diversificării rutelor de transport și a surselor de alimentare cu hidrocarburi. În acest sens, pentru creșterea securității în aprovizionarea UE cu gaze naturale, România subliniază importanța regiunii pontice ca rută majoră de tranzit a hidrocarburilor către Europa. România susține eforturile UE de definitivare a pieței interne de energie. Ca etapă intermediară, România subliniază necesitatea **întăririi piețelor regionale de energie** și dezvoltării interconectărilor dintre Statele Membre, care să contribuie la integrarea piețelor regionale în piața internă de energie a UE.

România susține aplicarea principiului suveranității naționale în **alegerea mixului de energie**, context în care, în dezbaterile la nivel european privind viitorul energiei nucleare, va susține că energia nucleară reprezintă o soluție pragmatică pentru asigurarea securității alimentării cu energie, creșterea competitivității și combaterii schimbărilor climatice.

România susține politica europeană de **promovare a eficienței energetice și utilizare a surselor regenerabile**, acestea contribuind substanțial la securitatea alimentării cu energie și la reducerea impactului negativ al factorilor poluanți asupra mediului.

În conformitate cu **politica europeană de vecinătate**, România va susține, de asemenea:

- extinderea Tratatului Comunității Energetice în regiunea Europei de Sud-Est la noi parteneri, context în care România va sprijini aderarea Republicii Moldova ca membru cu drepturi depline în cadrul tratatului;
- promovarea unei politici comune pentru zona pontică, având în vedere potențialul acestei regiuni în diversificarea surselor de alimentare și în dezvoltarea infrastructurii de transport;
- consolidarea parteneriatului UE - Rusia, în cadrul căruia să fie promovate principiile transparenței și ale modelului european de piață.

A se vedea prioritățile României pentru sectorul energetic în *1.1 dezvoltarea infrastructurii fizice și a capitalului uman – prioritatea 1 dezvoltarea infrastructurii fizice – sectorul Energie*

3.2. Participarea activă și eficientă la elaborarea și implementarea politicilor UE

Coordonarea internă a afacerilor europene constituie o condiție pentru prezența eficientă a reprezentanților României la negocierile zilnice care se desfășoară în cadrul instituțiilor comunitare de la Bruxelles – grupuri de lucru ale Consiliului UE, reuniuni ale COREPER, reuniuni ale Comisiei Europene sau întâlniri cu reprezentanții comisiilor de specialitate ale Parlamentului European.

Pregătirea participării la reuniunile grupurilor de lucru de la nivelul Consiliului UE, analizarea fluxului de informație și stabilirea măsurilor de implementare sau de reacție rapidă presupun un grad ridicat de coordonare, cu niveluri de arbitraj și decizie bine definite.

În egală măsură, **trebuie construite și dezvoltate** (acolo unde nu există), **relații de colaborare și încredere cu omologii din Statele Membre și cu funcționarii Comisiei și ai celorlalte instituții comunitare**.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

România trebuie să dezvolte un mecanism de coordonare în domeniul afacerilor europene care să pregătească decizia politică, în condițiile în care “afacerile europene” acoperă cvasi- totalitatea problematicii “interne”.

Alte condiții de funcționare eficientă a mecanismului de coordonare:

- **Asigurarea structurii de coordonare cu personal înalt calificat și experimentat în domeniul afacerilor europene** (inclusiv în procedurile de lucru la nivelul instituțiilor comunitare).

- **Responsabili în domeniul afacerilor europene vor avea putere de decizie**, astfel încât coordonatorul național să se poată concentra exclusiv asupra procesului de coordonare și asupra problemelor sensibile de ordin politic.

- Crearea unui cadru formal de consultare pentru asigurarea **implicării active a sectorului non-guvernamental, al celui de afaceri și a altor actori de pe scena publică internă** pentru a asigura legitimitatea pozițiilor României.

Modul de funcționare a sistemului de coordonare a afacerilor europene **va respecta principiul subsidiarității și va acorda un rol important Parlamentului României.**

3.3. Stabilirea direcțiilor strategice de politică externă

România se va afirma ca **un stat european mediu, cu potențial de specializare în anumite domenii de politică externă.**

Având în vedere că, în mod tradițional, s-a concentrat pe domeniul securității și, în prezent pe relația transatlantică, este necesar ca în viitor, să echilibreze poziția aceasta cu o dimensiune economică și să o acomodeze cu doctrina de *putere soft*.

Ținând cont de interesele particulare la Est, în Marea Neagră și în Balcani, România va acționa pentru a determina **nuanțări ale pozițiilor UE pe aceste teme.** România va urmări, totodată, să revină în zone mai îndepărtate, în primul rând pe plan economic.

Intervalul scurs între încheierea negocierilor și momentul aderării a dus la o fixare a instrumentelor politico-administrative de coordonare a afacerilor europene, prin rodarea sistemului intern la ritmul cotidian al dezbaterilor europene de la Bruxelles.

România va încuraja consolidarea Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA) și va participa, de o manieră activă, la dezvoltarea și implementarea acesteia, urmărind a deveni un catalizator al PESA. Se va urmări promovarea principiului complementarității dintre UE și NATO în domeniul securității și apărării și se va sprijini consolidarea parteneriatului celor două organizații.

Politica de cooperare pentru dezvoltare constituie schimbarea majoră de paradigmă pentru țara noastră. România va deveni stat donator iar finanțarea de proiecte din surse proprii (asistența pentru dezvoltare) și maturizarea capitalului românesc vor fi de natură să faciliteze obiectivele de politică externă a României.

România va contribui la definirea acțiunii concertată la nivel comunitar pentru a răspunde **provocărilor comune:** terorismul internațional, proliferarea armelor de distrugere în masă, existența unor structuri statale slabe, amplificarea crimei organizate, conflictele regionale, degradarea ireversibilă a mediului, creșterea frecvențelor dezastrelor naturale, tensiuni legate de subdezvoltare pe relația Nord-Sud și Est-Vest

4. Crearea și promovarea profilului de țară

Fundamentare

Aderarea la Uniunea Europeană reprezintă o șansă pentru promovarea identității și valorilor reprezentative ale României. Pentru a face „ideea de România” prezentă și vizibilă la nivelul UE, se impun **individualizarea și promovarea unui profil de țară clar și pregnant**, axat pe cel puțin două componente esențiale: **identitatea culturală națională și produsele specifice**, atractive pentru piața europeană.

Definirea profilului de țară presupune **identificarea avantajelor competitive** ale României, precum și **construirea unei imagini pozitive**, bazată pe particularitățile naționale.

4.1 Identificarea și valorificarea avantajelor competitive ale României în UE

Concurența economică pe piața comună au determinat statele membre să-și promoveze așa- numitele avantaje competitive specifice. Specializarea economiilor naționale pe categorii de servicii și produse recunoscute pe piața comună, ca aparținând într-o mare măsură anumitor state, este un fenomen de actualitate.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

România trebuie să se înscrie în această logică prin identificarea **domeniilor care pot individualiza economia românească și îi pot crea un avantaj în competiția economică europeană. Printre acestea se numără:**

- Agricultură ecologică – produse alimentare naturale;
- Industria IT;
- Industria vinului;
- Turismul – agro-turismul, turismul cultural, Delta Dunării;
- Industria textilă și confecțiile;
- Produsele meșteșugărești tradiționale;
- Industria de mobilă;
- Industria farmaceutică naturistă.

4.2 Desfășurarea de campanii externe de promovare a imaginii României în UE.

În momentul de față, România se confruntă cu un deficit de imagine în rândul publicului european. În majoritatea cazurilor nu există informații care să individualizeze țara și cetățenii români sau acestea sunt asociate cu evenimente și valori negative.

Schimbarea acestei percepții comportă o acțiune derulată în trei etape principale:

I. Efectuarea auditului de *brand*

În momentul de față, România se confruntă cu un deficit de imagine în rândul publicului european. În majoritatea cazurilor nu există informații care să individualizeze țara și cetățenii români sau acestea sunt asociate cu evenimente și valori negative. Din acest motiv, este nevoie de:

- Identificarea cauzelor, canalelor de comunicare și a multiplicatorilor care generează imagine negativă;
- Poziționarea României pe piața brandurilor în spațiul european;
- Analiza vizibilității și a percepției brandurilor românești în spațiul european;
- Analiza percepției României, pe mai multe dimensiuni, dintre care: turism, exporturi, investiții, patrimoniu cultural, oameni, guvernare;
- Identificarea atu-urilor ce pot constitui o bază solidă pe care se poate construi o imagine favorabilă pentru România.

II. Elaborarea conceptului Branding România

Valoarea adăugată pe care România o va aduce Uniunii Europene cuprinde în principal: cultura română, patrimoniul natural și cultural, diversitatea habitatului natural, calitatea capitalului uman, sportul de performanță, contribuția la securitatea regională și la promovarea valorilor democrației și economiei de piață în spațiul de vecinătate imediată, expertiza diplomatică acumulată în diferite regiuni ale lumii.

Construcția strategiei de promovare a profilului de țară – asocierea experților guvernamentali cu mediile asociative profesionale, cu universități, jurnaliști, artiști, consultanți privați; definirea unor obiective clare și a planurilor de acțiune.

III. Elaborarea și implementarea Programului de Branding România

Schimbarea imaginii României este un obiectiv cu un orizont de realizare pe termen lung, iar rolul de purtător de mesaj îl va avea întreaga societate. Promotorii direcți ai *brandului* României europene, cei care trebuie să-și asume campania susținută de comunicare, sunt instituțiile statului (în special reprezentanțele diplomatice și instituturile culturale române din străinătate), investitorii privați și formatorii de opinie.

Valoarea adăugată a României la arhitectura socială și economică europeană, susținută și promovată de agențiile guvernamentale, se caracterizează prin elementele care pot contribui la îmbunătățirea imaginii de țară. Principalele direcții de acțiune pot fi :

- Cultura română;
- Calitatea și calificarea capitalului uman;
- Sportul de performanță;
- Contribuția la securitatea regională și la promovarea valorilor democrației și economiei de piață în spațiul de vecinătate imediată;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- Utilizarea expertizei diplomatice acumulată în diferite regiuni ale lumii;
- Identificarea României, la nivelul UE, cu teme mari de politică externă (de exemplu, Marea Neagră);
- Diversitatea biologică (România este țara care după 1 ianuarie 2007 a devenit singurul stat membru al Uniunii Europene cu 5 bioregiuni - din cele 11 existente).

Atingerea obiectivului general, și anume valorificarea maximă a calității de stat membru al Uniunii Europene, este posibilă prin asumarea obiectivelor specifice de către fiecare autoritate implicată și prin punerea în practică a conținutului Strategiei post-aderare.

Guvernul României își asumă responsabilitatea implementării Strategiei de Post-aderare începând cu 1 ianuarie 2007. Acest document se constituie într-un cadru strategic al politicilor publice și al acțiunilor guvernamentale, inclusiv al viitoarelor documente strategice, care vor fi elaborate și puse în aplicare în perioada 2007-2013.

Regiunea Centru - prezentare

Regiunea Centru este **asezată în zona centrală a României**, în interiorul mării curburii a Munților Carpați, pe cursurile superioare și mijlocii ale Muresului și Oltului, fiind străbătută de meridianul 25° longitudine estică și paralela 46° latitudine nordică. Cu o suprafață de 34 100 km², reprezentând 14,3 % din teritoriul României, Regiunea Centru ocupă poziția a 5-a între cele 8 regiuni de dezvoltare. Prin poziția sa geografică, realizează conexiuni cu 6 din celelalte 7 regiuni de dezvoltare, înregistrându-se distanțe aproximativ egale din zona ei centrală până la punctele de trecere a frontierelor.

Lipsit de câmpii propriu-zise, **relieful Regiunii Centru** cuprinde părți însemnate din cele trei ramuri ale Carpaților Românești (aproape jumătate din suprafața regiunii), zona colinară a Podisului Transilvaniei și zona depresionară de contact între zona colinară și cea montană.

Reteaua hidrografică este bogată, fiind formată din cursurile superioare și mijlocii ale Muresului și Oltului și din afluenții acestora. Lacurile naturale sunt diverse ca geneză, cele mai cunoscute fiind lacurile glaciare din Munții Făgăraș, lacul vulcanic Sf. Ana din Munții Harghita și Lacul Rosu, lac format prin barajul natural a cursului râului Bicaz, Lacul Ursu. Cele mai importante lacuri antropice sunt cele de baraj de pe râurile Olt și Sebes, lacurile sărate din fostele ocne de sare de la Ocna Sibiului, iazurile piscicole din Câmpia Transilvaniei.

Clima din Regiunea Centru este temperat-continentală, variind în funcție de altitudine. În depresiunile intramontane din partea de est a regiunii se înregistrează frecvent inversiuni de temperatură, aerul rece putând staționa aici perioade îndelungate.

Vegetația naturală este variată, prezentând o etajare altitudinală. În Câmpia colinară a Transilvaniei vegetația caracteristică este cea de silvostepă.

Resursele naturale sunt diverse și includ importante rezerve de gaze naturale, sare, metale neferoase, materiale de construcții (bazalt, andezit, marmură, travertin), mici depozite de carbune inferior și numeroase izvoare de apă minerală.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În afara resurselor subsolului, Regiunea Centru dispune de un remarcabil potențial hidroenergetic și de un valoros potențial forestier (pădurile și suprafețele împădurite ocupă aproximativ o treime din suprafața regiunii).

Numarul populației Regiunii Centru, la sfârșitul anului 2006, era de 2 530,8 milioane locuitori, densitatea populației fiind de 74,2 loc./kmp. Prin **ponderea populației** urbane, de 59,8 %, Regiunea Centru se numără printre cele mai urbanizate regiuni ale României, după Regiunea București-Ilfov și Regiunea Vest. Majoritatea orașelor au un număr mai mic de 20 000 locuitori, un singur oraș – Brașovul – are populația de peste 200 000 locuitori, iar două - Sibiu și Târgu Mureș - au între 100 000 și 200 000 locuitori. Populația Regiunii Centru se caracterizează printr-o mare **diversitate etnică, lingvistică și religioasă**. Românii formează 65,3% din totalul populației regiunii, maghiarii 29,9%, românii 4%, germanii 0,6%.

Economia Regiunii Centru are un vizibil profil industrial, evidențiat atât de contribuția ridicată a industriei la formarea produsului intern brut cât și de ponderea populației ocupate în sectorul secundar. În anul 2005, **PIB/locuitor**, exprimat la Paritatea de Cumpărare Standard (unitate de valută convențională care exclude influența diferențelor între nivelurile prețurilor dintre țări), în Regiunea Centru, era de 8066 euro (36% din media Uniunii Europene).

Profilul industrial al regiunii este dat de industriile de construcții de mașini, prelucrarea metalelor, chimică, farmaceutică, materialelor de construcții, lemnului, extractivă, textilă și alimentară. Specificul industrial este mai pronunțat în județele Brașov și Sibiu, județe cu importante tradiții industriale. Bogatele resurse naturale existente în regiune, în special cele de gaze naturale și sare, au stat la baza dezvoltării industriei chimice. În anul 2005, în Regiunea Centru s-au obținut 41,7% din volumul de gaze naturale extrase la nivel național și 33,6% din producția națională de îngrășăminte chimice. Industriile de prelucrare a lemnului valorifică importantul potențial silvic al regiunii. Astfel, în anul 2005, în Regiunea Centru s-au obținut 39,4% din producția națională de cherestea și 18,2% din cea de mobilier.

Agricultura se află la începutul unui lung și dificil proces de modernizare și restructurare, menit să conducă la eficientizare și la valorificarea mai bună a importantului potențial agricol al regiunii. Condițiile de climă, relief și sol influențează într-o măsură importantă dezvoltarea agriculturii. Culturile de plante tehnice și de cartofi și practicarea zootehniei dispun de cele mai favorabile condiții naturale în regiunea noastră. În anul 2006, Regiunea Centru deținea 28,1% din producția națională de sfeclă de zahăr, 25,6% din cea de cartofi și 20,1% din septelul de ovine al României.

Sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea P.I.B., având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani. Domeniile care au înregistrat cele mai mari creșteri sunt transporturile (în special transporturile rutiere și cele aeriene), telecomunicațiile, sectorul financiar-bancar și de asigurări, turismul. Rețeaua rutieră măsurată, la sfârșitul anului 2006, 10211 km, din care 2237 km sunt drumuri naționale, iar cea de cale ferată avea o lungime totală de 1346 km. Atât infrastructura de transport rutier cât și cea de transport feroviar necesită lucrări ample de reabilitare și modernizare.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Turismul este unul din cele mai dinamice sectoare economice, care însă nu a atins dezvoltarea cerută de importantul potențial turistic al regiunii. În anul 2006, Regiunea Centru a reușit să atragă 1,164 milioane turiști cazati în structurile de primire turistică, devenind prima regiune a țării ca destinație turistică. Principalele forme de turism practicate în Regiunea Centru sunt turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și agroturismul.

ADR CENTRU – DOMENII DE ACTIVITATE

Servicii pentru Dezvoltare Regională: Elaborarea documentelor de planificare regională, Monitorizarea implementării strategiilor de dezvoltare, Consultanța pentru dezvoltarea proiectelor de investiții regionale, Gestionarea structurilor parteneriale, Dezvoltarea și implementarea de proiecte proprii ale ADR Centru, Realizarea de activități și prezentări pentru promovarea regiunii ca destinație de investiții și turism, Managementul relațiilor/protocoalelor de cooperare (interinstituționale, interregionale, rețele europene)

Managementul Programelor Regionale: Implementarea Programelor Phare, Implementarea Programelor Guvernamentale, Contribuții la Programul complement/ POR, Dezvoltarea portofoliului de proiecte POR, Implementarea Programului Operational Regional, Înregistrarea și verificarea eligibilității cererilor de finanțare, Organizarea sesiunilor de evaluare tehnică și financiară, Organizarea sesiunilor de instruire pentru beneficiari, Activități de informare și publicitate POR și Phare, Secretariatul CRESC, Rapoarte de implementare

Activități orizontale: Restructurarea ADR Centru, Asigurarea Secretariatului CDR, Audit intern al sistemelor și operațiunilor agenției, Asigurarea Managementului Financiar și a gestiunii contabile a ADR Centru, Asigurarea Managementului Intern al ADR Centru, Managementul resurselor umane, Administrarea zonelor defavorizate, Suport/consiliere juridică, Managementul activităților de PR, Realizarea activităților de promovare regională, Promovarea politicilor europene precum și a principiilor UE

Catalogul surselor de finanțare

PROGRAME DESTINATE SOCIETĂȚILOR COMERCIALE

- Uniunea Europeană și Guvernul României - **Program de finanțare** Reabilitarea /modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP3, DMI 3.2**) Îmbunătățirea calității infrastructurii pentru serviciile sociale, prin sprijin acordat în mod echilibrat pe întreg teritoriul țării, pentru asigurarea unui acces egal al cetățenilor la astfel de servicii.

- Uniunea Europeană și Guvernul României - Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală - Crearea, îmbunătățirea și modernizarea structurilor regionale și locale de sprijinire a afacerilor având ca scop atragerea investițiilor, revigorarea și dezvoltarea economiilor locale și regionale. (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 4, DMI 4.1**) **NOU!**

- Uniunea Europeană și Guvernul României - Sprijinirea dezvoltării microintreprinderilor (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 4, DMI 4.3**) - Dezvoltarea microintreprinderilor productive și a celor prestatoare de servicii care folosesc potențialul endogen al regiunilor.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- Uniunea Europeană și Guvernul României - Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice - **(PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 5, DMI 5.2) NOU!**

Valorificarea resurselor naturale în scop turistic; Diversificarea serviciilor turistice; Îmbunătățirea calității serviciilor de cazare;

Crearea / extinderea structurilor de agrement turistic, în scopul creșterii numărului turiștilor și a duratei sejurului.

- Uniunea Europeană și Guvernul României - Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții realizate de întreprinderile mici și mijlocii - **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL CRESTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE, AP 1, DMI 1.1, Operațiunea a)** Consolidarea și dezvoltarea sectorului productiv din România

Uniunea Europeană și Guvernul României - Sprijin pentru consultanța acordată întreprinderilor mici și mijlocii **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL CRESTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE, AP 1, DMI 1.3, Operațiunea b)**

Întreprinderile mici și mijlocii care solicită finanțare pentru una din activitățile eligibile. Lista activităților neeligibile este cuprinsă în Anexa 2 la Ghidul Solicitantului

Dezvoltarea și inovarea bazei antreprenoriale prin asigurarea accesului IMM-urilor la servicii de consultanță calificate Microîntreprinderile, întreprinderile mici și cele mijlocii care **nu** își desfășoară activitatea într-unul din următoarele sectoare de activitate: pescuit și acvacultura, prelucrarea primară a produselor agricole, procesarea și comercializarea produselor agricole, sectorul carbonifer.

Uniunea Europeană și Guvernul României - Sprijinirea accesului la Internet și la serviciile conexe (PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL CRESTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE, AP 3, DMI 3.1, Operațiunea 1) NOU! - Creșterea utilizării TIC prin susținerea conectării la broadband precum și prin consolidarea infrastructurii TIC (în special în zonele de esec ale pieței - zone rurale și mici urbane dezavantajate din punct de vedere al accesului la mijloacele moderne de comunicații), pentru facilitarea accesului public la aceasta. **Microîntreprinderile, întreprinderile mici și cele mijlocii**

Organizațiile neguvernamentale

Uniunea Europeană și Guvernul României - Acces la educație și formare profesională inițială de calitate - Școala pentru toți **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP1, DMI 1.1) NOU!** Îmbunătățirea învățământului preuniversitar (în conformitate cu structura sistemului de învățământ, în vigoare), în vederea creșterii accesului la educație de calitate și asigurării de competențe cheie și competențe profesionale pentru toți. Uniunea Europeană și Guvernul României - Dezvoltarea resurselor umane din educație și formare - Cariera în educație și formare

(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP1, DMI 1.3) NOU! Dezvoltarea oportunităților de carieră și sprijin pentru personalul didactic și asigurarea unui înalt nivel de calificare a cadrelor didactice;

Îmbunătățirea calificării personalului didactic, formatorilor și a altor categorii de personal din educație și formare profesională inițială și continuă.

Uniunea Europeană și Guvernul României - Tranzitia de la școală la viața activă - Învăța pentru cariera ta! **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP2, DMI 2.1) NOU!** Creșterea aptitudinilor de muncă ale persoanelor aflate în situația de tranziție de la școală la viața activă și, în consecință, îmbunătățirea inserției acestora

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

pe piata muncii Unitatile de invatamant;

Angajatori;

Asociatii profesionale, camere de comert si industrie, organizatii sindicale, organizatii patronale, parteneriate, ONG-uri;

Furnizori autorizati de FPC, publici si privati, care asigura pregatirea pentru personalul din intreprinderi cu atributii de tutori;

Furnizori publici si privati acreditati de orientare si consiliere profesionala;

Institute de cercetare.

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Prevenirea si corectarea parasirii timpurii a scolii - Nu abandona scoala!

(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP2, DMI 2.2)

NOU! Prevenirea fenomenului de parasire timpurie a scolii in special pentru populatia roma, persoanele cu dizabilitati si persoanele din mediul rural, precum si alte categorii de grupuri vulnerabile; Furnizarea competentelor si abilitatilor de baza necesare persoanelor care au parasit timpuriu scoala.

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Acces si participare la formare profesionala continua - Continua sa te califici!

(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP2, DMI 2.3) NOU!

- Sprijinirea intreprinderilor pentru facilitarea participarii propriilor angajati la formare profesionala continua; Promovarea accesului angajatilor la programele de formare profesionala continua in vederea obtinerii de catre acestia a unei calificari complete; Promovarea beneficiilor formarii profesionale continue in randul angajatilor www.fseromania.ro

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Promovarea culturii antreprenoriale - Antreprenoriatul, o alternativa de cariera

in Regiunea Centru - **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE,**

AP3, DMI 3.1) NOU! Dezvoltarea competentelor antreprenoriale si manageriale pentru a genera un numar crescut de

afaceri.

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Formare profesionala si sprijin pentru intreprinderi si angajati pentru

promovarea adaptabilitatii - Adaptabilitate si flexibilitate in Regiunea Centru

(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP3, DMI 3.2) NOU!

Cresterea gradului de adaptabilitate si de mobilitate al angajatilor, promovarea formelor flexibile de organizare a muncii, a formarii profesionale specifice si asigurarea sanatatii si securitatii la locul de munca. www.fseromania.ro

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Dezvoltarea parteneriatelor si incurajarea initiativelor pentru partenerii sociali

si societatea civila - Parteneriat pentru ocupare - **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA**

RESURSELOR UMANE, AP3, DMI 3.3) - NOU! Dezvoltarea initiativelor comune ale actorilor relevanti si consolidarea

capacitatii partenerilor sociali si a organizatiilor societatii civile pentru a promova dezvoltarea durabila, pentru a sprijini crearea de locuri de munca si coeziunea sociala la nivel local, regional si national.

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Dezvoltarea si implementarea masurilor active de ocupare - Fii activ pe piata

muncii in Regiunea Centru! - **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR**

UMANE, AP 5, DMI 5.1)

NOU! - Reducerea somajului de lunga durata prin actiuni preventive si corective;

Imbunatatirea capacitatii de ocupare a persoanelor in cautarea unui loc de munca, a somerilor, in special de lunga durata si a persoanelor inactive.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Promovarea sustenabilitatii pe termen lung a zonelor rurale in ceea ce priveste dezvoltarea resurselor umane si ocuparea fortei de munca - Mediul rural - mai mult decat agricultura

(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP5, DMI 5.2)

NOU Imbunatatirea calitatii resurselor umane in zonele rurale, in vederea facilitarii accesului la ocupare in activitati non-agricole;

Cresterea oportunitatilor de ocupare, prin furnizarea sprijinului pentru crearea de noi locuri de munca/ noi forme de ocupare pentru lucuratorii independenti din zonele rurale si promovarea culturii antreprenoriale in zonele rurale.

Autoritati ale administratiei publice locale; Organizatii sindicale; Furnizori publici si privati de FPC autorizati; ONG-uri; Intreprinderi; Patronate; Asociatii profesionale; Institute de cercetare si dezvoltare etc.

www.fseromania.ro

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Dezvoltarea economiei sociale – Economie sociala si solidaritate

(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP6, DMI 6.1)

NOU! Dezvoltarea si promovarea unor activitati si servicii generatoare de profit pentru a ajuta persoanele excluse social sau cele expuse riscului de exclusiune sociala sa se integreze sau reintegreze pe piata muncii, in intreprinderile economiei sociale si/sau in economia formala

Uniunea Europeana **Media 2007** Imbunatatirea cotei de piata a filmelor europene care ruleaza in alte state membre decat cele in care acestea au fost produse **Norvegia, Islanda si Lichtenstein - Mecanismul Financiar SEE (Spatiul Economic European)** Sprijinirea dezvoltarii economice si sociale a Romaniei, ca stat membru al Spatiului Economic European, si consolidarea relatiilor bilaterale intre Romania si statele SEE EFTA Islanda, Liechtenstein si Norvegia

Norvegia - **Programul de Cooperare Norvegian cu Romania** Cresterea economica si dezvoltarea durabila in România **Parteneriatele intre entitatile din România si Norvegia**, incluzând companii private si publice, institutii private si publice, autoritati publice, centrale si regionale sau locale, ONG-uri, parteneri sociali. Oricare din parteneri poate fi promotorul aplicatiei.

Proiecte care se incadreaza in urmatoarele domenii:

- 1- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera (mediu)
- 2- Eficienta energetica si energie regenerabila
- 3- Facilitarea productiei sustenabile, inclusiv certificarea si verificarea
- 4- Sanatate

Guvernul Romaniei - **HG 1165/2007** Hotarare pentru stimularea cresterii economice prin sprijinirea realizarii de investitii - Dezvoltarea regionala prin stimularea realizarii de investitii si a crearii de noi locuri de munca Societati comerciale care isi desfasoara activitatea in Romania si realizeaza investitii de peste 30 milioane de euro si creaza minim 300 de locuri de munca

Guvernul Romaniei - **HG 1164/2007** - Hotarare privind acordarea de ajutoare de minimis pentru dezvoltarea sau modernizarea intreprinderilor Modernizarea sau dezvoltarea activitatii intreprinderilor care activeaza in domeniile de activitate eligibile in cadrul acestui program- Întreprinderi mici si mijlocii care isi desfasoara activitatea in Romania

Catalogul surselor de finantare

PROGRAME DESTINATE AUTORITATILOR PUBLICE

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Reabilitarea si modernizarea retelei de drumuri judetene, strazi urbane – inclusiv constructia / reabilitarea soselelor de centura (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 2, DMI 2.1**)
Imbunatatirea accesibilitatii regiunilor si mobilitatii populatiei, bunurilor si serviciilor, in vederea stimulării dezvoltării economice durabile

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei Reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii serviciilor de sanatate (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 3, DMI 3.1**)
Imbunatatirea calitatii infrastructurii serviciilor de asistenta medicala si repartizarea teritorial - regionala echilibrata a acestora pe teritoriul tarii, pentru asigurarea unui acces egal al cetatenilor la serviciile de sanatate.

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei Reabilitarea /modernizarea / dezvoltarea si echiparea infrastructurii serviciilor sociale (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 3, DMI 3.2**)
Imbunatatirea calitatii infrastructurii pentru serviciile sociale, prin sprijin acordat in mod echilibrat pe intreg teritoriul tarii, pentru asigurarea unui acces egal al cetatenilor la astfel de servicii.

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei Imbunatatirea dotarii cu echipamente a bazelor operationale pentru interventii in situatii de urgenta (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 3, DMI 3.3**)

Imbunatatirea capacitatii de raspuns in situatii de urgenta la nivelul fiecarei regiuni de dezvoltare prin reducerea timpului de interventie pentru acordarea primului ajutor calificat si pentru interventii in situatii de urgenta. - Asociatie de dezvoltare intercomunitara (ADI)

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea si echiparea infrastructurii educationale preuniversitare, universitare si a infrastructurii pentru formare profesionala continua (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 3, DMI 3.4**)
Imbunatatirea calitatii infrastructurii de educatie, a dotarii scolilor, a structurilor de cazare pentru studenti si centrelor pentru formare profesionala pentru asigurarea unui proces educational la standarde europene si a cresterii participarii populatiei scolare si a adultilor la procesul educational. Consilii Judetene, Consilii locale municipale , Consilii locale orasenesti , Consilii locale comunale , Institutii de invatamant superior de stat , Centre de formare profesionala continua , Institutii publice furnizori de formare profesionala continua
Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Dezvoltarea durabila a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanta regionala si locala - (**PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 4, DMI 4.1**) **NOU!** – **Crearea, imbunatatirea si modernizarea structurilor regionale si locale de sprijinire a afacerilor avand ca scop atragerea investitiilor, revigorarea si dezvoltarea economiilor locale si regionale. Autoritati ale administratiei publice locale din mediul urban sau rural; Parteneriate intre autoritati ale administratiei publice locale; Camere de comert si industrie, asociatii care reprezinta mediul de afaceri; Societati comerciale sau societati cooperative din mediul urban sau rural –**

- Construirea/ modernizarea/ extinderea de cladiri si anexe aferente, care vor fi utilizate de operatori economici pentru activitati de productie si/sau prestare servicii;
- Construirea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii rutiere/feroviare din interiorul structurii de sprijinire a afacerilor si a drumurilor de acces;
- Crearea/ modernizarea/ extinderea utilitatilor de baza din interiorul structurii de sprijinire a afacerilor: statii de tratare a apei, unitati de furnizare a energiei si a gazului, sistem de canalizare, conectare la retele broadband;
- Dotarea cu echipamente a structurilor de sprijinire a afacerilor construite/ modernizate/ extinse.
- Valoarea totala a proiectului: minim 1.700.000 lei si maxim 85.000.000 lei

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Reabilitarea siturilor industriale poluate si neutilizate si pregatirea pentru noi activitati

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

(PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 4, DMI 4.2) NOU! Obiectivul acestui domeniu de interventie il reprezinta reabilitarea siturilor industriale abandonate, interventiile avand ca scop atragerea investitiilor, revigorarea si dezvoltarea economiilor locale si regionale

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Restaurarea si valorificarea durabila a patrimoniului cultural, precum si crearea/modernizarea infrastructurilor conexe **(PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 5, DMI 5.1)** Cresterea importantei turismului si culturii, ca factor care stimuleaza cresterea economica in regiuni, respectand principiile dezvoltarii durabile si ale protectiei mediului. Autoritati ale administratiei publice locale si centrale Institutii de cult, Organizatii neguvernamentale

APL leader al unui parteneriat cu autoritati ale administratiei publice locale sau centrale, unitati de cult, organizatii neguvernamentale Autoritate a administratiei publice centrale leader al unui parteneriat cu APL sau unitati de cult Se finanteaza obiectivele cu potential turistic care sunt incluse in:

1- patrimoniul UNESCO, atat din mediul urban cat si rural ; □patrimoniul cultural national din mediul urban si rural
- □patrimoniul cultural local din mediul urban.

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale si cresterea calitatii serviciilor turistice **(PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 5, DMI 5.2) NOU!** Valorificarea resurselor naturale in scop turistic; Diversificarea serviciilor turistice; Imbunatatirea calitatii serviciilor de cazare;

Crearea / extinderea structurilor de agrement turistic, in scopul cresterii numarului turistilor si a duratei sejurului

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Extinderea si modernizarea infrastructurii de apa si apa uzata **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL MEDIU, AP 1)** Asigurarea serviciilor de apa si canalizare, la tarife accesibile;

asigurarea calitatii corespunzatoare a apei potabile in toate aglomerarile umane; imbunatatirea calitatii cursurilor de apa; imbunatatirea gradului de gospodarie a namolurilor provenite de la statiile de epurare a apelor uzate; crearea de structuri inovatoare si eficiente de management al apei.

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deseurilor si reabilitarea siturilor istorice contaminate **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL MEDIU, AP 2, DMI 1)** Cresterea gradului de acoperire a populatiei care beneficiaza de colectarea deseurilor municipale, si de serviciile de management de calitate corespunzatoare si la tarife acceptabile; Reducerea cantitatii de deseuri depozitate; Cresterea cantitatii de deseuri reciclate si valorificate Infiintarea unor structuri eficiente de management al deseurilor - Consiliile judetene

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei - **PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL TRANSPORT** Modernizarea si dezvoltarea axelor prioritare TEN-T; Modernizarea si dezvoltarea retelelor nationale de transport, in conformitate cu principiile dezvoltarii durabile; Promovarea transportului feroviar, naval si intermodal; Sprijinirea dezvoltarii transportului durabil

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei Acces la educatie si formare profesionala initiala de calitate – Scoala pentru toti **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP1, DMI 1.1) NOU!** Imbunatatirea invatamantului preuniversitar (in conformitate cu structura sistemului de invatamant, in vigoare), in vederea cresterii accesului la educatie de calitate si asigurarii de competente cheie si competente profesionale pentru toti.

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei Dezvoltarea resurselor umane din educatie si formare – Cariera in educatie si formare **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP1, DMI 1.3) NOU!**

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Calitate in FPC – Parteneri in formare continua **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP1, DMI 1.5) - NOU!**

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei Tranzitia de la scoala la viata activa – Invata pentru cariera ta! **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP2, DMI 2.1)**

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Prevenirea si corectarea parasirii timpurii a scolii – Nu abandona scoala! **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP2, DMI 2.2) NOU!**

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Acces si participare la formare profesionala continua – Continua sa te califici! **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP2, DMI 2.3) NOU!**

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Promovarea culturii antreprenoriale – Antreprenoriatul, o alternativa de cariera in Regiunea Centru - **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP3, DMI 3.1)** Dezvoltarea competentelor antreprenoriale si manageriale pentru a genera un numar crescut de afaceri.

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei - Formare profesionala si sprijin pentru intreprinderi si angajati pentru promovarea adaptabilitatii – Adaptabilitate si flexibilitate in Regiunea Centru **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP3, DMI 3.2) NOU!** Cresterea gradului de adaptabilitate si de mobilitate al angajatilor, promovarea formelor flexibile de organizare a muncii, a formarii profesionale specifice si asigurarea sanatatii si securitatii la locul de munca.

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei Dezvoltarea parteneriatelor si incurajarea initiativelor pentru partenerii sociali si societatea civila – Parteneriat pentru ocupare **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP3, DMI 3.3) NOU!** Dezvoltarea initiativelor comune ale actorilor relevanti si consolidarea capacitatii partenerilor sociali si a organizatiilor societatii civile pentru a promova dezvoltarea durabila, pentru a sprijini crearea de locuri de munca si coeziunea sociala la nivel local, regional si national.

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei Dezvoltarea si implementarea masurilor active de ocupare – Fii activ pe piata muncii in Regiunea Centru! **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP 5, DMI 5.1)**

NOU! Reducerea somajului de lunga durata prin actiuni preventive si corective; Imbunatatirea capacitatii de ocupare a persoanelor in cautarea unui loc de munca, a somerilor, in special de lunga durata si a persoanelor inactice.

Uniunea Europeanasi Guvernul Romaniei Promovarea sustenabilitatii pe termen lung a zonelor rurale in ceea ce priveste dezvoltarea resurselor umane si ocuparea fortei de munca – Mediul rural – mai mult decat agricultura

(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP5, DMI 5.2)

NOU! Imbunatatirea calitatii resurselor umane in zonele rurale, in vederea facilitarii accesului la ocupare in activitati non-agricole;

Cresterea oportunita-tilor de ocupare, prin furnizarea sprijinului pentru crearea de noi locuri de munca/noi forme de ocupare pentru lucraorii independenti din zonele rurale si promovarea culturii antreprenoriale in zonele rurale. Autoritati ale administratiei publice locale; Organizatii sindicale; Furnizori publici si privati de FPC autorizati; ONG-uri (asociatii si fundatii); Intreprinderi;

Patronate; Asociatii profesionale; Institute de cercetare si dezvoltare etc.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Uniunea Europeană și Guvernul României Dezvoltarea economiei sociale – Economie socială și solidaritate **(PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, AP6, DMI 6.1) NOU!** Dezvoltarea și promovarea unor activități și servicii generatoare de profit pentru a ajuta persoanele excluse social sau cele expuse riscului de excludere socială să se integreze sau reintegreze pe piața muncii, în întreprinderile economiei sociale și/sau în economia formală

Norvegia, Islanda și Lichtenstein - **Mecanismul Financiar SEE (Spatiul Economic European)** Sprijinirea dezvoltării economice și sociale a României, ca stat membru al Spațiului Economic European, și consolidarea relațiilor bilaterale între România și statele SEE EFTA Islanda, Liechtenstein și Norvegia.

Uniunea Europeană - **European Spatial Planning Observation Network (ESPON)** – Programul de cooperare în domeniul cercetării privind amenajarea teritoriului - Îmbunătățirea statisticii europene, a cunoștințelor, datelor și indicatorilor privind

dezvoltarea și coeziunea teritorială Definierea cercetărilor aplicate în funcție de cererea politicii de dezvoltare Stimularea abordării acelor teme de cercetare care răspund nevoilor utilizatorilor

Uniunea Europeană Tineret în Acțiune (**Youth in Action**) Programul promovează mobilitatea, inițiativa, învățarea interculturală și solidaritatea între tinerii din Europa și din întreaga lume.

Uniunea Europeană **Europa pentru cetățeni** 2007-2013 Participarea cetățenilor la constituirea unei Europe mai apropiate, democratică și deschisă, dezvoltarea unei identități europene, bazată pe valori comune, istorie și cultură, creșterea gradului de toleranță și înțelegere în rândul cetățenilor europeni

1 Guvernul României **Programul de dezvoltare a infrastructurii unor baze sportive din spațiul rural** - Creșterea nivelului de educație, de socializare și a stării de sănătate a tuturor cetățenilor prin practicarea exercițiilor fizice și sportului în cadrul activităților de educație fizică și sport. - Obiectiv specific: realizarea a 500 de baze sportive în timp de 2 ani. □

2 Construcția de baze sportive în spațiul rural; □ Extinderea/modernizarea/reamenajarea bazelor sportive existente.

Comuna sau oraș/ municipiu care depune cererea de finanțare pentru sate aparținătoare sau zone periurbane. Max 525.000 Lei

Uniunea Europeană și Guvernul României Reabilitarea /modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale **(PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 3, DMI 3.2)**

Uniunea Europeană și Guvernul României - Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe **(PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 5, DMI 5.1)** Creșterea importanței turismului și culturii, ca factor care stimulează creșterea economică în regiuni, respectând principiile dezvoltării durabile și ale protecției mediului.

Uniunea Europeană și Guvernul României - Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice **(PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 5, DMI 5.2) NOU!** Valorificarea resurselor naturale în scop turistic; Diversificarea serviciilor turistice; Îmbunătățirea calității serviciilor de cazare; Crearea / extinderea structurilor de agrement turistic, în scopul creșterii numărului turistilor și a duratei sejurului.

PROGRAME DESTINATE ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE

Guvernul României - **Program de finanțare a programelor și proiectelor interetnice și de combatere a intoleranței** - Promovarea diversității etnice, lingvistice, culturale și religioase a României, inclusiv prin sprijinirea comunităților de

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

romi; Cultivarea bunei cunoasteri si intelegeri intre minoritatile nationale, precum si intre majoritate si minoritatile nationale

Uniunea Europeana - **Europa pentru cetateni 2007-2013** Participarea cetatenilor la constituirea unei Europe mai apropiate, democratica si deschisa, dezvoltarea unei identitati europene, bazata pe valori comune, istorie si cultura, cresterea gradului de toleranta si intelegere in randul cetatenilor europeni

Uniunea Europeana si Guvernul Romaniei prin Agentiile pentru Dezvoltare Regionala - Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea si echiparea infrastructurii educationale preuniversitare, universitare si a infrastructurii pentru formare profesionala continua

(PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL, AP 3, DMI 3.4)

PROGRAM	ADRESA DE INTERNET
Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale	www.fonduri-ue.ro
Programul Operational Regional	www.inforegio.ro
Programul Operational de Cooperare Transnationala Sud Estul Europei	www.mdlpl.ro
Programul Operational Sectorial Mediu	www.mmediu.ro
Programul Operational Sectorial Dezvoltare Resurselor Umane	www.fseromania.ro
Programul Operational Sectorial Cresterea Competitivitatii Economice	amposcce.minind.ro
Programul Operational Sectorial Transport	www.mt.ro
Programul National pentru Dezvoltare Rurala	www.mapam.ro www.apdrp.ro
Programul Cultura 2007-2013	www.cultura2007.ro

Catalogul surselor de finanțare ADRESE DE INTERNET UTILE Modelul cererii de finanțare și tipul de documentație necesare constituirii propunerii de proiect sunt specifice fiecărui program de finanțare și pot fi accesate la link-urile plasate în ultima coloană a tabelor conținând oportunitățile de finanțare. Pentru a primi prin email acest buletin informativ lunar conținând oportunitățile de finanțare din Regiunea Centru, vă rugăm să vă înregistrați pe site-ul Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru (www.adrcentru.ro), prin accesarea link-ului SOLICITARE INF

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Prezentare Programul Operațional Regional

Programul Operațional Regional pentru perioada 2007-2013 este un document strategic de programare elaborat de România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, și aprobat de Comisia Europeană, prin care este stabilită o **strategie** de dezvoltare regională.

POR se bazează pe Strategiile de Dezvoltare ale Regiunilor, elaborate la nivel regional în largi grupuri de lucru parteneriale, și urmărește **„sprijinirea unei dezvoltări economice, sociale, echilibrate teritorial și durabile a Regiunilor României, corespunzător nevoilor lor și resurselor specifice, prin concentrarea asupra polilor urbani de creștere, îmbunătățirea condițiilor infrastructurale și ale mediului de afaceri, pentru a face din regiunile României, în special cele ramase în urmă, locuri mai atractive pentru a locui, a le vizita, a investi și a munci.”**

Acest obiectiv se realizează printr-o alocare diferențiată a fondurilor pe regiuni, în funcție de gradul de dezvoltare a acestora și printr-o stransă corelare cu acțiunile realizate în cadrul Programelor Operaționale Sectoriale.

POR este finanțat prin unul dintre Fondurile Structurale ale Uniunii Europene - Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR). Acesta sprijină regiunile din UE care au un PIB pe cap de locuitor sub 75% din media europeană.

Bugetul total alocat prin POR este de aproximativ 4,4 miliarde euro în primii 7 ani după aderare (2007-2013). Finanțarea UE reprezintă aproximativ 84% din bugetul POR. Restul provine din fonduri naționale, cofinanțare publică (14%) și cofinanțare privată (2%).

Regiunii Centru i-au fost alocate prin acest Program 483,62 milioane Euro reprezentând 10,90% din totalul fondurilor derulate prin POR.

Distributia fondurilor se realizează pe axele prioritare ale Programului Operațional Regional. Fiecare axă prioritară are alocat un anumit buget și cuprinde un număr de domenii cheie de intervenție care urmăresc realizarea unor obiective de dezvoltare.

Axa Prioritară 1 - „Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor – poli urbani de creștere”

Axa prioritară 2 - „Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale”

Axa prioritară 3 – „Îmbunătățirea infrastructurii sociale”

Axa prioritară 4 – „Sprijinirea mediului de afaceri regional și local”

Axa prioritară 5 – „Dezvoltarea și promovarea turismului”

Axa prioritară 6 – „Asistența tehnică”

Planul de dezvoltare regional

Documentele de planificare pentru implementarea și gestionarea asistenței financiare acordată României prin instrumentele structurale, conform HG 497/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea și gestionarea instrumentelor structurale, sunt: Planul Național de Dezvoltare, Planul de Dezvoltare Regională, Cadrul de Sprijin Comunitar, Programul Operațional Regional și Planurile Operaționale Sectoriale (POS).

Intrucât activitatea de planificare este bazată pe principiul parteneriatului atât la nivelul elaborării cât și al deciziei, acest proces solicită o implicare constantă și susținută din partea actorilor regionali cu atribuții în dezvoltarea locală și

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

regionala. In acest sens, activitatea de elaborare a acestor documente necesita implicarea grupurilor de lucru constituite la nivelul judetelor.

In vederea indeplinirii acestei sarcini cat mai eficient si cu rezultate cat mai bune, Agentia pentru Dezvoltare Regionala « Centru », a realizat o propunere de plan de lucru care a fost aprobata prin hotarare de catre CDR « Centru ».

In conformitate cu acest plan de lucru, si in concordanta cu Hotărârea de Guvern 1115/2004 privind elaborarea in parteneriat a Planului National de Dezvoltare s-au realizat la nivelul fiecarui judet grupuri de lucru subregionale (judetene) pentru coordonarea procesului de planificare. Aceste grupuri de lucru sunt coordonate de catre consiliile judetene si au in componenta maxim 30 de membrii, reprezentand in principal urmatoarele institutii: Consiliul judetean, Prefectura, ADR, Directia Generala Judeteana a Finantelor Publice, Agentia judeteana pentru Ocuparea fortei de Munca, Inspectoratul Judetean de Protectia Mediului, Inspectoratul scolar judetean, Directia de Sanatate Publica, Directia judeteana pentru Agricultura si Industrie Alimentara, Directia Judeteana de Statistica, camera Judeteana de Comert si Industrie, Mediul de Afaceri, universitati, Societatea civila(ONG), Minoritati si grupuri dezavantajate, Sindicate, Asociatii patronale, Autoritati locale(municipii,orase,comune)

La nivel regional, s-a constituit Comitetul Regional de Planificare, avand rolul de a sintetiza propunerile grupurilor de lucru subregionale, de a pregati propuneri privind planificarea si de a ajuta la pregatirea deciziilor Consiliului privind adoptarea directiilor politice de dezvoltare ale Regiunii si aprobarea Planului de Dezvoltare Regional.

In urma consultarilor si a lucrarilor de sinteza realizate la nivelul Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Centru a rezultat, analiza socio-economica, analiza SWOT si Strategia de dezvoltare a regiunii, reunite intr-un document denumit Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru. Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru a fost aprobat de catre Consiliul pentru Dezvoltare Regionala.

Ca instrument de programare si coordonare planul de dezvoltare trebuie sa fie permanent îmbunătățit prin luarea in considerare a evolutiilor socio-economice care trebuie sa fie analizate si adaptate in mod continuu la necesitatile de dezvoltare.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE PENTRU PERIOADA 2006-2013 A JUDEȚULUI SIBIU (ÎN CURS DE COMPLETARE – ÎMBUNĂȚĂȚIRE)

Scurtă prezentare a județului Sibiu

Județul Sibiu, situat în centrul României, în partea de sud a Transilvaniei, străjuit de munții Făgărașului, Cibinului și Lotrului, la o distanță de 273 km de București, capitala țării, se încadrează între următoarele coordonate:

- latitudine nordică – 46°17' – având ca punct extrem satul Prod, comuna Hoghilag
- latitudine sudică – 45°28' – având ca punct extrem satul Paltin, comuna Boița
- longitudine estică – 24°57' – având ca punct extrem satul Țeline, comuna Brădeni
- longitudine vestică – 23°35' – având ca punct extrem comuna Jina.

Județele limitrofe:

- nord – județul Mureș
- sud – județele Argeș și Vâlcea
- est – județele Brașov și Mureș
- vest – județul Alba

Suprafață și relief

Încadrându-se între județele mijlocii, județul Sibiu ocupă o parte a Podișului Transilvaniei cu o suprafață de 5433 km², ceea ce reprezintă 2,3 % din teritoriul țării, clasându-se pe locul 24 din acest punct de vedere, și 15,9 % din teritoriul Regiunii Centru, constituent al acesteia, alături de județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita și Mureș.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Relieful județului coboară de la sud, din zona montană care ocupă aproximativ 30 % din suprafața județului, reprezentată de Munții Făgărașului unde se întâlnesc înălțimi ce depășesc 2500 m (vf. Negoiu 2535 m, vf. Vânătoarea lui Buteanu 2508 m), munții Cibinului și ai Lotrului cu suprafețe plane ușor vâlurite, chiar la altitudini de peste 2200 m (masivul Cindrelului și Șteflești), cu ridicat potențial turistic și de dezvoltare a zootehniei, spre nord unde se întinde pe aproximativ 50 % din suprafața județului zona de podiș (podișurile Hârtibaciului, Secașelor și Târnavelor) cu relief deluros cu înălțimi între 490 m și 749 m. Între zona montană și cea de podiș trecerea se face printr-o zonă depresionară de contact (depresiunea Făgărașului sau Țara Oltului, Sibiului, Săliștei și Apoldului sau Secașului) care se desfășoară aproape continuu între cele două trepte de relief și ocupă cca 20 % din suprafața județului, propice culturilor agricole.

Din punct de vedere geologic, teritoriul județului Sibiu aparține celor 2 unități mari geografice: muntoasă și depresionară.

- Unitatea muntoasă cuprinzând M-ții Făgărașului, Cibinului și Lotrului este alcătuită în general din șisturi cristaline, amfibolite și micașturi cu o structură puternic cutată, ce dau forme de relief zvelte, cu pante abrupte, puternic afectate de eroziune și glaciațiuni;

- A doua unitate, cea depresionară, s-a format la sfârșitul Cretacului. În cadrul ei se disting din punct de vedere structural două zone principale :

- a cutelor diapire în care stratele sunt cutate și apar la zi sâmburi de sare (Ocna Sibiului, Miercurea Sibiului)

- a domurilor – în nordul județului - reprezentată prin cute largi, boltite, în care s-a acumulat gaz metan.

Rocile din care este alcătuită unitatea depresionară sunt:

- în fundament – cristalinul zonei montane scufundat;

- cuvertura – alcătuită din roci sedimentare.

Rețeaua hidrografică

Teritoriul județului Sibiu se împarte în două bazine hidrografice principale, BH Olt și BH Mureș, spre care afluează cursuri de ape totalizând o lungime de 1331 km în bazinul Oltului (râurile Olt, Cibin, Hârtibaciu și afluenți direcți) și 606 km în bazinul hidrografic Mureș (râul Târnavă Mare și afluenți direcți). Un număr mare de lacuri naturale - glaciare și sărate și lacuri artificiale – pentru piscicultură, irigații, hidroenergetică, alimentare cu apă și agrement, completează rețeaua hidrografică a județului. *Sursa: (PLAM județul Sibiu 2004).*

Populația stabilă a județului Sibiu la Recensământul din 18 martie 2002,

a fost de 421.724 persoane, mai mică cu 6,8 % decât la recensământul din anul 1992.

Scăderea populației din județul Sibiu, este mai pregnantă decât la nivelul țării, care a fost de doar 4,9 %. Această situație s-a creat datorită sporului natural negativ înregistrat în ultimii 15 ani, și mai ales, în județul nostru, datorită emigrării masive a populației de etnie germană.

Structura populației pe medii și pe sexe

Județul Sibiu are un grad ridicat de urbanizare, situându-se, pe locul 2 între județele din Regiunea Centru și pe locul 5 pe țară, cu un procent de 67,59%, în ceea ce privește ponderea populației rezidente în mediul urban din totalul populației, după județul Brașov cu 75,24%, înaintea județului Alba cu 58,11%, Harghita cu 44,3%, Covasna cu 50,84%, și Mureș cu 50,14%. Structura pe sexe a populației indică o ușoară preponderență a persoanelor de sex feminin (51,38%) în anul 2005.

Mișcarea naturală a populației

Cu o rată a sporului natural în anul 2002 de -1,0‰, după scăderea din perioada 1990-1996, sporul natural al populației din județul Sibiu cunoaște o ușoară ameliorare în perioada 1997-2000, acesta rămânând însă negativ. Față de mediul urban unde sporul natural este ușor negativ (-1,4‰ în anul 2002), în mediul rural se înregistrează un spor natural aproape de zero (-0,2‰), spre deosebire de indicatorii de la nivel național și regional.

Scăderea sporului natural al populației a fost determinată atât de reducerea natalității cât și de creșterea mortalității.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Natalitatea a avut o evoluție oscilantă în perioada 1990-2002, înregistrând o tendință negativă până în 1996, valori cuprinse între 10,9‰ și 10,5‰ în perioada 1997-2000 și 10,2‰ în 2002.

Rata mortalității, conform Anuarului Statistic al județului Sibiu pe anul 2003, a cunoscut o evoluție ascendentă până în 1996, crescând de la 9,1‰ în 1990 la 10,6‰ în 1996, scăzând apoi până la 9,9‰ în 2000, iar în 2002 a fost de 11,2‰, sensibil mai scăzută decât media națională (12,4‰). Se mențin atât discrepanțele între mediile de rezidență (10,3‰ în mediul urban și 13,01‰ în mediul rural), cât și între acestea și mediile naționale și regionale.

Principala cauză a deceselor, în anul 2002, la nivelul județului au fost bolile sistemului circulator. Celelalte cauze mai importante ale deceselor sunt: tumorile, leziunile și otrăvirile, bolile aparatului respirator și ale aparatului digestiv.

Rata nupțialității înregistrează un trend descendent, scăzând de la 8,6‰ în 1990 la 6,1‰ în 2002, disparități existând între mediul urban și cel rural, dar și între valorile înregistrate la nivel național, județul Sibiu având o rată a căsătoriilor mai mare decât la nivel național.

Rata divorțurilor a cunoscut o evoluție fluctuantă, cu un minim de 1,54‰ înregistrat în 1990 și o valoare maximă înregistrată în 1994 (2,24‰). Se remarcă discrepanță între mediile rezidențiale (2,49‰ în mediul urban, în anul 2002 față de doar 1,16‰ în mediul rural). Indicatorii demografici care au cunoscut o ameliorare semnificativă sunt numărul născuților morți ce revin la 1000 născuți (6,9‰ în 2002 față de 8,5‰ în 1990) și mortalitatea infantilă care s-a redus de la 17,5‰ în 1990 la 13,3‰ în 2002 (17,3‰ la nivel național). Pentru estimarea evoluției populației la nivelul fiecărei localități din Județul Sibiu s-a avut în vedere abordarea „reper” care presupune constanța în timp a sporului natural și sporului migratoriu. Astfel, în condițiile în care, în perioada 2001-2021, valorile acestor două componente ale mișcării populației ar rămâne constante la valoarea din 2001, populația ar înregistra următoarea evoluție (s-a folosit scenariul de proiectare varianta medie, care presupune că păstrează constantă medi valorilor principalelor fenomene demografice înregistrate în perioada 2000-2003).

Localitățile care ar cunoaște în perioada prognozată o **creștere semnificativă** (cu peste 20%) a numărului populației, ar fi: Hoghilag - 20%, Roșia - 21%, Nocrich - 24%, Copșa Mică - 25%, Mihăileni și Brădeni - 27%, Vurpăr - 29%, Dârlos - 30%, Brăteiu - 33%, Poplaca - 35%, Chirpăr - 36%.

Creșteri substanțiale, de peste 50%, s-ar înregistra în: Șura Mare și Merghindeal - 58%, Șura Mică - 61%, Cristian - 65% și Alțina - 73%.

La polul opus, localitățile care ar înregistra o scădere accentuată a numărului populației (de peste 10%), în decursul celor 20 de ani, ar fi: Ludoș - 41%, Păuca -31%, Poiana Sibiului -25%, Râu Sadului -24%, Cristian și Valea Viilor -23%, Sadu -18%, Blăjel și Apolodu de Jos -13%, Saliște și Turnu Roșu - 10%. Scăderi mai moderate s-ar înregistra în: Porumbacu de Jos -9%, Slimnic și Birghiș -8%, Loamneș, Municipiul Sibiu, Dumbrăveni -6%, Arpașu de Jos și Mediaș -5%, Șeica Mare -4%, Micăsasa, Marpod, Ocna Sibiului, Bazna -3%, Atel și Racovița -2%.

Având în vedere că suprafața jud. Sibiu este de cca. 5.432,5 km², rezultă că densitatea populației era în anul 2003 de cca. 78 persoane/km². Gradul de urbanizare al populației este de cca. 68%, județul Sibiu situându-se pe locul 5 pe țară. Gradul mare de urbanizare al jud. Sibiu este determinat de concentrarea industriei în municipii și orașe, localitățile urbane oferind mai multe locuri de muncă pentru populația activă.

În ceea ce privește distribuția, pe sexe a locuitorilor, se constată o pondere mai mare a femeilor, cca. 51%, față de 49% bărbați. Ponderea mai mare a femeilor în populația jud. Sibiu, reprezintă o tendință generală pe țară, manifestată în ultimii 10 ani. Creșterea se datorează atât natalității (se nasc mai multe fete decât băieți) cât și creșterii duratei medii de viață a populației feminine cu cca. 5-7 ani comparativ cu aceea a bărbaților. Sursa: Caiet statistic 2005

Scăderi însemnate ale numărului de salariați de pe raza județului Sibiu, în perioada 2002-2003, s-au înregistrat în principalele ramuri ale economiei naționale: agricultură, transporturi, industrie, tranzacții imobiliare și alte servicii, învățământ, sănătate și asistență socială. Creșteri ale numărului de salariați s-au înregistrat în următoarele domenii: agricultură, construcții, comerț, hoteluri și restaurante, intermediari financiare.

Sibiul este singurul județ din Regiunea Centru care prezintă o creștere a numărului de salariați din industria extractivă (+39,85%) în timp ce la nivel regional precum și în celelalte județe ale Regiunii această ramură a

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

cunoscut o diminuare constantă a numărului de salariați. Trendul descrescător al populației active pe total județ, cât și a populației active de sex feminin. Pe piața muncii s-au produs mutații structurale în ceea ce privește repartizarea pe sectoare de activitate, în sensul creșterii populației ocupate în comerț și servicii, concomitent cu reducerea celor ocupate în industrie și transporturi. Scăderea ponderii populației active s-a manifestat cu precădere în sectorul de stat, care a fost redus prin privatizare și creșterea populației active angajate în sectorul privat. Îmbucurător pentru județul Sibiu, este faptul că în ultimul an au apărut o serie de unități industriale care oferă locuri de muncă pentru șomeri. Astfel în județul Sibiu au început activitatea firme ca SNR Rulmenți, Continental, Takata, Siemens, S.C. FAURECIA S.R.L., Rehav, Bilstein etc.

Din experiența acumulată în decursul anilor, precum și din analiza rezultatelor înregistrate în activitățile specifice cum ar fi aceea de mediere și consiliere a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, s-a constatat că cele mai defavorizate categorii de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, au fost tineri și persoanele în vârstă de peste 45 de ani. Acest fapt a condus la stabilirea pentru aceste categorii de șomeri, a unor măsuri speciale prevăzute prin lege.

În județul Sibiu șomajul a evoluat în perioada 2001-2005 (Sursa: Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, statistici 2005) în trend descrescător al ratei șomajului atât pe total cât și la femei. Explicația reducerii ratei șomajului an de an, se datorează dezvoltării economiei județului precum și aplicării riguroase a măsurilor active stabilite în Legea 76/2002 cu modificările și completările ulterioare. Analizând aceste date arătăm că ponderea șomerilor pe sexe este de 52,4 femei 47,6% bărbați. Pe categorii de vârste ponderea mai mare o reprezintă persoanele cu vârsta între 30-39 ani – 27,4% și a acelor cu vârsta între 40-49 ani – 29,4%. Din punct de vedere a nivelului de pregătire, ponderea o reprezintă șomerii cu o pregătire primară, gimnazial și profesional – 58,4%, cei cu pregătire liceală și postliceală reprezintă 38,8%, iar aceia cu pregătire universitară – 8,8%.

Ca efect al evoluțiilor negative înregistrate în perioada 1993-2002, raportul de dependență economică (populația inactivă + șomerii / 1000 persoane ocupate) s-a deteriorat an de an, crescând de la 1292 ‰ în 1993 la 1543‰ în 2002. Situația la nivelul întregii țări este alarmantă, valoarea acestui raport fiind de 1614‰ în anul 2002.

Deși relieful județului este predominant de deal și de munte, aproape 50% din suprafața județului este ocupată de deal și podiș, 30% de munte, iar 20% zona depresionară de contact, agricultura este bine reprezentată de atât de sectorul vegetal cât și de cel de creștere a animalelor. Disponând de pășuni și fânețe naturale, și posibilitățile de cultivare în luncile râurilor, în zona montană și sub-montană, agricultura județului este profilată pe creșterea animalelor, preponderent creșterea ovinelor ca activitate de tradiție, dar și pomicultură și culturi vegetale. În zona colinară și de podiș, se cultivă cereale, cartofi, legume, dar este dezvoltat și sectorul de creștere a animalelor, iar în Podișul Târnavelor condițiile sunt propice culturii viței de vie.

IMPLICAREA SECTORULUI AGRICOL ÎN ECONOMIA LOCALĂ

Producția de bunuri și servicii agricole realizată în anul 2003 a fost de 6.853,7 milioane lei din care 98,9% în sectorul privat - 6.779,4 milioane lei, județul Sibiu furnizând 1,7% din producția agricolă a României și 13,6 % din producția Regiunii Centru.

Făcând comparație cu producția agricolă pe sectoare (2003) realizată de celelalte județe componente ale regiunii, județul Sibiu se situează pe locul 4 în ceea ce privește producția animalieră – 14,5% din producția Regiunii Centru, pe locul 5 la producția din sectorul vegetal – 13,41% din producția vegetală a regiunii și pe ultimul loc la producția de servicii – 14,49% din producția regiunii.

Producția din sectorul vegetal reprezenta în anul 2003 1,6% din producția țării, cea din sectorul animal 1,8%, iar cea din sectorul de servicii agricole 0,5%. Județul Sibiu deține 4,7% din șeptelul de ovine al României situându-se pe locul 1 pe țară după numărul de ovine, locul 19 după numărul de familii de albine și locul 20 după numărul de capete de scoafe de prăsilă, pe locul 32 după numărul de bovine și pe locul 37 pentru numărul de păsări.

În ceea ce privește producția animalieră, județul Sibiu este la nivel de țară pe locul 4 pentru producția de lână, locul 6 după cantitatea de lapte de oaie și de capră și locul 22 pentru cantitatea de miere extrasă, și abia pe locul 31 după producția de lapte de vacă și bivoliță, locul 32 pentru producția de carne și locul 33 pentru cantitatea de ouă.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Producțiile obținute la culturile vegetale complementare creșterii animalelor, cotează agricultura sibiană pe locul 2 pe țară la rădăcinoase pentru nutreț cu 76.909 tone realizate în 2003, locurile 17 și 19 la plante pentru însilozare și respectiv perene vechi și noi (echivalent masă verde), orz și orzoaică locul 17, iar la cartofi, sfeclă de zahăr, grâu și secară producțiile

situiază județul Sibiu pe locuri superioare în agricultura națională. Sursa: Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Sibiu **Studiul comparativ al producției principalelor culturi pe anii 2003/2005**

Analizând structura producției agricole în județul Sibiu, în perioada 1995–2003 se observă modificări importante și variații în evoluție, datorate restrângerii activității sectorului de stat (IAS, SMA, Complexe zootehnice), influenței condițiilor de climă și a neînființării culturilor în timp optim, calitatea materialului săditor, pentru sectorul vegetal, dar și apariției unor probleme în valorificarea producției în sectorul animalier și tipului de exploatare. 98,9% din producția vegetală, 99,6% din producția de animale și doar 20% din producția de servicii, se realizează în sectorul privat în sistem gospodăresc de tip tradițional, cu putere economică și dotare tehnică scăzute. Astfel până în anul 1998 evoluția producției animală a avut un trend ascendent, apoi a înregistrat o scădere drastică, în anul 2003 efectivele de animale în județ fiind cele mai mici înregistrate după 1995.

PRODUCȚIA AGRICOLĂ PRIMARĂ

Valoarea producției agricole a județului Sibiu se structurează în funcție de relief și condițiile pedoclimatice dar și de cultura tradițională locală, caracteristicile naturale ale asezărilor, structura terenurilor agricole (arabil, pasuni, fanete etc.).

Cu excepția zonei montane cu pășuni și fânețe naturale unde preponderentă este creșterea animalelor, pe suprafețele agricole se practică o agricultură mixtă - cultura cerealelor, viticultură, pomicultura și creșterea animalelor, activitățile având ponderi diferite în producția agricolă determinate de relief și baza pedologică. Zona de sud-est a județului este caracterizată prin creșterea animalelor bovine, ovine și porcine, a culturilor cerealiere în principal a porumbului și a pomiculturii. Partea central-estică de pe valea Hârtibaciului, este zonă de cultură cerealieră și de creștere a animalelor, iar în zona de nord pe podișul Târnavelor este reprezentativă viticultura urmată de creșterea animalelor și apoi de cultura cerealelor. Localitățile care se remarcă prin producții mai importante la principalele culturi sunt :

- porumb – Mediaș, Avrig, Ațel, Bazna, Hoghilag, Laslea, Loamneș, Păuca, Porumbacu de Jos, Șeica Mare, Slimnic, Șura Mare ;
- cartofi – Avrig, Arpașu de Jos, Cârța, Cârțișoara, Gura Râului, Porumbacu de Jos, Roșia, Sadu, Săliște, Șeica Mare, Șelimbăr, Slimnic ;
- grâu și secară – Sibiu, Avrig, Ocna Sibiului, Loamneș, Păuca, Slimnic, Șura Mică, Miercurea Sibiului. (pați2)

Comparativ cu nivelul producțiilor vegetale obținute în ani anteriori se constată că în 2003 realizările, la unele culturi de bază și produse animaliere, au fost sub realizările anului 1995, dar și sub realizările anului 2002 deși indicii producției agricole au înregistrat o creștere cu 1,9% la producția vegetală și 5,0% la producția animală.

Județul Sibiu dispune totodată de importante capacități industriale de prelucrare a cărnii, laptelui, măcinat cereale și fabrici de producere a vinului și a berii. Trecerea la economia de piață a schimbat total structura agriculturii, atât din punct de vedere al proprietății, prin retrocedarea terenurilor foștilor proprietari sau moștenitorilor, cât și a modului de organizare și conducere a acestora. Condițiile ce se impun pentru aderarea României la structurile UE s-au concretizat în adoptarea unor acte normative menite să îmbunătățească activitatea agricolă în zonele de deal și de munte prin crearea de exploatații agricole mixte. Exploatațiile agricole mixte, sunt formate din părți de activitate atât vegetală cât și animalieră, sunt mult mai eficiente și viabile. Totodată prin asocierea acestor exploatații în Asociații profesionale, accesul la informație, la sistemul facilităților conferite de legislație va fi mult simplificat.

La categoriile de folosință dominante - arabil, pășuni, fânețe și pajiști naturale - se constată o ușoară creștere a suprafețelor, în detrimentul viilor și livezilor, în perioada 2001-2003. Acest fapt este justificat prin diminuarea suprafețelor aferente plantațiilor viticole și pomicele, ca rezultat al acțiunii de casare a unor suprafețe ocupate aflate în principal în proprietatea societăților agricole cu capital majoritar de stat. Totodată, se constată în anul 2003 o scădere cu 0,43% a suprafețelor totale de teren agricol față de anul 1990.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Evoluția terenurilor arabile retrase din circuitul agricol. La nivelul județului Sibiu s-a diminuat suprafața de teren arabil cu 36 ha în anul 2003 față de anul 1990, iar datorită condițiilor financiare deficitare cu care s-au confruntat în special micii producători agricoli, nu a fost exploatată (lucrată) suprafața de 23.394 ha.

Evoluția șeptelului (bovine, porcine, păsări) Analizând evoluția efectivelor de animale în anul 2003, comparativ cu anul 2001, se constată o creștere a efectivelor la toate speciile de bovine, ovine, precum și la celelalte categorii - vaci de lapte, porcine, cabaline, păsări și animale cu blană. Dar comparativ cu 1990 se constată o mare scădere. Din suprafața totală a județului de 543.248 ha, ponderea cea mai mare o dețin suprafețele agricole cu 306.637 ha (56,5%), 186.748 ha pădurile și alte terenuri acoperite cu vegetație forestieră, 34,3% și 9,2% terenuri neagricole și terenuri cu alte categorii de folosință. Din suprafața agricolă, 59,5% o reprezintă suprafețele ocupate cu pășuni 106.925 ha și fânețe 75.400, 37,9% - suprafețele arabile cu 116.269 ha, livezi și pepiniere pomicele 5.285 ha (1,7%) și vii și pepiniere viticole 2.759 ha (0,9%).

Valoarea producției agricole a județului Sibiu în anul 2003 a fost de 6.853.705 mii lei. În anul 2003 au fost cultivate (suprafață cultivată 97.636 ha), doar 83% din totalul suprafeței arabile (116.268 ha). Suprafețele cultivate cu cereale (54.259) dețin cea mai mare pondere (46,6%) din total. Principalele culturi sunt în ordine: porumb, grâu și secară, orz și orzoaică, ovăz. Urmează plantele de nutreț (28.468 ha, 24,48% din suprafața cultivată) și legumele și cartoful (9.176 ha, 7,8% din suprafața agricolă).

Parcul de tractoare și mașini agricole numără în anul 2003, 2.732 tractoare agricole (1,61% din parcul de tractoare al țării), 2.016 pluguri pentru tractoare (1,52% din parcul național), 733 semănători mecanice (1,17% din parcul național), 403 cultivate mecanice (1,50% din parcul național). Față de anul 1995 numărul tractoarelor a scăzut cu 0,86, al plugurilor cu 0,87, al semănătorilor cu 1,88 iar numărul cultivatelelor mecanice a crescut cu 0,78.

Prelucrarea și marketingul produselor agricole- Județul SIBIU

I. Domeniul producției de lapte și produse lactate:

- export direct în UE - 11,4 % din totalul societăților
- desfacere directă - 55,5 % din totalul societăților
- desfacere prin supermarket - 12 % din totalul societăților
- dețin magazine proprii - 21,1 % din totalul societăților

II. Domeniul producției de carne și produse din carne:

- desfacere directă - 90% din totalul societăților
- desfacere prin supermarket – 15 % din totalul societăților
- dețin magazine proprii – 88% din totalul societăților

III Domeniul producției de pâine și produse de morărit și panificație:

- desfacere directă - 96% din totalul societăților
- desfacere prin distribuitori - 4% din totalul societăților
- dețin magazine proprii – 99 % din totalul societăților

IV. Domeniul prelucrării și conservării fructelor și legumelor

- desfacere prin supermarket – 98% din producție
- desfacere prin magazine proprii – 2 % din producție

V. Domeniul producției de uleiuri vegetale:

- desfacere directă 100%

VI. Domeniul producției de produse zaharoase:

- desfacere directă – 98% din totalul societăților
- desfacere prin distribuitori – 5 % din totalul societăților
- dețin magazine proprii – 45 % din totalul societăților

VII. Domeniul producției de băuturi:

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- desfacere directă – 2% din totalul societăților
- desfacere prin distribuitori – 98% din totalul societăților
- dețin magazine proprii – 11,5 % din totalul societăților

VIII. Domeniul producției de glucoză:

- desfacere prin distribuitori 100%

IX. Fabricarea altor produse alimentare:

- desfacere prin distribuitori – 68% din totalul unităților
- desfacere directă – 32% din totalul unităților
- dețin magazine proprii – 71% din totalul societăților

X. Activități de ambalare sau îmbuteliere de produse alimentare:

- desfacere en gross 100%

Proiecte de investiții prioritare ce se doresc dezvoltate în viitor:

În domeniul prelucrării produselor agricole, pentru valorificarea materiilor prime existente în județ, respectiv fructe (mere) și legume (morcovi, cartofi) – considerăm oportună susținerea unei investiții în domeniul prelucrării legumelor și fructelor (sucuri de fructe și legume; fulgi de cartofi; chipsuri, etc). Sursa: Directia pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Sibiu

Producția de bunuri alimentare în județul Sibiu dispune de un semnificativ potențial de dezvoltare asigurat, în principal, de diversitatea materiilor prime de origine vegetală și animală, capacitățile de producție și resursele umane existente.

Activitatea în industria alimentară este structurată în 10 domenii principale, cunoscând după anul 1990 o creștere substanțială a numărului agenților economici cu capital privat.

PĂDURILE - Din punct de vedere geografic, suprafața fondului forestier este situat în centrul țării, în partea de sud a Transilvaniei, zonă atestată în trecut prin însăși denumirea ei de „Țara de peste păduri” (Transilvania). Pădurile județului reprezintă o mare amplitudine și varietate determinate de frământările reliefului, de la 265 m în depresiunea Târnavei Mari până la 1750 m în Munții Făgăraș și chiar la 1850 m în Munții Lotrului. Pădurile sunt administrate de Direcția Silvică Sibiu prin cele 10 ocoale silvice: Agnita, Avrig, Arpaș, Miercurea Sibiului (fost Bistra), Dumbrăveni, Mediaș, Săliște, Sibiu, Valea Cibiului, Valea Sadului și Secția de Drumuri Forestiere.

În județul Sibiu suprafața terenurilor acoperite cu pădure este de 186.8 ha din care rășinoase 68.4 ha și foioase 116,044 ha, procentul de împădurire raportat la suprafața județului fiind de 34,3%. Având 34,3% din suprafață acoperită cu vegetație forestieră, județul Sibiu se situează pe locul 18 pe țară, cu o pondere de 2,8% în total țară, fondul forestier cuprins în principal din conifere și foioase, asigurând materie primă pentru industria lemnului, fiind și sursă de energie pentru comunitățile din mediul rural. Gradul de împădurire al județului este superior celui mediu pe țară (26,7%) unui locuitor revenindu-i 0,32 ha de pădure, Sibiu situându-se pe locul 9 în țară. În compoziția pădurilor predomină rășinoasele cu 37%, cel mai reprezentat fiind molidul în arboreta pură, de medie și de mare altitudine, urmat de brad, în special pe versantul nordic făgărășan. Cu participare mai redusă urmează pinul silvestru și pinul negru. Fagul este de asemenea bine reprezentat cu 26% în arboreta pură sau de amestec, quercinele participă cu 18%, restul de 19% fiind ocupat de esențe tari (17%) și diverse moi (2%). Repartizarea pădurilor pe grupe funcționale este următoarea:

- păduri de protecție (grupa I) 134.823 ha reprezentând 73%
- păduri de protecție și producție 50.221 ha reprezentând 27%

Structura fondului forestier pe categorii de folosință este următoarea:

- 185.044 ha suprafața acoperită cu păduri
- 67 ha terenuri care servesc nevoilor de cultură
- 301 ha terenuri care servesc nevoilor de producție silvică
- 1042 ha terenuri care servesc nevoilor de administrare forestieră
- 453 ha terenuri afectate împăduririi
- 12 ha terenuri ocupații-litigii
- 272 ha terenuri neproductive

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- 3 ha terenuri scoase temporar din fondul forestier

Productivitatea medie a pădurii este de 5,8 mc/an/ha, depășind media pe țară de 5,4 mc/an/ha, nivel datorat faptului că majoritatea arboretelor au în compoziție specii autohtone care valorifică optim potențialul stațional. Sursa: Caiet statistic 2004

EVOLUȚIA POPULAȚIEI ÎN SPAȚIUL RURAL

Populația din mediul rural la data de 1 ianuarie 2004 a fost de 134.811 persoane, ceea ce reprezintă 31,8% din totalul județului Sibiu. Luând în studiu intervalul 1970 – 1989, se observă o depopulare a mediului rural, fenomen explicabil prin creșterea industrializării cu preponderență în perimetrul orașelor în perioada comunistă.

POZIȚIONAREA PIETEI FORȚEI DE MUNCĂ ÎN SPAȚIU RURAL

Față de anul 1992, ponderea populației ocupate în agricultură a scăzut cu 17,48 puncte procentuale. În anul 2003, ponderea populației ocupate din agricultură, din totalul populației ocupate, la nivel județean, este sensibil mai mică decât la nivel regional (20,51% față de 28,28%), în timp ce ponderea populației ocupate în industrie este mult mai ridicată (34,41% față de 25,5%). Între anii 1991 și 2003, ponderea populației ocupate în agricultură județului Sibiu a cunoscut o creștere de la 20,51% la 21,73%, lucru explicabil prin reducerea activităților industriale și migrarea populației spre mediul rural.

Între 1991 și 2003, forța de muncă salariată din agricultură a cunoscut scăderi semnificative datorită încetării activității în fostele unități agricole de stat. Este de remarcat faptul că scăderea numărului de salariați din agricultura sa produs pe fondul creșterii numărului persoanelor ocupate în această ramură, scăderea fiind determinată de restrângerea sectorului de stat din acest domeniu, având ca urmare încetarea activității unor societăți sau reducerea efectivelor de salariați ale acestora. Astfel, pe total economie, la nivel regional numărul de salariați a scăzut în perioada 1991-2003 de 4,23 ori, la nivelul județului scăderea a fost de 4,35 ori.

Spiritualitate rurală - manifestări culturale, produse artizanale, obiceiuri folclorice, arhitectura tradițională, etc.

Spiritul creator popular a rămas în unele zone rurale nealterat cu toate influențele tehnologiilor moderne. Practic, în unele zone ale județului, meșterii populari continuă să țese, să brodeze, să picteze pe lemn sau pe sticlă sau să cioplească și să daltuiască în lemn. Cântecul și dansurile populare, tradițiile și obiceiurile moștenite, fac din unele manifestări populare consacrate, adevărate festivaluri de etnografie și folclor. Satul din aceasta parte a țării, prin condițiile social-istorice în care s-a dezvoltat, reprezintă o zonă în care de multe ori spiritualitatea românească a interferat cu cea a naționalităților conlocuitoare, realizând o simbioză plină de originalitate.

MEDIUL

AERUL - Monitorizarea calității aerului a implicat monitorizarea tuturor elementelor incluse în fiecare dintre cele patru categorii de probleme menționate mai jos, respectiv: sursele și emisiile de poluanți atmosferici, transferul poluanților în atmosferă, nivelul concentrațiilor de poluanți în atmosferă și distribuția spațio-temporală a acestora și efectele poluanților atmosferici asupra omului și mediului său biotic și abiotic. Din cele patru categorii de probleme proprii poluării aerului, în anul 2004 în județul Sibiu au fost abordate doar două, respectiv: inventarierea emisiilor atmosferice și monitorizarea emisiilor. În vederea culegerii de informații cantitative asupra surselor și a cantităților de poluanți emise în anul 2004 la nivelul județului Sibiu, s-a întocmit inventarierea emisiilor atmosferice utilizând metode bazate pe factori de emisie (CORINAIR) și metode bazate pe bilanțuri de masă și tehnologice. În cadrul sistemului de monitorizare, pentru supravegherea poluării de impact, a Emisiilor, au fost efectuate măsurători cantitativ-calitative de noxe gazoase (SO₂, NO_x), pulberi în suspensie, PM₁₀ și pulberi sedimentabile în 11 stații fixe amplasate în zonele: Sibiu, Copșa Mică și Mediaș. În ceea ce privește supravegherea poluării de fond, în județul Sibiu nu există stații de urmărire a acesteia. Metodele sus menționate au permis o evaluare a stării de calitate a aerului atmosferic în anul 2004 în județul Sibiu, precum și identificarea surselor cu impact asupra calității mediului. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Gaze cu efect de seră și schimbări climatice - Situația emisiilor de gaze cu efect de seră. Cunoașterea emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul județului reprezintă un element important în definirea impactului dezvoltării socioeconomice asupra mediului. Principalele gaze cu efect de seră sunt: CO₂, metanul (CH₄) și protoxidul de azot (N₂O). Sursele de

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

poluare sunt diverse: arderea combustibililor fosili, silvicultura, transportul rutier, activitățile agricole, transportul gazului natural, fermentarea deșeurilor, procese industriale.

Deteriorarea stratului de ozon din stratosferă - Se consideră că anumite substanțe de origine antropică și naturală, au capacitatea de a modifica proprietățile fizice și chimice ale stratului de ozon stratosferic.

Acidifierea - Acidifierea se produce, în special, din cauza emisiilor de oxizi de azot (32%), oxid de sulf (44%) și respectiv, de amoniac (24%). Astfel raportul Agenției Europene pentru Mediu din 1998 arată că „efectele pentru Europa sunt grave și greu de remediat”. Reglementări internaționale importante, reclamă controlul acestui tip de emisii conducând astfel la identificarea soluțiilor tehnice și tehnologice de depoluare corespunzătoare. Acidifierea este determinată, în principal, de emisiile de oxizi de azot și respectiv de dioxid de sulf, un pericol sporit fiind atunci când cei 2 oxizi sunt prezenți simultan.

Calitatea aerului ambiant – aciditate - În anul 2004 rețeaua de supraveghere a precipitațiilor s-a compus din 6 puncte fixe amplasate în zonele Sibiu-sediul A.R.P.M., Copșa Mică - observator, sat Micăsasa, și Mediaș - laborator, Baraj Ighiș, urmărindu-se influența surselor de poluare locale sau a celor aflate la o anumită distanță.

Valorile pH-ului au variat astfel:

- zona Sibiu: 6,0-7,2 unit. pH;
- zona Copșa Mică: 5,5-6,8 unit. pH;
- zona Mediaș: 5,4-7,0 unit. pH.

Caracterul acid al precipitațiilor din zonele Copșa Mică și Mediaș este imprimat de emisiile de SO₂ provenite de la platforma industrială SC „Sometra” SA Copșa Mică și de la agenții economici de pe platforma industrială Mediaș. În cursul anului 2004 s-au înregistrat valori de pH sub 5,6. Calitatea aerului ambiant este evidențiată prin prezentarea poluării de impact cu diferite noxe măsurate prin rețeaua de supraveghere implementată pe întreg teritoriul județului Sibiu. Au fost efectuate măsurători privind dioxidul de sulf și dioxidul de azot prin determinări zilnice (24h) și de scurtă durată (60 minute la SO₂), în punctele de prelevare amplasate în zonele Sibiu, Copșa Mică și Mediaș. Din analiza comparativă a monitorizării imisiilor, în zonele menționate, se constată că probele medii și cele maxime la SO₂ în zonele Copșa Mică și Mediaș se situează în general sub limitele CMA (Concentrație maximă admisă), cu excepția valorii maxime înregistrată în zona Copșa-Mică, crescută în urma unor poluări accidentale produse de SC “SOMETRA” SA Copșa Mică. S-au înregistrat, depășiri ale C.M.A. la probele de SO₂ de scurtă durată (60 minute), valoarea maximă înregistrându-se în luna august, în punctul de prelevare “Spital Copșa Mică” (depășire de 2,46 ori).

Prelucrarea statistică a valorilor zilnice ale concentrațiilor de poluanți măsurați în 9 puncte fixe amplasate în județ, a permis punerea în evidență a următorilor indicatori:

- concentrații maxime și minime pe 24 ore
- frecvența de depășire a concentrației maxime admise (C.M.A.) pe 24 ore
- concentrații medii anuale.

Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Calitatea aerului ambiant – metale grele – Pb și Cd-Ca urmare a dispersiei la distanță mare față de sursă a poluanților, proveniți din emisiile de mare înălțime ale agentului economic S.C. “SOMETRA” S.A. Copșa Mică, s-au înregistrat depășiri însemnate ale conținutului de metale grele (Pb, Cd) din pulberi în suspensie și pulberi sedimentabile până în zona Mediaș. Zonele Copșa Mică și Mediaș sunt considerate zone critice, cu poluare atmosferică datorită prezenței metalelor grele în cantități mari.

Ozon troposferic și alți oxidanți fotochimici -Ozonul troposferic atunci când depășește anumite limite este dăunător vieții pe pământ. Substanțele care stau la baza formării ozonului troposferic sunt oxizii de azot și compușii organici volatili.

(Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu)

Calitatea aerului

Poluarea de fond și poluarea de impact-În rețeaua de supraveghere a poluării de impact au fost efectuate măsurători privind dioxidul de sulf, dioxidul de azot, pulberile în suspensie, pulberile sedimentabile și poluanți specifici (Pb, Cd) în trei zone din județul Sibiu : Sibiu, Copșa Mică și Mediaș.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Poluarea cu pulberi în suspensie și pulberi sedimentabile-Pulberile în suspensie și sedimentabile constituie poluanți și pentru județul Sibiu, depășindu-se CMA pentru diferite intervale de mediere. Poluarea cu pulberi în suspensie în Județul Sibiu este generată de metalurgia neferoasă, industria sticlei, industria de prelucrare a lemnului, stațiile de mixturi asfaltice și transporturile rutiere.

În concluzie, sursa majoră de poluare a atmosferei din județul Sibiu o reprezintă SC SOMETRA SA Copșa Mică, societate comercială profilată pe producția de zinc și plumb din concentrate miniere, cu valorificarea și a celorlalte metale din concentrate, respectiv : cadmiu, bismut, stibiu, cupru, aur și argint. Cantitățile de poluanți emiși și în special metalele grele și dioxidul de sulf continuă să genereze niveluri de poluare ridicate, care reprezintă un risc major pentru locuitori, mediu natural și mediul construit din zona Copșa Mică – Mediaș. Natura poluării și nivelul de degradare al mediului determină, în cazul diminuării drastice sau eliminării cauzelor, o perioadă de revenire la starea normală a mediului de ordinul a zecilor de ani. O altă sursă semnificativă de poluare a atmosferei o constituie traficul rutier. Aerul ambiental este poluat de traficul greu și traficul de tranzit pe tronsoanele de drumuri naționale care străbat municipiile Sibiu, Mediaș și alte localități urbane și rurale din județ. Inventarierea emisiilor în atmosferă în 2004 în județul Sibiu a permis o evaluare cantitativă a emisiilor de gaze cu efect de seră, de substanțe care distrug stratul de ozon, emisii de gaze acidifiante, metale și poluanți organici persistenti. Având în vedere caracterul global al impactului emisiilor de noxe în atmosferă, se impune ca țara noastră să participe la acțiunea internațională eficientă și corespunzătoare în vederea reducerii acestora. În acest context, la nivelul fiecărui județ, se impune luarea de măsuri corespunzătoare în vederea reducerii poluării atmosferice.

APA -Monitorizarea calității apei implică monitorizarea tuturor elementelor incluse în subsistemele: ape de suprafață (râuri, lacuri) ape subterane și ape uzate. Obiectul programelor naționale de monitorizare a apelor îl constituie evaluarea și controlul calității acestora. Evaluarea calității apelor s-a bazat pe prelucrarea datelor obținute din sistemul propriu de monitorizare și din datele furnizate de Administrația Națională Apele Române: Direcția Apele Române Mureș și Direcția Apele Române Olt - SGA Sibiu (Sistem de Gospodărire a Apelor).

Starea calității apelor de suprafață-Calitatea râurilor interioare

Evaluarea calității apelor curgătoare de suprafață s-a bazat pe prelucrarea datelor analitice primare obținute lunar în 18 secțiuni de supraveghere din cele două bazine hidrografice din județ:

- Bazinul hidrografic Olt 15 secțiuni
- Bazinul hidrografic Mureș 3 secțiuni

Au fost luate în considerare două aspecte principale:

1. clasificarea calității secțiunilor de control conform ordin 1146/2002 ”normativ privind obiectivele de referință pentru clasificarea calității apelor de suprafață“;
2. discretizarea râurilor în tronsoane cu apă de aceeași clasă de calitate și cumularea lungimilor tronsoanelor respective.

Nu se poate face o comparație a calității râurilor în anul 2004 față de anul 2003 datorită faptului că din anul 2004 s-a trecut la folosirea unui alt normativ de calitate (OM 1146/2002 față de STAS 4706/1988). Ponderea cea mai mare din potențialul de poluare în cazul surselor de poluare punctiformă aparține unităților din domeniile gospodăriei comunale, industriei metalurgice neferoase, zootehniei și industriei textile. Au fost monitorizate în scop potabil 9 secțiuni de potabilizare, pentru principalele captări ce alimentează localitățile de județ aferente BH Olt, respectiv captările de pe râurile Arpășel, Bâlea, Cârțișoara, Avrig, Cibin, Sadu, **Pârâul Cristian**, Pârâul Strâmbu.

Calitatea lacurilor- În cursul anului 2004 s-au monitorizat:

- acumularea Gura-Râului în scop potabil (pentru alimentarea cu apă a municipiului Sibiu);
- acumularea Scorei pe râul Olt, în scop energetic;
- lacul Bâlea - considerat ca fiind lac de referință, unde efectul activității umane asupra calității apei este sub 10% și este considerat ca având starea "foarte bună".

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

S-au urmărit prin analize 3 profile transversale la diferite adâncimi, totalizând 20 de secțiuni. Cercetarea s-a făcut ținând cont de fenomenele caracteristice lacurilor (stagnație-circulație), acoperind 3 perioade de timp (primăvară-toamnă), cu scopul de a urmări calitatea actuală a apei din aceste surse și evoluția în timp a fenomenului de eutrofizare.

Calitatea apelor subterane- În anul 2004 s-au efectuat, pentru BH Olt, 34 analize fizico-chimice la 18 foraje repartizate pe 10 stații hidrologice astfel:

1. Tâlmaciu 1 foraj ; 2. Veștem 1 foraj ; 3. Turnu Roșu 3 foraje ; 4. Cristian 2 foraje; 5. Sibiu 3 foraje ; 6. Săliște 2 foraje
7. Agnita 2 foraje ; 8. Cornățel 1 foraj ; 9. Alțâna 2 foraje ; 10. Arpașu de Jos 1 foraj.

Față de limitele din Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, la majoritatea forajelor s-au înregistrat depășiri la indicatorii: amoniu, CCO-Mn, fier, mangan. Cauzele poluării pânzei freatice din zonele cu foraje sunt: lipsa canalizărilor centralizate și a stațiilor de epurare în majoritatea localităților județului Sibiu și funcționarea necorespunzătoare a stațiilor de epurare existente (necesită re tehnologizare). Calitatea apei din pânza freatică nu este reflectată corect de rezultatele analizelor din foraje deoarece în anul 2004 nu s-au efectuat pompări periodice. Poluarea freaticului este adesea un fenomen ireversibil având consecințe asupra folosirii la alimentarea în scop potabil, de aceea se impune să primeze măsurile de prevenire a poluării tuturor resurselor de apă.

Situația apelor uzate - Analiza statistică a situației principalelor surse de ape uzate conform rezultatelor supravegherii efectuate în anul 2004 a relevat următoarele aspecte în județ:

-volumul total evacuat este de 49,588 mil. mc/an ape uzate din care: 38,801 mil. mc/an ape uzate pentru BH Olt și 10,787 mil. mc/an ape uzate pentru BH Mureș;

-volumul de ape uzate care nu se epurează și ajung în receptorii naturali este de 2,512 mil.mc/an (reprezentând 5%) din care: 1,998 mil. mc/an pentru BH Olt și 0,514 mil. mc/an pentru BH Mureș.

-volumul de ape insuficient epurate este de 11,499 mil. mc/an (reprezentând 23 %) din care: 1,277 mil.mc/an pentru BH Olt și 10,222 mil. mc/an pentru BH Mureș.

-un volum de 35,576 mil. mc/an, reprezentând 72 %, (din care 35,526 mil. mc/an pe BH Olt și 0,050 mil. mc/an pentru BH Mureș) îl constituie apele uzate suficient epurate.

Menționăm că valorile indicatorilor realizați la apele uzate epurate pentru BH Olt au fost raportate la limitele impuse prin autorizațiile de gospodărire a apelor. Aceste limite impuse în autorizațiile de gospodărire a apelor au fost majorate față de cele din normativul NTPA 001/2002, aceasta datorându-se programelor de etapizare aprobate pentru lucrările de modernizări și reabilitări de rețele de canalizare, respectiv stații de epurare (ex: S.C. Apă Canal S.A. Sibiu).

CONCLUZII : Evacuările rezultate din activitățile gospodărești duc la prezența indicatorului amoniu în apele subterane , fiind afectată pânza freatică din zonele Tâlmaciu, Veștem, Turnu Roșu, dar și în zona Hârtibaciului, respectiv localitățile Alțâna și Cornățel. Puțurile de monitorizare a calității freaticului nu au fost pompate și curățate, unii indicatori de calitate ai apei din foraje fiind influențați de această stare. Se constată și prezența manganului cu valori depășite în zona Hârtibaciului, Turnu Roșu și Săliște. Poluarea râurilor Cibin și Sadu afectează calitatea apelor prelevate pentru scopuri tehnologice de S.C. Mondex S.A. Sibiu, S.C. Liberatea S.A. Sibiu și respectiv S.C. Romanofir S.A. Tâlmaciu.

În anul 2004, în urma analizei cantității de poluanți evacuați în cursurile de apă, a rezultat că S.C. APĂ-CANAL S.A. are cel mai mare aport de substanțe poluante, dat fiind debitul evacuat. Următoarele folosințe cu impact major sunt S.C. PRESCOM Cîsnădie și S.C. URBIS Agnita, mai ales la indicatorii din grupa regimul oxigenului. Toate cele trei complexe zootehnice: S.C. Carmolimp S.R.L. Veștem, S.C. Venturelli S.R.L. Avrig și S.C. Italtrust Racovița S.A. au impact semnificativ, mai ales prin încărcările în substanțe poluante din grupele regimul oxigenului și nutrienți . Sursa: raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul sibiu – agenția regională de protecția mediului Sibiu

Rețele de alimentare cu apă potabilă. Rețele de canalizare - Utilitățile specific urbane la nivelul municipiilor și localităților din județul Sibiu, sunt asigurate de rețeaua de distribuție a apei potabile cu lungimea de 712,7 km și de rețeaua de canalizare cu lungimea de 461,6 km. Comparativ cu anul 2004, rețeaua de alimentare cu apă potabilă s-a extins cu 85,4 km iar rețeaua de canalizare s-a extins cu 78,8 km. La propunerea Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor regiunea Mediaș – Agnita - Copșa Mica – Dumbrăveni beneficiază de pregătirea unui proiect de modernizare a infrastructurii de

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

apă/apă uzată, în cadrul următoarelor asistențe cofinanțate de către UE și MMGA: asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor și asistență tehnică pentru eficientizarea operatorilor în sectorul apă/apă uzată. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2005 în județul Sibiu-Agenția Pentru Protecția Mediului Sibiu

Sistemul de canalizare, stația de tratare a apei potabile și stația de epurare a apei din municipiul Sibiu, fac obiectul unei investiții ce se va derula în anii următori, pentru modernizarea, extinderea și reabilitarea întregului sistem, investiție sprijinită și cu fonduri ISPA. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2005 în județul Sibiu-Agenția Pentru Protecția Mediului Sibiu

Monitorizarea calității apelor - Monitorizarea apei e definită ca un ansamblu de măsurători, observații, evaluări și raportări standardizate, la un moment dat, ale tendințelor de distribuție spațio-temporală a poluanților evacuați, uneori în cantități semnificative, în apele de suprafață, subterane și uzate. Monitorizarea constă în: semnalizarea detecției poluărilor incipiente a apelor; controlul și verificarea eficienței strategiilor de protecție; evaluarea tendințelor de evoluție a calității apelor; evaluarea impactului asupra mediului. Pentru apele de suprafață parametrii monitorizați sunt: parametric biologici, elemente fizico-chimice, elemente hidromorfologice.

Pentru județul Sibiu au fost monitorizate 18 secțiuni pe râuri, 15 pe BH Olt și 3 pe BH Mureș. Au fost monitorizate 9 secțiuni de potabilizare pentru BH Olt. În ceea ce privește monitorizarea lacurilor, aceasta s-a făcut pentru 3 lacuri pe BH Olt și 1 acumulare pe BH Mureș. Pentru monitorizarea apelor subterane s-au efectuat 34 analize fizicochimice la 18 foraje repartizate pe 10 stații hidrologice pentru BH Olt. Au fost monitorizate 5 secțiuni pe BH Mureș. Scopul acestei monitorizări îl constituie urmărirea în timp a distribuției, ariei de întindere a poluanților și a concentrației acestora în subteran. Se urmăresc deopotrivă starea chimică și cea cantitativă. Deversările de ape uzate trebuie să fie monitorizate în conformitate cu autorizațiile relevante emise de autorități pentru verificarea implementării cerințelor incluzând valorile limită pentru anumiți parametri ai apei uzate evacuate. În general monitorizarea include parametri de grup chimic, parametric chimici singulari și, în anumite cazuri, parametri biologici. Monitorizarea apelor uzate deversate de la agenții economici a dus la cunoașterea principalelor surse poluatoare din județ, care sunt în număr de 11 pe BH Olt și 12 pe BH Mureș. Cerințele de monitorizare și raportare a emisiilor către toate autoritățile competente pentru protecția mediului trebuie cunoscute și aplicate în conformitate cu reglementările în vigoare în acest domeniu.

Monitorizarea indicatorilor de poluare pentru implementarea prevederilor Directivei Cadru 96/61/CE

Obiectivul D 96/61/CE este realizarea unui sistem integrat pentru prevenirea și controlul poluării provenită de la activitățile care intră sub incidența IPPC(care necesită o autorizație integrată de mediu).

Scopul sistemului integrat este implementarea de măsuri de prevenire sau de reducere a emisiilor în apă, atmosferă, sol, inclusiv a măsurilor privind managementul deșeurilor pentru aceste activități, pentru atingerea unui înalt nivel de protecție a mediului ca un întreg. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

SOLUL

Calitatea solului - La nivelul județului Sibiu au fost evidențiate tipurile de sol predominante și cu pondere aproape exclusivă atât după criteriul categoriilor de folosință cu suprafața cea mai mare ocupată, cât și după criteriul formelor de relief. Această clasificare este justificată prin faptul că în județul Sibiu formele de relief specificate (deal și podiș, premontană și montană) sunt predominante, zonele joase de câmpie fiind localizate aproape în exclusivitate pe luncile principalelor cursuri de apă care străbat județul: Târnavă Mare, Cibin, Bazinul Secașelor (Mare și Mic), fiind constituite din suprafețe relativ restrânse. Tipurile de sol întâlnite pe suprafețele de câmpie aparțin în exclusivitate categoriei de teren arabil și fac parte din clasa luvisol, preluvisol dar și pe suprafețe restrânse faeozioniuri.

Principalele restricții ale calității solurilor - Degradarea solurilor ca efect al fenomenelor naturale: eroziuni, alunecări, exces de umiditate, surpări, sărături, etc. reprezintă 160.389 ha. Dintre acestea exemplificăm zone ca: Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului, Apold, Păuca, Loamneș, Rusciori, Slimnic, Marpod, Pelișor, Valea Viilor, Chesler, Apoș, Motiș, Veseud, Bazna, Dârlos, etc. Degradarea solurilor ca rezultat al activităților antropice se remarcă în zona Copșa Mică - Mediaș ca

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

urmare a proceselor tehnologice de prelucrare a sulfurilor polimetalice. În urma proceselor tehnologice se degajă în atmosferă pulberi încărcate cu metale grele care depuse pe sol și vegetație, produc o creștere accentuată a concentrației acestora la niveluri toxice și au drept rezultat o degradare a suprafeței de teren din arealul Copșa Mică. Astfel circa 3.400 ha de terenuri agricole sunt puternic poluate și cca 7.600 ha mediu poluate. Trebuie menționată și degradarea zonelor ocupate de haldele de steril și de deșeuri industriale, precum și a celor ocupate de haldele de deșeuri menajere. Suprafețele totale ale rampelor de gunoi din județul Sibiu reprezintă aproximativ 74 ha, din care 34 ha sunt acoperite de deșeuri din mediul urban. O situație deosebită o reprezintă rampa de deșeuri industriale aparținând de SC "SOMETRA" SA Copșa Mică care ocupă circa 15 ha teren degradat. Această haldă situată între Valea Visei și râul Târnava Mare contribuie la poluarea apelor de suprafață, a celor subterane și a solului cu: Pb, Cd, Zn și Cu. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Acțiuni întreprinse pentru reconstrucția ecologică a terenurilor degradate și pentru ameliorarea stării de calitate a solurilor - Procesul de reconstrucție ecologică se află în desfășurare, în perioada 1999-2004 s-au realizat lucrări complexe (gărdulețe, cleionaje, împăduriri, administrat amendamente și îngrășăminte, întrețineri, etc) și pe terenuri degradate din fond forestier afectate de poluare din zona Copșa Mică pe o suprafață de 134 ha, în raza Ocolului Silvic Mediaș. Lucrările au fost executate în baza unor documentații întocmite de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice și alte instituții abilitate în acest sens. În anul 2004 aici s-au executat numai lucrări de completări pe 25,8 ha, revizuiți și descopleșiri pe 127 ha și mobilizarea unui număr de 415 mii puieti, valoarea acestor lucrări fiind de 1.500.000 mii lei. La cariera de nisip Gușterița –Nepândoala, lucrările de reconstrucție ecologică au constat în acoperirea suprafețelor de sol degradat cu sol vegetal, și plantări de puieti. La cariera de marmură de la Porumbacu de Sus, procesul de reconstrucție ecologică se află în desfășurare prin acoperirea suprafețelor de teren degradat cu sol vegetal și stabilizarea acestuia în vederea plantării de vegetație forestieră (puieti de rășinoase). Lucrările de stabilizare a versantului drept al râului Târnava Mare, în Copșa Mică, prin fixarea acestuia cu plantații de specii arboricole repede crescătoare și reconstrucția ecologică a ecosistemului distrus datorită poluării, pentru refacerea biocenozelor, au fost continuate în acest an. Hotar Luna - zona Mediaș - pentru refacerea ecologică a unui teren arabil degradat - neproductiv ca urmare a decopertării stratului fertil cu ocazia construirii Barajului Ighiș (perimetru de 4 ha). Lucrările de ameliorare realizate de către Direcția Silvică constau în instalarea vegetației forestiere prin plantarea de specii arboricole bune stabilizatoare și amelioratoare a solului rezistente la poluarea industrială (20.000 bucăți forestieri). Hula Baznei - lucrări de refacere ecologică prin împădurire a unor terenuri aparținând Primăriei Municipiului Mediaș, terenuri cu eroziune de suprafață foarte puternică și cu eroziune de suprafață excesivă, din categoria de folosință fânețe, vii defrișate, neproductiv, drumuri, exploatare, tufărișuri, taluze, în suprafață de 10 ha (50.000 bucăți forestieri). În activitatea de prospectare a zăcămintelor de gaze naturale, pe raza județului Sibiu, lucrările de foraj se execută pe suprafețe de teren în extravilan, pe terenuri agricole și silvice. Pentru aceste suprafețe de teren din jurul sondelor de prospectare, există contracte cu beneficiarii acestor terenuri, în care sunt stipulate și condițiile de refacere ecologică a solurilor afectate. Executantul lucrărilor de foraj, S.C. "Dafora" S.A. Mediaș, efectuează analize de sol (pedologice și agrochimice) în colaborare cu Oficiul pentru Studii Pedologice și Agrochimice Cisnădie. Lucrările de refacere a locațiilor de la sonde vor consta în refacerea reliefului inițial, nivelarea stratului de sol fertil și administrarea de îngrășăminte organice.

Irigații - Suprafața totală irigată la nivelul județului Sibiu în anul 2004, a fost de 80 ha, suprafață alocată în exclusivitate culturilor legumicole aparținând SC "HORTISEM" SA Sibiu. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2005 în județul Sibiu – Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu

Presiuni asupra stării de calitate a solurilor rezultate în urma activităților din sectorul industrial, minier, siderurgic.

Specific, județul Sibiu se confruntă cu poluarea solului în Zona Copșa Mică, zonă afectată de poluarea produsă de emisiile în atmosferă de cantități importante de particule și compuși ai metalelor neferoase cu efecte foarte dăunătoare asupra mediului înconjurător provenite de la SC Sometra SA Copșa Mică.

Interacțiunea agriculturii cu mediul

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Evoluția terenurilor arabile retrase din circuitul agricol - La nivelul județului Sibiu s-a diminuat suprafața de teren arabil cu 44 ha, iar datorită condițiilor financiare deficitare cu care s-au confruntat în special micii producători agricoli, nu a fost exploatată (lucrată) suprafața de 23.608 ha.

Evoluția suprafețelor împădurite - Direcția Silvică Sibiu a efectuat în cursul anului 2004 lucrări de regenerare pe 502 ha pădure, atât din fondul forestier aparținând statului, cât și în pădurile proprietate privată a consiliilor locale.

Tipul lucrării - Suprafețe parcurse de lucrări (ha)

Regenerări naturale 105 ; Împăduriri și reîmpăduriri 397 ; **TOTAL 502**

În cursul anului 2004 s-au continuat lucrările de stabilizare a versantului drept al râului Târnava Mare de către „Sometra” S.A. Copșa Mică în colaborare cu Direcția Silvică Sibiu, fiind investită suma de 905 milioane lei în lucrări de întreținere și completări ale suprafețelor plantate în anii anteriori. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu. În anul 2004 a continuat acțiunea de preluare a unor terenuri degradate de la stat (Agenția Domeniilor Statului) și comune, acțiune începută în anii anteriori și împădurirea lor, chiar dacă nu au fost trecute toate în fond forestier (perimetrul Târnăvioara a orașului Copșa Mică -160 ha și alte perimetre din raza comunei Micăsasa și a municipiului Mediaș). Numai în anul 2004 s-au împădurit 172 ha terenuri degradate preluate. De la ADS s-au preluat aproximativ 500 ha în raza ocoalelor Arpaș, Agnita, Dumbrăveni, Săliște și municipiul Mediaș, din care s-a împădurit deja 65%, iar acțiunea a continuat în anul 2005. De la primării sunt în curs de preluare 261 ha din care 17 ha Păuca, 14 ha Sădinca, 30 ha Axente Sever, 70 ha Șeica Mică, 130 ha Dumbrăveni, suprafețe 148 ce se vor împăduri, în funcție de definitivarea preluărilor, începând cu anul 2006. În anul 2005, au fost propuse pentru a fi preluate în administrarea Direcției Silvice Sibiu, în scopul ameliorării prin împădurire, terenuri degradate situate pe teritoriul administrativ al comunelor Păuca – 17,31 ha, Loamneș – 17,85 ha, Axente Sever – 34,41 ha și Șeica Mică – 71,2 ha

Reconstrucția ecologică a solurilor afectate de diferite procese în urma activităților antropice - Procesul de reconstrucție ecologică a pădurilor și altor terenuri degradate prin poluarea industrială din zona Copșa Mică, a început în 1988 iar până în anul 2005 au fost împădurite și întreținute 307 ha în fond forestier și 291 ha în afara fondului forestier (60 ha în perimetrul Târnăvioara, 15 ha în perimetrul Copșa Mică baraj, 10 ha în perimetrul Puru, 10 ha în perimetrul Grușoare 95,7 ha în perimetrul Axente-Sever). Trebuie semnalat faptul că datorită terenurilor foarte poluate și datorită calamităților naturale (îndeosebi alunecări de teren) pe aproximativ 35% din suprafață s-a intervenit cu lucrări de instalare a vegetației forestiere în mod repetat. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2005 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Impactul activităților din sectorul agricol asupra solului- În funcție de profilul de activitate, principalele măsuri stabilite și impuse agenților economici, s-au referit la protecția generală a factorilor de mediu și au constat în:

PENTRU SECTORUL ZOOTEHNIC:

- Interzicerea evacuării de ape uzate și a dejecțiilor animaliere în cursurile de apă, pe terenurile agricole și alte zone, pentru unitățile zootehnice care nu sunt dotate cu stații sau instalații de epurare a apelor uzate (ex: ferme pentru creșterea vacilor de lapte, a ovinelor și a pasărilor). - Pentru unitățile agricole cu profil de creștere a porcinelor și deținătoare de stații de epurare, s-a impus obligativitatea încadrării calității apelor uzate evacuate în emisar în limitele maxime stabilite conform normativelor în vigoare (NTPA 001).

- Colectare și depozitarea dejecțiilor animaliere indiferent de specia de animale, să se realizeze numai pe spații special amenajate destinate numai în acest scop, iar utilizarea acestor dejecții să fie numai în scopuri agricole, ca îngrășământ organic.

- Unitățile zootehnice amplasate în perimetrul localităților sau în imediata vecinătate a acestora, vor asigura protecția zonelor locuibile pentru evitarea degajării mirosurilor dezagreabile, având asigurate, în acest scop, perdele de protecție vegetală sau alte forme de spații verzi.

PENTRU SECTORUL HORTICOL ȘI CULTURI VEGETALE:

- La executarea lucrărilor de fertilizare cu îngrășăminte organice și chimice, se vor respecta normele prevăzute de tehnologiile de cultură elaborate de Ministerul Agriculturii pentru fiecare specie de plante în parte.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- Același lucru este valabil și pentru operațiunile și administrarea tratamentelor fitosanitare care vor utiliza numai produse specifice pentru combaterea grupelor de buruieni, de agenți dăunători și boli criptogamice. În ceea ce privește modul de aplicare și administrare a tratamentelor vor fi respectate normele tehnice privitoare la perioada de aplicare, condițiile meteorologice, reglarea agregatelor de administrat și respectarea debitelor aplicate.

Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

La nivelul județului Sibiu, sunt asimilate și aprobate, în sistem de cultură ecologică și activități cu profil zootehnic (creștere vaci de lapte), precum și culturi legumicole.

La baza producției ecologice stă ideea că principala cauză a degradării calității biologice a produselor constă în intervenția necorespunzătoare a omului la diferite niveluri structurale ale biosferei, iar cele mai grave efecte asupra omului rezultă din cumulumul de greșeli privind solul, plantele și animalele. Agricultură ecologică pune un accent deosebit pe calitatea naturală a produselor, aspectele cantitative și productivitatea fiind pe un plan periferic. După conturarea noilor principii, nu au întârziat să apară firme specializate, care oferă produse etichetate ecologic.

Monitorizarea calității solului - Monitorizarea calității solului corespunde unei cerințe obiective de obținere a unei imagini pertinente, de ansamblu, asupra stadiului, la un moment dat și al tendinței de evoluție a calității mediului, la care cele două componente de bază, mediul biotic și cel abiotic trebuie investigate în directă corelație cu interdependențele și condiționările reciproce. Sistemul modern de monitorizare a calității solului presupune trei nivele de detaliere :

-nivel I - estimare generală

-nivel II - identificarea zonelor afectate și a surselor de poluare

-nivel III- identificarea unor acțiuni de remediere posibile

La nivelul județului Sibiu, poluarea chimică cea mai extinsă și cu efecte agresive, deosebit de puternice asupra solului, este poluarea cu metale grele (Pb, Cd, Zn) din zona Copșa Mică.

Analiza rezultatelor a permis delimitarea arealului afectat, în funcție de gradul de poluare înregistrat, în trei zone:

Zona intens poluată - aproximativ 3400 ha - zonă în care concentrațiile metalelor grele depășesc valoarea admisă pentru pragul de intervenție

Zona mediu poluată – aproximativ 7600 ha - zonă în care concentrațiile metalelor grele depășesc valoarea admisă pentru pragul de alertă

Zona slab poluată – aproximativ 7200 ha – zonă în care concentrația metalelor se situează peste valorile normale dar sub valoarea pragului de alertă.

Poluantul major și unic al zonei este S.C. Sometra, societate comercială profilată pe producția de Pb și Zn din concentrate miniere cu valorificarea și a celorlalte metale care se găsesc în concentratele respective. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

5.4. BIODIVERSITATEA, BIOSECURITATEA, PĂDURILE

Biodiversitatea

Habitat naturale- O analiză completă a biodiversității la nivelul județului Sibiu este foarte greu de realizat datorită slabei preocupări de natură științifică din domeniu. În lipsa acestor studii care să acopere întreaga suprafață a județului, nu se cunoaște cu precizie numărul total al tipurilor lor de habitate naturale, dar se cunoaște că există o concentrare de habitate cu un număr mare de specii rare, relictice și endemice în masivele montane Făgăraș, Cindrel și Lotru. Actualmente pe zona carpatică (M-ții Făgăraș) aparținând județului Sibiu există ca arii protejate Parcul Natural Făgăraș, care include două rezervații naturale: Rezervația Bâlea și Rezervația Arpășel, iar pe teritoriul aparținând județului Argeș Rezervația Moldoveanu-Capra. În județul Brașov, zona munților Făgăraș nu este protejată. Constituirea acestor teritorii în parc național implică administrarea unitară a întregii suprafețe, precum și garantarea menținerii cadrului fizicogeografic în stare naturală, protecția ecosistemelor, conservarea resurselor genetice și a diversității biologice în condiții de stabilitate ecologică, excluderea oricărei forme de exploatare a resurselor naturale și a folosințelor terenurilor incompatibile scopului atribuit. De asemenea, elementele cu valoare deosebită de pe cuprinsul parcului național vor putea fi delimitate și puse sub un regim strict de protecție ca rezervații științifice. În perimetrul parcului vor fi admise doar activități tradiționale

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

practicate numai de comunitățile din zona parcului, activități tradiționale ce vor fi reglementate printr-un plan de management adecvat, în conformitate cu legislația de mediu în vigoare.

Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Biosecuritatea

Locații și suprafețe cultivate cu plante superioare modificate genetic și operatorii în domeniu La nivelul județului Sibiu există un singur cultivator de organisme modificate genetic, S.C. Agroferm S.R.L., care a cultivat în anul 2004 soia modificată genetic pe o suprafață de 7 ha, în localitatea Brateiu.

Pădurile - Presiuni antropice exercitate asupra pădurilor. Sensibilizarea publicului - Presiunile antropice exercitate asupra pădurilor din județul Sibiu semnalate de către Direcția Silvică Sibiu se regăsesc în tăierile ilegale de arbori, pășunatul abuziv și braconaj.

Impactul silviculturii asupra naturii și mediului- Actualele tendințe ale silviculturii sibiene sunt acelea de a constitui păduri de interes social destinate colectivităților umane. Această tendință este impusă de ritmul accelerat al dezvoltării industriale ca urmare directă asupra degradării mediului înconjurător. Aceste păduri vor fi delimitate după criterii funcționale și amenajate ca păduri-parc, păduri de agrement, rezervații forestiere pentru diferite obiective sociale s.a. Măsurile de constituire vizează atât pregătirea, transformarea și specializarea pădurilor existente, cât și crearea unor noi păduri în jurul localităților. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Agenda Locală 21

Scurt istoric al Agendei 21- Agenda Locală 21 a fost elaborată și adoptată la summit-ul mondial de la Rio de Janeiro în anul 1992, ca instrument de promovare a dezvoltării durabile. Agenda Locală 21 promovează și caută să stabilească un echilibru sensibil între

creșterea economică, echitatea socială și protecția mediului. Conceptul de dezvoltare durabilă determină o reevaluare constantă a legăturii dintre om și natură și militează pentru solidaritatea între generații ca unică soluție viabilă

pentru dezvoltarea pe termen lung. Agenda este un cuvânt englezesc însemnând program, iar 21 – reprezintă secolul

21. Agenda Locală 21 este un proiect de dezvoltare pe termen lung, permițând colectivității locale să-și fixeze obiective de dezvoltare durabilă și să le realizeze. Agenda Locală 21 necesită de fapt regândirea politicii de dezvoltare a orașului și definirea unei restructurări a acțiunilor publice, o revoluție a mentalității care necesită angajamentul, în primul rând al aleșilor locali.

Obiectivul fundamental este realizarea unei Strategii de Dezvoltare Durabilă pe termen mediu la nivelul municipalității, care să evalueze prioritățile sociale, economice și de mediu. Strategia trebuie să aibă sprijinul tuturor segmentelor societății civile, autorităților locale, comunității oamenilor de afaceri, sindicatelor etc., și va fi elaborată în cadrul unui proces consultativ și participativ la care vor concura, în unele momente, și reprezentanții din afara Comitetului Local de Coordonare.

Agenda 21 în România - Agenda Locală 21 este coordonată în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), de către Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă (CNDD) care răspunde la nivel național de organizarea, monitorizarea și activitatea de consultanță. Dezvoltarea durabilă și Agenda Locală 21 sunt un răspuns la necesitatea rezolvării problemelor cu care se confruntă comunitatea noastră printr-o viziune strategică unitară, exprimată în obiective specifice concretizate pe domenii de interes, cu responsabilități clar definite. Trei principii fundamentează conceptul dezvoltării durabile:

- Principiul solidarității - între oameni în timp și spațiu
- Principiul precauției - alegerea de azi trebuie să fie reversibilă
- Principiul democrației participative – colaborarea cetățenilor și factorilor socio-economici la stabilirea direcțiilor de dezvoltare.

Etapele necesare impementării sunt :

1. acceptarea conceptului Agenda 21

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

2. identificarea disfuncționalităților și a cauzelor
3. formularea obiectivelor
4. prioritizarea problemelor
5. identificarea opțiunilor pentru acțiune și stabilirea termenelor
6. stabilirea programelor în concordanță cu termenele
7. elaborarea planului de acțiune
8. implementarea și monitorizarea
9. evaluare și feed back.

Pentru a începe orice proces de schimbare în cadrul unei comunități trebuie să ia naștere dorința de a face acest lucru. În primul rând trebuie conștientizat consiliul local ales, precum și comunitatea locală de importanța acestui proces.

În România implementarea Agendei 21 Locală se realizează cu sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), care asigură finanțare din partea Guvernelor Marii Britanii și Canadei. Prin implementarea Agendei 21 Locală se urmărește integrarea problemelor de protecție a mediului în procesul de luare a deciziei în sectoarele social și economic, formându-se astfel un parteneriat strategic. De asemenea, se urmărește și implicarea publicului în monitorizarea și raportarea procesului de implementare. Astfel, procesul aplicării Agendei 21 Locale încurajează participarea întregii comunități (mediul de afaceri, organizații guvernamentale și neguvernamentale și chiar participarea individuală a cetățenilor) întrucât dezvoltarea durabilă se referă la o planificare pe termen lung care recunoaște interdependența dintre factorii sociali, economici și de mediu care afectează sănătatea și calitatea vieții.

Obiectivele Agendei 21 Locale sunt:

- realizarea unui progres social care să vină în întâmpinarea nevoilor fiecărui cetățean;
- creșterea și stabilizarea economică;
- protecția efectivă a mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale;

Agenda 21 Locală va avea efecte economico-sociale ce vor duce la îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregii populații. De aceea, participarea cetățenilor este foarte importantă, întrucât ei trebuie să fie conștienți că este necesar să își asume responsabilitatea efectelor imediate sau viitoare ale acțiunilor lor. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

DEȘEURI. SUBSTANȚE ȘI PREPARATE CHIMICE PERICULOASE

Deșeurile municipale asimilabile - Dezvoltarea urbanistică și industrială a localităților, precum și creșterea generală a nivelului de trai a populației, antrenează producerea unor cantități importante de reziduuri menajere, stradale și industriale. Deșeurile constituie o problemă de strictă actualitate, deoarece în anul 2004, ca și în anii precedenți, nu s-a făcut remarcată o îmbunătățire a managementului acestora. Sistemele de organizare a salubrității și dotările tehnice și tehnologice nu au suferit modificări față de anii precedenți. Principiile managementului integrat al deșeurilor nu sunt respectate de către administrațiile publice locale. Depozitarea deșeurilor de tip municipal și asimilabile constituie în continuare o problemă care trebuie abordată cu maximă

responsabilitate, având în vedere impactul semnificativ asupra factorilor de mediu a deșeurilor de acest tip.

Valorificarea deșeurilor municipale - Deșeurile menajere de la populație sunt colectate de către 13 agenți economici specializați, de la o populație de 234.147 locuitori (din care: urban 223.267 locuitori și rural 10880 locuitori, ceea ce reprezintă o acoperire cu servicii de salubritate de 55,43%) și depozitate în cele 10 depozite municipale/orășenești existente tip „b”, în care reziduurile sunt depuse

neselectiv, fără a fi supuse unei forme de tratare. În anul 2004 au fost colectate următoarele tipuri de deșeurile:

Tipuri principale de deșeurile - Cantitate colectată (to)

1.1. Deșeurile municipale – Total din care : 148.010

-Deșeurile menajere colectate neselectiv de la populație 85.100

-Deșeurile menajere de la agenți economici (ag industrie, comerț, turism, instituții, etc) 48.300

-Deșeurile din servicii municipale, total 14.610

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

1.2. Deșeuri de materiale din construcții și demolări 8.820

1.3. Nămoluri de la stațiile de epurare 7.400 Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu. Deși numărul populației la nivelul județului Sibiu a scăzut, a crescut cantitatea de deșeuri colectate pe cap de locuitor, datorită creșterii numărului de persoane care beneficiază de servicii de salubritate. Deșeurile municipale și asimilabile conțin în cea mai mare parte deșeuri care se încadrează în lista verde și care trebuie valorificate: hârtie, carton, plastic, metale, lemn, sticlă și biodegradabile. Se poate afirma că la nivelul județului există un potențial de valorificare a deșeurilor, care încă în mare măsură nu este utilizat deoarece:

- deșeurile municipale nu sunt colectate selectiv în vederea valorificării materialelor reciclabile (hârtie, carton, plastic, metale, lemn, sticlă și biodegradabile) decât într-o foarte mică măsură. În urma colectării selective prin intermediul unor proiecte pilot, doar 2% din materialele reciclabile total generate sunt valorificate, restul se elimină prin depozitare, pierzându-se astfel mari cantități de materii prime secundare și resurse energetice.

- depozitarea reprezintă principala opțiune de eliminare a deșeurilor municipale și asimilabile.

Tratarea deșeurilor municipale - Din totalul deșeurilor municipale și asimilabile generate, aproximativ 95% sunt depozitate în fiecare an. Deșeurile asimilabile celor menajere generate de către agenții economici, sunt depozitate împreună cu deșeurile colectate de la populație pe depozitele de deșeuri menajere. Datorită lipsei unui sistem de precollectare selectivă, deșeurile asimilabile conțin și deșeuri tehnologice care ar putea fi valorificate. Astfel pe depozitele de deșeuri municipale/orășenești/comunale sunt întâlnite cantități semnificative de deșeuri textile, deșeuri lemnoase, rumeguș, plastic, etc. În județul Sibiu nu se efectuează colectare selectivă și procesare a deșeurilor menajere, în scopul obținerii de energie, compost și biogaz.

Incinerarea deșeurilor municipale - La nivelul județului Sibiu nu se practică incinerarea deșeurilor municipale și asimilabile deoarece implică costuri ridicate nefiind identificate sursele de finanțare în acest domeniu. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu.

Deșeuri de producție -Deșeurile industriale produse în întreprinderi, constituie o sursă majoră de poluare pentru mediu, datorită modului în care sunt gestionate. Baza industrială a județului Sibiu este reprezentată de industria textilă și încălțăminte, metalurgie, industria prelucrătoare, alimentară și băuturi, construcții metalice și produse din metal, mijloace de transport rutier, etc. Producția industrială a înregistrat o restructurare a domeniilor de activitate.

Deșeuri periculoase - În județul Sibiu, cantitatea de deșeuri de producție periculoase a scăzut din cauza încetării activității unor unități economice. Principalele cantități de deșeuri periculoase generate provin din metalurgie, industria de mașini și echipamente, transport, etc. Majoritatea deșeurilor periculoase au fost eliminate prin depozitare, incinerare sau au fost stocate în unitățile care le-au generat. Astfel cca. 60.000 tone de zguri și cenuși generate în cadrul S.C. SOMETRA S.A., au fost eliminate pe depozitul propriu de deșeuri industriale amplasat în icul confluenței râului Visa cu râul Târnava Mare, situație care afectează calitatea apelor de suprafață și a solului din zonă datorită poluării cu metale grele. Depozitarea este principala metodă de eliminare (cca. 57%), această categorie incluzând deșeurile depozitate și stocate în vederea eliminării. Deșeurile periculoase sunt depozitate în depozite special gestionate de întreprinderi. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Deșeuri nepericuloase- Principalele probleme pe care le ridică gestionarea deșeurilor industriale în județul Sibiu sunt legate de :

- diversitatea mare de tipuri de deșeuri produse;

- cantitatea semnificativă produsă anual;

- depozitarea, în multe situații, în special în industria ușoară și alimentară, în comun cu deșeurile menajere și stradale, pe depozite municipale, orășenești sau comunale a căror amenajare nu asigură protecția factorilor de mediu.

Lipsa unor tehnologii performante de reciclare a deșeurilor de producție, precum și lipsa unor tehnici de colectare selectivă, conduc la un management defectuos în ceea ce privește reciclarea acestor categorii de deșeuri.

Activitățile economice în cadrul cărora se generează deșeuri de producție sunt:

□□deșeuri din agricultură, inclusiv deșeuri fitosanitare – 42.000 tone ;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- deșeuri anorganice din procese termice – 61.800 tone ;
- deșeuri din construcții și demolări industriale, inclusiv metalice – 35.000 tone;
- deșeuri din industria sticlei–32.667 tone ;
- deșeuri din prelucrarea lemnului – 12.834 tone ;
- deșeuri din industria textilă și pielărie – 5.300 tone ;

Deșeurile industriale sunt, în general depozitate temporar pe perioade care nu depășesc un an, fără a fi supuse unei operațiuni de tratare. Acest mod de depozitare nu este corespunzător, înregistrându-se poluări accidentale cauzate de aceste tipuri de deșeuri. Prin implementarea directivelor Uniunii Europene referitoare la categoriile speciale de deșeuri, sunt create premisele pentru creșterea gradului de valorificare și reciclare a deșeurilor industriale.

Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu.

Deșeuri generate din activitățile medicale-Deșeuri medicale periculoase - În județul Sibiu deșeurile spitalicești nu sunt supuse unui sistem de gospodărire adecvat. Deficiențele sistemului de colectare, prin care să se elimine posibilitățile de contaminare, precum și faptul că din cele 7 crematorii mai funcționează patru, în Sibiu, Mediaș, Cisnădie și Agnita, acestea fiind necorespunzătoare și neomologate, reprezintă un factor important de risc pentru mediu și sănătatea populației. O cantitate de cca. 980 kg/zi de deșeuri spitalicești sunt eliminate prin incinerare, fără autorizație de mediu, situație 159 acceptată ținând seama de faptul că în acest fel riscul de contaminări este diminuat, în raport cu eliminarea prin depozitare. Potrivit HG nr. 268/2005 pentru modificarea și completarea HG nr.128/2002 privind incinerarea deșeurilor, toate cele 7 crematorii au termen de închidere anul 2008. Prin Strategia națională de gestionare a deșeurilor și a Planului național de gestionare a deșeurilor, aprobate prin HG nr.1470/2004, activitatea de eliminare a deșeurilor periculoase va fi externalizată și va avea loc în instalații de capacitate mare (minimum 10.000 tone/an), amplasate în afara zonei locuite (minim 500 m), conform Ord.MMGA nr. 756/2004 pentru aprobarea Normativului tehnic privind incinerarea deșeurilor și care vor funcționa la capacitate maximă, intrând sub incidența OUG nr.152/2005 privind prevenirea, reducerea și controlul integrat al poluării. În cursul anului 2005, la nivelul județului Sibiu s-a generat și eliminat o cantitate de 248,81 tone deșeuri periculoase spitalicești. Din acestea 10% sunt deșeuri anatomo-patologice a căror soluție de eliminare este exclusiv incinerarea, iar restul de 90% sunt deșeuri înțepătoare-tăietoare și deșeuri infecțioase care pot fi neutralizate prin sterilizare termică urmată de operațiuni de procesare mecanică în scopul eliminării prin depozitare cu impact minim asupra mediului. Ordinul nr.1248/2005, cu privire la sterilizarea termică, precum și Planul de implementare a Directivei 2000/76/CE privind incinerarea deșeurilor, au ca scop minimizarea cantității de deșeuri periculoase spitalicești ce trebuie eliminate prin incinerare. Din datele înregistrate în anul 2003 în județ s-a generat o cantitate de 1304 tone deșeuri periculoase spitalicești care trebuie eliminate prin incinerare. Prin urmare, deșeurile periculoase (spitalicești și alte tipuri) generate la nivelul județului nu pot atinge cantitatea minimă anuală cerută pentru construirea unui incinerator. Planul de implementare al Directivei 2000/76/CE privind incinerarea deșeurilor prevede realizarea până la 31.12.2008 a unei capacități de incinerare conforme de 63.000 tone pentru eliminarea deșeurilor periculoase. Această strategie exclude realizarea mai multor incineratoare de capacitate mică. În această situație, avînd în vedere și tendința pe plan mondial de reducere a numărului de incineratoare, deoarece numai cele de capacitate mare sunt rentabile și pot fi strict monitorizate și controlate este inoportună construirea în județul Sibiu a unui incinerator de deșeuri spitalicești și alte deșeuri periculoase, activitatea de incinerare deșeuri fiind una cu impact semnificativ asupra mediului.

Nămoluri - În județul Sibiu, au fost generate în anul 2004, din activități antropice, nămoluri în industrie, agricultură și gospodărie comunală. Precizarea cantităților este dificilă, datorită faptului că o parte importantă se pierd în rețelele de canalizare sau prin operațiunile de transport. Majoritatea nămolurilor nu se pretează pentru utilizare în agricultură în conformitate cu reglementările naționale în vigoare, armonizate legislației Uniunii Europene.

Nămoluri provenite de la epurarea apelor uzate În anul 2004 au fost generate cca. 10.000 tone de nămoluri de la epurarea apelor uzate orășenești în localitățile Sibiu, Mediaș, Avrig, Coșșa Mică. Nămolurile provenite de la epurarea apelor uzate, de la stațiile de epurare ale localităților menționate au fost tratate prin procese fizice de uscare pe paturile existente din cadrul fiecărei stații. Cantitatea totală de nămoluri depozitate pe paturile de uscare se estimează la 30.000

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

tone. Nămolurile provenite de la epurarea apelor orășenești, nu se pretează pentru utilizarea în agricultură, datorită conținutului de metale grele, compuși ai azotului, etc. care le fac improprii unor asemenea utilizări.

Nămoluri reziduale generate în industrie - Cantitățile de nămoluri generate în anul 2004 în județul Sibiu de activitățile industriale și din agricultură, nu au înregistrat valori semnificativ diferite față de anii precedenți. Tipurile de nămoluri generate în județul Sibiu sunt:

- nămoluri din agricultură: 600 tone;
- nămoluri din industria textilă și pielărie: 4.400 tone;
- nămoluri de la tratarea metalelor: 280 tone (inclusiv conținutul hidric)
- nămoluri din metalurgia neferoasă: 6.671 tone;
- nămoluri din industria sticlei și emailului: 150 tone.

O cantitate de 6.671 tone de nămoluri industriale, provenite din procesele tehnologice de pe platforma S.C. Sometra S.A. Copșa Mică, sunt reintroduse în procese, fiind valorificate intern sau exportate. O cantitate nesemnificativă de nămoluri, rezultate din stațiile de epurare ale fermelor zootehnice, se utilizează în agricultură ca fertilizant. Tratarea nămolurilor se face numai prin procese fizice de uscare, pe paturile de uscare, cu excepția celor generate în metalurgia neferoasă.

Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Depozite de deșuri - Depozitul ecologic de deșuri Cristian

În județul Sibiu există un singur depozit ecologic de deșuri municipale și asimilabile, construit pe teritoriul comunei Cristian, situat la 10 km de municipiul Sibiu și care deservește 18 localități de pe o rază de cca. 30 km. Acest depozit funcționează cu prima celulă de depozitare în suprafață de 2,5 ha, care va fi epuizată în perioada 2007-2008.

Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Depozite de deșuri municipale - În general la nivelul fiecărui oraș există câte un depozit de deșuri municipale și asimilabile neconform, împrejmuit, administrat de agenți de salubritate, care va fi închis etapizat până în anul 2010, odată cu înființarea stațiilor de transfer.

Depozite de deșuri industriale - În județul Sibiu există depozitul de deșuri industriale, al SC Sometra SA Copșa Mică. Depozitul a fost înființat în anul 1966, amplasat fiind pe halda veche, înființată în 1939. Sunt stocate deșuri inerte și periculoase, rezultate în urma activității de producție, în domeniul metalurgiei neferoase. Suprafața totală a depozitului este de 19.6 ha, cu o capacitate actuală de 3 000 000 mc și o înălțime de circa 18 m. O suprafață de 1,5 ha de teren, fragmentată în 12 locații pe teritoriul județului, în mediul rural, este ocupată de mici depozite de deșuri lemnoase.

Depozite de deșuri periculoase - Pe teritoriul județului Sibiu au fost exploatate două depozite de deșuri periculoase, în Sibiu și Mediaș în care s-au descărcat, începând cu anul 1992, respectiv 1987, produse petroliere și șlamuri toxice de la acoperirea metalelor. Depozitul din Sibiu, amplasat în perimetrul depozitului de deșuri menajere, în două excavații impermeabilizate cu geomembrană din polietilenă, are un volum de 450 mc și nu mai are capacitate de depozitare, urmând a fi desființat. Depozitul din Mediaș, este amplasat în perimetrul depozitului de deșuri menajere de la Șomârd, într-o excavație impermeabilizată cu argilă, având un volum de 600 mc. Este de menționat faptul că depozitul de deșuri industriale din cadrul S.C. SOMETRA S.A. poate fi considerat, în proporție de 80% depozit de deșuri periculoase deoarece cenușile, zgurile și șlamurile depozitate sunt contaminate cu plumb, cadmiu, zinc și alți compuși toxici. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Tendențe privind generarea deșeurilor - În perspectiva integrării României în Uniunea Europeană, cunoașterea cerințelor și așteptărilor tuturor părților interesate, referitoare la mediu și la protecția acestuia, procesul de analiză și stabilire a obiectivelor și țintelor de mediu, asigurarea mijloacelor și resurselor, implementarea activităților și metodelor necesare, evaluarea rezultatelor obținute, analiza problemelor și a disfuncționalităților, stabilirea acțiunilor cu caracter corectiv și chiar preventiv care se impun, procesul continuu de ameliorare, reprezintă un ansamblu de activități complexe de a căror organizare, reglementare și eficiență depinde însăși reușita demersului de obținere a unui mediu înconjurător durabil și mai puțin poluat. Miza reușitei acestui demers necesită căutarea și utilizarea unor „tehnici și instrumente” prin intermediul cărora, obiectivele și țintele protecției mediului să devină un vector care își păstrează și își dezvoltă claritatea mesajului pe

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

întregul parcurs, de la formularea acestora și până la atingerea lor.

Prognoză privind generarea deșeurilor municipale - Cantitatea de deșeuri menajere și asimilabile din comerț, industrie, etc. este influențată nu numai de evoluția populației, dar și de dezvoltarea economică și a veniturilor populației. Prognoza privind evoluția indicelui de generare a deșeurilor menajere, va fi determinată aplicând o creștere cu 2% pe an având în vedere corelarea acestuia cu dezvoltarea economică. La cantitățile de deșeuri colectate de la populație și agenți economici se mai adaugă deșeurile provenind din grădini, piețe, deșeuri stradale, nămoluri de la stațiile de epurare, deșeuri din construcții și demolări și deșeurile colectate selectiv. Se prognozează o reducere cu un procent de 25% a deșeurilor biodegradabile depozitate până în anul 2010 și recuperarea a 50% din deșeurile de ambalaje. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Prognoză privind generarea deșeurilor de producție - Planurile de gestionare a deșeurilor au un rol cheie în dezvoltarea unei gestiuni durabile a deșeurilor. Principalul scop este acela de a prezenta fluxurile de deșeuri și opțiunile de tratare a acestora. Prezentarea fluxurilor de deșeuri asigură identificarea zonelor în care sunt necesare măsuri tehnologice pentru eliminarea sau minimizarea anumitor tipuri de deșeuri. Complexitatea în continuă creștere a problemelor și standardelor în domeniul gestiunii deșeurilor conduc la creșterea cerințelor privind fluxul de deșeuri fiind necesar un efort tehnologic suplimentar pentru diminuarea cantității de deșeuri generate. Având în vedere noile evoluții tehnologice, trebuie reconsiderate obiective și direcții noi în gestionarea deșeurilor care să fie fezabile pentru caracteristicile județului nostru, să nu fie prea complexe pentru a fi ușor de implementat. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2004 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

Situația echipamentelor specifice utilizate la recuperarea agentului frigorific - Pe raza județului Sibiu, activitățile de depanare-întreținere a echipamentelor frigorifice, este desfășurată la nivelul mai multor societăți comerciale, dintre care cele mai reprezentative sunt: SC Interfrig Impex SRL Mediaș, SC Pinguinul SRL Sibiu și SC Nevada Impex SRL Sibiu, fiind centru zonal de recuperat și reciclat freoni. Echipamentul specific folosit în mod current de către agenții economici pentru recuperarea agentului frigorific, este de tipul ICPIAF produs la Cluj-Napoca (care cuprinde pompe de vid, recipiente de recuperare, manometre, detectori de freoni, etc.).

Planul Local de Acțiune pentru Protecția Mediului – PLAM

Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM) este descris în Planul Național de Acțiune pentru Mediu (PNAM) ca un "inventar al problematicii locale de mediu și un argument în dialogul cu organismele finanțatoare interne și internaționale, care conține obiective de interes local pentru comunități cu peste 2000 de locuitori". PLAM constituie un instrument de lucru pentru Agențiile de Protecție a Mediului și reprezentanții administrațiilor locale, care se corelează cu PNAM și cu planurile-programele județene de mediu și de dezvoltare locală, județeană și regională. PLAM a fost inițializat prin programul PHARE RO9804.01.001 "Întărirea capacității instituționale și administrative pentru gestionarea politicilor de mediu în conformitate cu Acquis-ul comunitar" și este implementat prin Programul PHARE RO0006.14.03 "Asistență tehnică pentru întărirea Agențiilor Locale de Protecție a Mediului și înființarea Agențiilor Regionale de Protecție a Mediului"- componenta 3 "Elaborarea de Planuri Locale de Acțiune pentru Protecția Mediului și Planuri Regionale de Acțiune pentru Protecția Mediului". În județul Sibiu inițierea procesului PLAM a fost făcută de către autoritatea județeană pentru protecția mediului, Agenția de Protecția Mediului Sibiu, în colaborare cu Prefectura și Consiliul Județean Sibiu, cu sprijinul și sub directa coordonare a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor. Procesul de desfășurare a planului de acțiune pentru protecția mediului a început oficial în iunie, 2003, și s-a finalizat în martie 2004. Proiectul a fost instituționalizat prin Hotărârea nr. 15 din 29.05.2003 privind Constituirea Comisiei de Coordonare a Planului Local de Acțiune pentru Mediu la nivelul județului Sibiu.

Obiectivul general al PLAM Sibiu a fost stabilit prin reformularea sintetică a problematicii de mediu la nivelul județului, într-o manieră afirmativă, anticipativă și este în concordanță cu obiectivele generale ale politicilor de mediu la nivel național și global:

Reducerea expunerii populațiilor și ecosistemelor la poluarea mediului și sporirea eficienței cu care sunt utilizate resursele, în special cele naturale, pentru asigurarea unei durabilități a mediului care să susțină dezvoltarea durabilă a

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

județului Sibiu. Obiectivul principal al PLAM Sibiu, din perspectiva dezvoltării durabile, îl reprezintă asigurarea durabilității mediului în aria teritorial administrativă a județului, în strânsă corelație cu aspectele economice și sociale ale conceptului. În mod particular, pentru PLAM Sibiu, strategia de dezvoltare și elementele sale de bază au fost formulate pe baza analizei Swot a comunității sibiene, care a condus la identificarea competențelor distinctive și a factorilor cheie, de succes ai comunității. Pentru anul 2005, în județul Sibiu proiectele pentru protecția mediului sau axat în principal în domeniile gospodărirea apelor și managementul deșeurilor. Se poate remarca faptul că, din totalul investițiilor de mediu ale agenților economici, peste 90% s-au realizat din surse financiare proprii ale agenților economici și doar un procent foarte scăzut s-au realizat din surse provenite de la bugetul de stat. Sursa: Raport privind starea mediului pe anul 2005 în județul Sibiu – Agenția Regională de Protecția Mediului Sibiu

SPECIFICITĂȚI TERITORIALE ȘI DISPARITĂȚI ZONALE

STRUCTURA AȘEZĂRILOR. DISPARITĂȚI TERITORIALE.

În conformitate cu prevederile H.G. nr. 410/14.06.1991 județul Sibiu se încadrează în categoria județelor cu rangul II de ierarhizare. La nivelul județului Sibiu ierarhizarea localităților urbane și localităților rurale este următoarea :

1. Localități urbane de rangul II – populație de la circa 50.000 la circa 200.000 locuitori:

- Municipiul Sibiu – reședință de județ
- Municipiul Mediaș.

2. Localități urbane de rangul III – populație de la circa 5.000 la 30.000 locuitori:

- Orașele – Agnita, Avrig, Cisnădie, Copșa Mică, Dumbrăveni, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiu, Săliște, Tâlmaciu.

3. Localități rurale de rangul IV – satele reședință de comune – 53

4. Localități rurale de rangul V – satele componente ale comunelor și satele aparținând municipiilor sau orașelor în număr de 124, din care - Sate aparținând municipiilor și orașelor – 25

- Sate componente ale comunelor – 99

Formele diverse de urbanizare ale localităților județului sunt consecința modului de viață din aceste așezări care sunt la rândul lor influențate de acestea. Se disting patru tipuri principale de moduri de viață ce impun cadre corespunzătoare:

- **cadrul urban**, reprezentat de zone dense din municipiul Sibiu și Mediaș, care oferă locuitorilor săi servicii urbane de înalt nivel, ambianța și animația centrului de oraș, precum și o diversitate de locuri de muncă, în special terțiar;

- **cadrul periurban convine în general celor ce trăiesc în preajma așezărilor urbane, îmbinând cadrul natural oferit de locuințele individuale cu accesul la locurile de muncă și serviciile din municipii, aceasta este situația comunelor: Șelimbăr, Cristian, Axente Sever;**

- cadrul micilor orașe și a centrelor comunale importante care oferă locuitorilor săi un nivel de servire convenabil – învățământ, comerț, cultură – și posibile locuri de muncă. Siguranța „vieții provinciale”, care îmbină modul de viață urban cu cel rural, compensează relativa îndepărtare de centrele urbane medii și mari, exemplificăm: Agnita, Dumbrăveni, Ocna Sibiului, Săliște, Tâlmaciu;

- cadrul montan în care locuirea este integrată în spațiul natural, unde se remarcă o combinație mai accentuată a activităților cu funcția turistică și de recreere – Cârța, Turnu Roșu, Jina, Racovița, Rășinari, Râu Sadului.

Județul Sibiu ocupă locul 8 pe țară după numărul de localități urbane, locul 30 după numărul de municipii și locul 33 după numărul de comune. După repartizarea lor pe forme de relief, unitățile administrativ - teritoriale se prezintă astfel:

Unități administrativ- teritoriale

	Nr. orașe	Nr. comune
Podiș-Deal	7	38
Deal-munte	4	3
Munte	0	12

Localitățile județului sunt așezate preponderent 70% în etajele de podiș și de deal.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Din totalul de 53 de comune, 12 cu 18 sate componente se găsesc integral în zona montană: Boița, Rășinari, Cârțișoara, Râu Sadului, Gura Râului, Sadu, Jina, Cristian, Orlat, Turnu Roșu, Poiana Sibiului și Poplaca, 3 cu 3 sate aparținătoare se găsesc parțial în zona montană : Arpașu de Jos - cu un sat component: Arpașu de Sus; Porumbacu de Jos - cu un sat component: Porumbacu de Sus și Racovița - cu un sat component: Sebeșu de Sus.

Orașe parțial în zona montană: Avrig - cu o localitate componentă: Avrig; Cisnădie - cu o localitate componentă: Cisnădioara; Tâlmăci - cu o localitate componentă: Tâlmăcel și Săliște - cu localitățile componente: Săliște, Crinț, Fântânele, Galeș, Săcel, Sibiel, Vale, Mag, Aciliu, Amnaș.

Cele două municipii ale județului sunt situate la o altitudine medie de 415 m. Sibiu, respectiv 285 m. Mediașul.

Unitatea administrativ teritorială

	Anul 2002	Anul 2003	Anul 2004
Număr orașe și municipii	9	10	11
Număr commune	53	52	53
Număr sate	173	163	162

Sursa: Date operative anul 2006, Direcția Județeană de Statistică Sibiu

Mărimea medie a comunei în județul Sibiu este de 2685 locuitori, iar a satului de 823 locuitori.

Din punct de vedere al densității populației de 78,0 locuitori pe km² (2002), județul Sibiu se situează peste densitatea de 74 locuitori/km² din Regiunea Centru, dar sub media pe țară de 95,7 locuitori/ km². Datorită reliefului predominant de munte, infrastructurii de transport deficitară, depopulării unor sate, prin plecarea masivă a locuitorilor etnici germani, și nu în ultimul rând prin sporul negativ al populației, există zone în județul Sibiu (Cârțișoara, Jina, Porumbacu de Jos, Bârgăniș, Merghindeal, Marpod, Chirpăr, Bruuiu, Ludoș, Mihăileni) în care densitatea populației este sub 20 locuitori/km². Conform unui studiu realizat asupra relației dintre dezvoltarea rurală și urbanizarea regiunii Centru s-a ajuns la concluzia că, la nivelul județelor, cu cât urbanizarea este mai ridicată, cu atât sunt mai dezvoltate satele, cea mai bună situație prezentându-se în județele Brașov și Sibiu, la un nivel similar de dezvoltare situându-se însă și satele din județele Harghita și Covasna, datorită unei puternice dezvoltări a tradițiilor meșteșugărești, deși gradul de urbanizare a acestor județe este mai scăzut.

DISPARITĂȚI DEMOGRAFICE - Populația stabilă a județului Sibiu la 18 martie 2002, conform recensământului, evidențiază mutații semnificative în numărul și structura populației comparativ cu anul 1992, fiind determinate și influențate de acțiunea unui complex de factori de natură politică și economică, specifici ultimului deceniu, rezultați din dificilul proces de tranziție, de reformare a economiei și societății românești pe calea modernizării și a valorilor democrației.

Disparități în ceea ce privește populația - A. Populația stabilă a județului Sibiu la 18 martie 2002, a fost de 421.724 persoane, mai mică cu 6,9% decât la recensământul precedent din anul 1992. În ceea ce privește mișcarea naturală a populației s-a constatat o scădere a sporului natural de la 1725 în anul 1990, la 631, în anul 1992, la -421, în anul 2002 și -144, în anul 2003, datorită scăderii natalității și a creșterii deceselor. Se observă, totodată, o creștere a divorțurilor și o scădere a numărului de căsătorii. Pozitiv este faptul că, a scăzut numărul copiilor născuți morți și a celor decedați sub un an. Sporul natural a scăzut semnificativ în perioada 1995-1997, cunoscând apoi o ușoară ameliorare în perioada 1998-2000, pentru ca în anii 2001-2002 să scadă foarte brusc.

Rata mortalității, la nivelul județului Sibiu, a fost în anul 2002 de 11,2‰, sensibil mai scăzută decât media națională (12,4‰). Din punct de vedere al ratei mortalității infantile a fost înregistrat un procent de 13,3‰, spre deosebire de anul 1992, când procentul era de 17,8‰.

Scăderea populației din județul nostru este mai pregnantă decât la nivelul țării, care a fost de doar 4,9%. Această situație s-a creat atât datorită sporului natural negativ înregistrat în ultimii 10 ani, mai ales, datorită emigrărilor masive a populației de etnie germană.

B. Populația pe sexe. Populația de sex masculin s-a cifrat la 204977 persoane, însemnând 48,6%, iar cea feminină la 216747 persoane, respectiv un procent de 51,4%. Așadar în județul Sibiu, ca de altfel și la nivelul întregii țări, populația

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

feminină devansează numeric cea masculină cu procente cuprinse între 2,8 și 3,0%. Acest fapt se datorează mai multor factori printre care amintim: proporția pe sexe a născuților vii, mortalitatea diferită pe sexe, migrația externă în favoarea bărbaților, etc.

C. Populația pe medii. Datorită condițiilor specifice tranziției spre economia de piață, a reșezării populației pe medii în această perioadă, la recensământul din martie 2002 s-au înregistrat 277.574 persoane în mediul urban, adică 65,8% din total față de 67,9% la recensământul din din 1992, deci o scădere cu 2,1%.

D. Populația pe etnii – naționalitate. Deși populația de naționalitate română a scăzut în 2002, față de 1992, cu 15.144 persoane, ponderea acesteia a crescut de la 87,7% la 90,6 %. În cazul populației maghiare scăderea a fost doar de 0,7%.

De remarcat este situația populației de etnie germană, care în decurs de numai 10 ani a scăzut cu 61,7% rămânând doar 6.554 persoane. Rromii, în județul Sibiu, rămân aproximativ, ca pondere, la același nivel din 1992, adică 4,6% din totalul populației. De remarcat sunt două aspecte legate de mediile de localizare a persoanelor de naționalitate maghiară și rrom. Rromii, în județul Sibiu, îi regăsim în mediul rural în proporție de 72,6% pe când media pe țară este de 60,8% în acest mediu. Din datele centralizate comunicate de primărie, rezultă o concentrare mai mare a numărului de persoane și ponderii sărăciei populației rrome în orașele: Copșa Mică, Dumbrăveni, Ocna Sibiului, Tâlmăciu, și în comunele: Târnavă, Moșna, Alțîna, Arpașu de Jos, Bazna, Brădeni, Laslea, Marpod, Nocrich, Poiana Sibiului, Porumbacu de Jos, Șura Mare, Biertan, Roșia. Numărul mare de populație rromă din localitățile sus-menționate ridică probleme sociale, cu efecte negative în rândul acestei etnii, ca de exemplu: creșterea abandonului copiilor, creșterea abandonului școlar în rândul copiilor, scăderea nivelului de educație și de formare profesională, excluderea populației rrome de pe piața muncii, creșterea coeficientului de îmbolnăviri, excluderea economică și socială, creșterea fenomenului infracțional în rândul populației de etnie rromă. Celelalte naționalități, respectiv: ucrainieni, sârbi, turci, ruși, lipoveni, bulgari, cehi, greci, polonezi, etc., reprezintă doar 0,1% din populația județului, respectiv 1,1% din populația țării.

E. Populația după limba maternă. În strânsă legătură cu structura pe naționalități a populației, analiza după limba maternă scoate în evidență faptul că 397.628 persoane, față de 382.061 de naționalitate română, și-au declarat limba maternă, română. Așadar 15.567 persoane de alte naționalități, provin din familii mixte în care limba română este utilizată curent în casă. Fenomenul este valabil și la nivel de țară, unde numărul persoanelor cu limba maternă română este mai mare decât al celor de naționalitate română cu 336.920 persoane.

F. Populația după religii. În cadrul populației județului, ca și a României, se evidențiază preponderența persoanelor de religie creștin ortodoxă, care reprezintă 89,5%, respectiv 86,8%. Confesiuni religioase mai importante în județul Sibiu sunt: romano-catolică cu pondere de 1,5% (4,7% nivel țară), greco-catolică cu 2,1% (0,9% nivel țară), reformată cu 1,9% (3,2% nivel țară), urmate de evanghelică, baptistă, penticostală, adventistă, etc. La nivelul județului doar 0,7% și la nivelul țării 1,2% reprezintă categorii de persoane atee, fără religie sau religie nedeclarată. Anumite zone din județ – Copșa Mică, Tâlmăciu, Dumbrăveni, Cislădie – se confruntă cu probleme majore în ceea ce privește dezechilibrele forței de muncă, migrarea populației, rata șomajului, calitatea mediului înconjurător, fenomene de poluare, restructurarea centrelor monoindustriale, infrastructură socială săracă, activități economice slab diversificate, dependența aproape exclusivă de agricultură, etc. Toate acestea determină un standard de viață foarte scăzut, infrastructură slab dezvoltată în transporturi, comunicații, apă-canalizare și stații de epurare, creșterea numărului de șomeri, spor natural negativ, asistență medicală precară, apariția depopulării. (Sursa Statistică Teritorială, 2005)

DISPARITĂȚI ÎN DOMENIUL INFRASTRUCTURII ȘI AL UTILITĂȚILOR PUBLICE

Punerea la dispoziție a unei infrastructuri fizice reprezintă premiza oricărei dezvoltări economice sustenabile. Pentru evaluarea situației existente și a potențialului infrastructurii locale vor trebui analizate: infrastructura de transport, infrastructura de utilități, infrastructura de învățământ și infrastructura sanitară. Dezvoltarea și modernizarea rețelei de căi de comunicație reprezintă un element de bază în relansarea economică a județului Sibiu, în creșterea calității vieții populației, în înscrierea județului în rețeaua europeană de transport. Starea materială a comunităților are ponderea cea mai mare în a impune un mod de transport și, în consecință, opțiunea pentru un tip de infrastructură, cu impact pe o perioadă lungă de timp.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Infrastructura de transport - Această secțiune a fost elaborată ținând seama de principalele modalități de transport din perimetrul județului: căile ferate, transport rutier. Principalele dificultăți ale realizării infrastructurii de transport sunt legate în principal de configurația cadrului natural – relief, hidrografie – și de forța economică a comunităților implicate. Este de așteptat ca derularea investițiilor să se facă cu un aport mai mare din sursele naționale și externe, decât din cele regionale sau locale. Municipiul Sibiu este intersecția a două coridoare de căi de comunicație, de primă importanță în rețeaua rutieră și feroviară a țării. În primul rând este vorba despre axa Brașov-Arad care face legătura dintre capitala țării și frontierele de vest, unind centrele din sudul Transilvaniei. Cealaltă axă principală unește centrul Munteniei cu estul Transilvaniei, fiind dezvoltată pe direcția nord-sud, traversând Munții Carpați pe valea Oltului. Beneficiind de această așezare, județul va urmări pe termen lung, politicile de realizare a infrastructurilor tehnice de comunicație și transport, care se află pe cele două coridoare.

Rețeaua de drumuri - Situat în centrul României, județul Sibiu este traversat de 108 km din două trasee de drumuri europene. E 68 și E 81 și dispune de o rețea bine reprezentată de drumuri publice. În cadrul Regiunii Centru, județul Sibiu ocupă **locul patru** în ceea ce privește total lungime drumuri publice, **locul cinci** în ceea ce privește total lungime drumuri naționale și **locul patru** în ceea ce privește total lungime drumuri locale - județene și comunale.

Lungimea drumurilor publice din județul Sibiu este de 1599,743 km, reprezentând 2,0% din totalul drumurilor publice din România care este de 78600,966 km. Densitatea drumurilor publice în județul Sibiu este de 29,5 km/100 km², situând județul pe ultimele locuri din țară, fiind sub densitatea pe țară care este de 32,9 km/100 km² și aproape egală cu densitatea pe Regiunea Centru (29,4 km/ 100 km²). Infrastructura de transport local în multe zone este necorespunzătoare. Doar 9,4 %, din drumurile județene și comunale sunt modernizate, față de 10% la nivel național dar peste media de 4% pe regiune. (date 2002). Drumurile locale care au îmbrăcămintă ușoară reprezintă 33,7% din total, peste media pe regiune 31.3% și peste media pe țară 29,5% din total drumuri județene și comunale. Potrivit informațiilor furnizate de Serviciul administrare drumuri și poduri, menționăm faptul că, rețeaua de drumuri comunale este satisfăcătoare în localitățile: Agnita, Arpașu de Jos, Brădeni, Dîrlos, Jina, Păuca și slab dezvoltată în: Săliște, Alma, Apoldu de Jos, Roșia.

Rețeaua de căi ferate - Dacă ne raportăm la anul 1990 densitatea totală a liniilor de cale ferată au înregistrat o scădere de 4,7%, principalul motiv constituindu-l scoaterea din circulație a 7 km. de linie normală cu o cale și a unor linii de cale ferată cu ecartament îngust. Cu toate acestea densitatea liniilor de cale ferată de care dispune județul Sibiu se situează peste media pe regiunea Centru cu 1,3 %, și sub media pe țară cu 2,9 %. Din punct de vedere al transportului feroviar județul Sibiu deține câteva noduri de cale ferată cum ar fi: Sibiu, Copșa Mică și Podul Olt. Prin aceste noduri de cale ferată se realizează legături atât cu toată țara, cât și cu Europa Centrală și de Vest.

Sistemul de alimentare cu apă - În mediul rural, nivelul de înzestrare a locuitorilor cu instalații de alimentare cu apă potabile din rețeaua publică este destul de scăzut în medie doar 17 locuitori din 100 beneficiind de rețea de distribuție a apei din rețea publică. - Menționăm că orașul Miercurea Sibiului nu are rețea de distribuție a apei, iar din totalul de 53 de comune doar 23 dispun de o asemenea rețea, respectiv: Alțîna, Arpașu de Jos, Axente Sever, Blăjel, Cîrțișoara, Gura Rîului, Hoghilag, Loamneș, Nocrich, Orlat, Poiana Sibiului, Poplaca, Porumbacu de Jos, Racovița, Rășinari, Rîu Sadului, Roșia, Sadu, Șeica Mare, Șeica Mică, Șura Mică, Cristian, Tîrnava; rețele care necesită – în etapa actuală și de perspectivă - lucrări de reabilitare și extindere. Așadar, din cele de mai sus rezultă faptul că rețelele de alimentare cu apă sunt o prioritate pentru numeroase localități, în care aprovizionarea cu apă a locuințelor și a activităților economice este incompletă sau deficitară.

Sistemul de canalizare (situația stațiilor de filtrare) - Rețeaua de canalizare este extinsă la 13 localități din care 11 sunt municipii și orașe și are o lungime simplă a conductelor de canalizare de 461,6 km, care situează județul Sibiu pe locul 17 pe țară cu o pondere de 2,7 %. În mediul urban, orașele Miercurea Sibiului și Ocna Sibiului nu au rețea de canalizare, iar celelalte localități au rețea de canalizare care trebuie reabilitată și extinsă. Stații de epurare a apelor uzate există doar în: Sibiu, Mediaș, Avrig și Copșa Mică. În mediul rural nivelul de înzestrare cu rețele de canalizare este foarte scăzut, doar 2 localități din totalul de 53 de localități beneficiind de rețea de canalizare – Gura Rîului și Sadu.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Sistemul de distribuție a gazelor naturale - Sistemul de distribuție a gazelor naturale la nivelul județului Sibiu însumează 794,82 km, din care 9 municipii și orașe beneficiază de alimentare cu gaze-naturale. Orașele care nu dispun de rețea de gaze naturale sunt: Miercurea Sibiului și Săliște. De menționat este faptul că, în mediul rural doar 15 localități din totalul de 53 dispun de rețea de alimentare cu gaze naturale, cu mențiunea că în aceste localități se impun lucrări de extindere și reabilitare. Pentru alimentarea cu gaze a localităților din Sud-Vestul județului, în anul 2003 s-a executat de către STGN Transgaz SA Mediaș în totalitate conducta de aducțiune, urmând ca, în funcție de execuția rețelei de execuție în localitate, să fie finalizate și bransamentele și SRM-urile (stații de reglarea măsurare) de pe traseul conductei. Prin proiectul de execuție se prevede alimentarea cu gaze naturale a următoarelor localități: Miercurea Sibiului, Jina, Poiana Sibiului, Dobârca, Ludoș+ Gusu, Cristian+ Rod, Apoldu de Jos+Sângătin, Apoldu de Sus, Săliște+ Vale+ Galeș+ Aciliu+Amnaș, Săcel+ Mag+ Sibiel+ Fântânele, Gura Râului, Poplaca, Sadu, Râu Sadului. Prin realizarea acestei magistrale Vințu de Jos-Sibiu, s-a urmărit și îmbunătățirea nivelului de presiune a gazului metan în municipiul Sibiu în perioadele de consum maxim.

Sistemul de alimentare cu energie electrică - Județul Sibiu este un producător de energie electrică atât printr-o serie de hidrocentrale (amplasate pe râurile Sadu, Olt, Cibin), microhidrocentrale și minihidrocentrale (pe râurile Cibin, Sadu, Rășinari, Sebeș, Răcărița) și o centrală electrică de termoficare. Gradul de electrificare al județului este de 99%, calculat ca raport între suma numărului de consumatori casnici existenți, număr de consumatori existenți, gospodării neelectrificate. Exemplificăm câteva localități – sate - parțial electrificate: Porumbacu de Jos - Colun și Cisdănoara; Avrig; Roșia – Daia Nouă; Rășinari – Prislop; Tălmăciu – Armeni, Lotrioara; Dumbrăveni – Saroșu, Ernea; Sadu – Tocile; Săliște – Șanta; Nocrich (cu un număr de 1740 de gospodării/apartamente); și neelectrificate: Păltiniș 2, Platoș-Păltiniș, Paltin 1, Văleni, Petiș, Pădureni, Albi (cu un număr de 104 gospodării).

Disfuncționalități în transportul și distribuția energiei electrice - Liniile de transport a energiei electrice realizate înainte de 1990 nu au beneficiat decât în mică măsură de reparații capitale. În prezent, datorită gradului înaintat de uzură al unor echipamente și materiale electroenergetice, se poate spune că starea tehnică a acestor rețele nu este satisfăcătoare. Majoritatea echipamentelor primare și secundare din stațiile de transformare au o uzură fizică și morală.

Și rețelele de distribuție (pe medie și joasă tensiune) prezintă unele disfuncționalități legate de existența unor gospodării în mediul rural neelectrificate, de iluminat public deficitar într-o serie de localități din mediul rural, precum și de nesistematizarea rețelilor urbane edilitare (ceea ce conduce la unele perturbații în funcționarea unora în cazul intervenției la cele învecinate).

INFRASTRUCTURA DE COMUNICAȚII - Rețele de comunicații date și Internet

Modernizarea sistemului de telefonie și asigurarea serviciilor de specialitate pentru telefonizarea localităților cu peste 1.000 de locuitori situează județul Sibiu pe primul loc pe țară, după municipiul București, ca număr de abonamente telefonice la 100 de gospodării (78) și ca număr de abonați particulari la 1.000 de locuitori (260). La ora actuală o serie de localități dispun de centrale telefonice și echipamente digitale și s-au creat condițiile tehnice necesare conectării la internet a școlilor și primăriilor din localitățile în care sau instalat centrale digitale.

Localități netelefonizate în județul Sibiu sunt următoarele: Paltin, Lotrioara, Lazaret, Albi, Pădureni, Mighindoala, Prislop.

DISPARITĂȚI ÎN DOMENIUL CALITĂȚII VIEȚII, EDUCAȚIEI ȘI CULTURII

Se constată, din păcate, o tendință de scădere accentuată a populației școlare, numărul acesteia diminuându-se cu 16,2 % în perioada 1990-2003, de la 634.250 la 531.444, consecință a scăderii natalității, aceeași tendință regăsindu-se și la nivelul întregii țări. Cauza principală a acestei evoluții este scăderea populației de vârstă școlară și creșterea ratei abandonului școlar.

Un element important vizavi de conceptele egalității de șanse, precum și nediscriminării, menționăm faptul că, din totalul studenților înscriși în instituțiile de învățământ superior, 12.352 sunt de sex feminin iar 10.538 sunt de sex masculin.

Cât privește ponderea învățământului de toate gradele în anul școlar 2002/2003 pe localitățile rurale din județul Sibiu, enumerăm comunele cu un număr mai mare de unități de învățământ, astfel: Roșia – 11, Ațel - 10, Iacobeni

– 10, Laslea – 9, Nocrich – 9, Porumbacu de Jos – 9, Șeica Mare – 9, Bîrghiș, Păuca, Șelimbăr – cu câte 8. Referitor la învățământul liceal vom menționa că există unități de învățământ de acest gen în mediul urban care școlarizează un

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

număr mic de elevi, respectiv: Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului, Tălmaciu spre deosebire de alte orașe din județ. Un alt aspect relevant îl reprezintă structura – în procente - populației școlare din învățământul de toate gradele pe tipuri de școli, comparativ anii 1995/1996 – 2002/2003, și anume: pentru învățământ primar și gimnazial: 50%, respectiv 41%, pentru învățământ liceal: 16%, respectiv 13,5%, pentru învățământ profesional: 6,3%, respectiv 5,5%, pentru învățământ superior: 8,8%, respectiv 22,9%. În evoluția țării, creația de valori spirituale a îndeplinit firesc, un rol de liant și de fundament al afirmării identității naționale. Astfel spus, referindu-ne la Sibiu se poate spune a fi județul cu 29 muzee și case memoriale. Caracteristic Sibiului sunt Muzeul Brukenthal, Muzeul Civilizației Populare Tradiționale “Astra”, Muzeul de Istorie și Muzeul de Istorie Naturală. Repartizarea acestor obiective turistice este mai pregnantă în municipiul reședință de județ - 11, municipiul Mediaș - 3, în orașele: Agnita - 1, Avrig 1, Cislădie - 2, Tălmaciu - 1 și Săliște - 4, dar și în zona rurală, în comunele: Cîrțișoara, Gura Rîului, Orlat, Poiana Sibiului, Racovița, Rășinari, fapt care contribuie în același timp și la dezvoltarea economică locală. Activitatea sportivă și de tineret este coordonată de către Inspectoratul Județean Școlar Sibiu și Direcția pentru Sport a județului Sibiu și Direcția pentru Tineret Sibiu care sunt servicii publice descentralizate, beneficiind și de sprijinul consiliului județean și al consiliilor locale. Procesul de pregătire și întrecerile sportive se realizează în cele 35 de baze sportive ce se regăsesc la nivelul județului, la Serviciul public de specialitate "Sala Transilvania", precum și la bazinele: Olimpia și Neptun.

DISPARITĂȚI ÎN NIVELUL DE OCUPARE

La sfârșitul anului 2003, populația ocupată civilă era de 163,3 mii persoane, județul Sibiu ocupând locul 25 între județele din țară, la acest capitol. Din această sumă, 75,6 mii reprezintă femeile și 88,4 mii bărbați. Din datele cuprinse în Caietul statistic al județului Sibiu comparativ anii 2002-2003, se constată o reducere a numărului de persoane ocupate în următoarele domenii: agricultură, silvicultură, industrie, sănătate, asistență socială, administrație publică, precum și o creștere a numărului acestor persoane în activitățile de: construcții, comerț, hoteluri și restaurante, transport, depozitare și comunicații. În ceea ce privește populația ocupată, pe activități ale economiei naționale, exemplificăm două dintre acestea: din totalul de 16.595 persoane ocupate în agricultură/județ (1998 în municipii și orașe și 14.597 în comune) **cele mai pregnante localități care desfășoară asemenea servicii sunt:** mun. Sibiu, Dumbrăveni, Ațel, Bazna, Biertan, Dîrlos, Jina, Loamneș, Păuca, Poiana Sibiului, Roșia, Slimnic, **Cristian**; la polul opus aflându-se: Mediaș, Copșa Mică – datorită factorilor poluanți -, apoi Arpașu de Jos, Axente Sever, Cîrța, Bruuiu, Cîrțișoara, Micăsasa, Racovița, Rîu Sadului, Turnu Roșu, Valea Viilor. În industria prelucrătoare menționăm un total de 52.541 persoane ocupate în acest domeniu, din care 41.877 în municipii și orașe și 10.664 în comune. Cea mai mare parte a persoanelor angrenate în acest segment de activitate este înregistrată în: mun. Sibiu, mun. Mediaș, Cislădie, Avrig, Axente Sever, Cristian, Gura Rîului, Orlat, Poplaca, Rășinari, Șeica Mare, Șelimbăr, Șura Mare; diferențe notabile față de localitățile menționate, în sensul reducerii ponderii acestei activități, sunt consemnate în: Copșa Mică, Dumbrăveni, Săliște, Alțina, Bîrghiș, Brădeni, Bruuiu, Cîrța, Cîrțișoara, Chirpăr, Iacobeni, Jina, Ludoș, Marpod, Mihăileni, Păuca, Poiana Sibiului, Rîu Sadului. Având ca termen de comparație perioada 2001-2004, conform datelor furnizate de Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă și care se regăsesc în capitolul referitor la populație, se observă trendul descrescător al ratei șomajului atât pe total populație, cât și prin raportarea la sexul feminin. Explicația reducerii ratei șomajului an de an, se datorează aplicării riguroase a măsurilor active stabilite în Legea 76/2002 cu modificările și completările ulterioare. Analizând aceste date menționăm că ponderea șomerilor pe sexe este de 52,4 femeile și 47,6% bărbați. Pe categorii de vârste ponderea mai mare o reprezintă persoanele cu vârsta între 30-39 ani – 27,4% și a celor cu vârsta între 40-49 ani – 29,4%. Din punct de vedere a nivelului de pregătire, ponderea o reprezintă șomerii cu o pregătire primară, gimnazial și profesional – 58,4%, cei cu pregătire liceală și postliceală reprezintă 38,8%, iar aceia cu pregătire universitară – 8,8%. Pe piața muncii s-au produs mutații structurale în ceea ce privește repartizarea pe sectoare de activitate, în sensul creșterii populației ocupate în comerț și servicii, concomitent cu reducerea celor ocupate în industrie și transporturi. Scăderea ponderii populației active s-a manifestat cu precădere în sectorul de stat, care a fost redus prin privatizare și creșterea populației active angajate în sectorul privat. Îmbucurător pentru județul Sibiu, este faptul că în ultimul an au apărut o serie de unități industriale care oferă locuri de

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

muncă pentru șomeri. Așadar, potrivit Breviarului statistic al județului Sibiu, pe anul 2003 (comparativ cu anul 1996) s-a constatat o creștere a numărului de societăți comerciale active proprietate privată, a asociațiilor familiale, a persoanelor independente, a societăților comerciale active micro, mici și mijlocii, concomitent cu o reducere a societăților comerciale active proprietate de stat/mixt și a societăților comerciale mari.

DISPARITĂȚI LA NIVEL SOCIAL PE TERITORIUL JUDEȚULUI SIBIU

Veniturile totale medii lunare/persoană în anul 2003, în județul Sibiu, au fost de 4.449.109, respectiv o creștere de peste un milion lei față de anul 2002, însă sub media înregistrată la nivel național, în cuantum de 4.839.648. Remarcăm, de asemenea, abaterile semnificative față de medie, înregistrate la nivelul unor activități ale economiei naționale: agricultură, vânătoare și silvicultură; construcții; comerț; hoteluri și restaurante; intermediari financiare; administrație publică și apărare, precum și celelalte activități ale economiei naționale. Creșteri peste media națională au fost înregistrate în următoarele domenii de activitate: industrie, transporturi, învățământ, sănătate și asistență socială.

Referitor la persoanele șomere la nivelul județului, în urma recensământului din martie 2002, au fost consemnate următoarele localități cu număr mare de șomeri, astfel: Cislădie, Avrig, Arpașu de Jos, Ațel, Blăjel, Dîrlos, Moșna, Orlat, Porumbacu de Jos, Rășinari, Roșia, Tîrnava, Vurpăr; **număr relativ mic a fost înregistrat** în: Alțîna, Arpașu de Jos, Brădeni, Bruuiu, Cîrța, Chirpăr, Jina, Ludoș, Marpod, Mihăileni, Păuca, Poiana Sibiului, Rîu Sadului, **Cristian**.

Situația populației inactive reprezentată de pensionari/total populație inactivă/localități, are următoarea configurație - creștere a numărului de pensionari: mun. Mediaș, Ocna Sibiului, Alțîna, Apoldu de Jos, Bruuiu, Cîrțișoara, Ludoș, Păuca, Poplaca; reducere a numărului de șomeri: Avrig, Copșa Mică, Axente Sever, Biertan, Brădeni, Brateiu, Chirpăr, Hoghilag, Iacobenii, Rîu Sadului, Roșia, Șura Mare, Vurpăr.

În ceea ce privește situația persoanelor cu handicap consemnăm faptul că, majoritatea persoanelor cu handicap adulte locuiesc în mediul urban (66,62%), iar restul în mediul rural (33,38%). Ponderea persoanelor cu handicap accentuat este relativ aceeași în mediul urban și rural (65,59%, respectiv 66,78%), potrivit Strategiei județene de asistență socială pentru perioada 2005-2007-2013.

Din cele 64 de localități (orașe și comune) ale județului Sibiu, în 10 dintre acestea, densitatea persoanelor adulte cu handicap neinstituționalizate depășește 0,03 pe cap de locuitor (la 100 de persoane adulte, 3 sunt cu handicap). Bazna și Brateiu au o densitate de peste 0,04 iar Mediaș, Apoldu de Jos, Cristian, Miercurea, Poiana Sibiului, Șeica Mare, Cristian, Vurpăr au această densitate cuprinsă în intervalul 0,03-0,04. 19 dintre localități au o densitate sub 0,02 pe cap de locuitor, în Merghindeal fiind de 0,009 pe cap de locuitor. Ținând cont de situarea geografică a celor 10 localități în care densitatea persoanelor cu handicap este cuprinsă între 0,03 și 0,04 putem contura 3 zone:

Mediaș, Bazna și Brateiu în nord-vest; Șeica Mare și Vurpăr – central: Cristian, Poiana Sibiului, Apoldu de Jos, Miercurea Sibiului și Cristian în vest.

Pentru prima zonă menționată, o posibilă cauză ar putea fi poluarea ridicată datorată existenței Combinatului de la Copșa Mică.

Pentru zona muntoasă din vest, datorită izolării geografice și a mentalității de a păstra întreaga avere în familie, o posibilă cauză este cosangvinizarea. Potrivit aceleiași strategii, în județ oferta de servicii alternative pentru persoanele cu handicap este insuficientă.

Un alt aspect important îl reprezintă numărul de clădiri – locuință, având ca punct de reper anul construirii, la nivel urban și rural. Așadar, din totalul de 617 clădiri construite în perioada 2001-2002, 275 au fost realizate în municipii și orașe (cu ponderea cea mai mare în cele două municipii) un număr de 275, iar în comune, 342 (cu precădere în următoarele localități: Gura Rîului, Sadu, Săliște, Roșia, Jina). Sursa: Direcția Județeană de Statistică, Recensământul populației și locuințelor 2002.

DISPARITĂȚI ÎN DOMENIUL MEDIULUI

Zone critice privind deteriorarea calității mediului de pe teritoriul județului

În județul Sibiu, zona cea mai afectată în ceea ce privește calitatea aerului este zona Copșa Mică–Mediaș, situație determinată de emisiile de poluanți provenite de la S.C. Sometra S.A. Copșa Mică, unitate cu profil de metalurgie

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

neferoasa, la care se adauga emisiile provenite de la agenții economici de pe platforma industrială a municipiului Mediaș (S.C. Emailul S.A., S.C. Vitrometan S.A. și S.C. Geromed S.A.)

Zone critice din punct de vedere al poluării apelor de suprafață - Calitatea apelor de suprafață din județ pe anumite tronsoane este necorespunzătoare datorită prezenței peste limitele admise a unor compuși toxici și specifici care au contribuit la perturbarea echilibrului biologic a ecosistemului acvatic. Râul Cibin-secțiunea Mohu - clasa realizată este: a IV-a. În Sibiu râul este poluat de evacuări menajere sau industriale provenite de la colectoarele cu deficiențe privind capacitatea de preluare, mai ales în perioadele cu ploii abundente. La aceasta contribuie și evacuările directe din zonele fără canalizare centralizată din municipiul Sibiu. Râul Cibin-secțiunea aval Talmaciu - clasa realizată este: a IV-a. După localitatea Mohu Cibinul primește un afluent de stânga, râul Hârtibaciu, cu ape relativ curate, dar și apele reziduale insuficient epurate de la S.C. Carmolimp S.R.L. Viștea de Sus - Compl. Zootehnic Veștem. Evacuările necentralizate de ape uzate, provenite din activitățile gospodărești din localitatea Talmaciu, au o influență semnificativă asupra calității râului Cibin în această secțiune. Râul Hârtibaciu-secțiunea amonte Agnita - clasa realizată este: a IV-a. Râul este de clasa a IV-a, fiind poluat de evacuările necentralizate ale apelor uzate rezultate din activitățile gospodărești ale localităților din amonte. S-au înregistrat depășiri la grupa micropoluantilor. Râul Hârtibaciu-secțiunea aval Agnita - clasa realizată este: a V-a. Râul este poluat de evacuarea apelor uzate neepurate menajere și industriale din localitatea Agnita care nu dispune de stație de epurare. Sunt depășite limitele la grupa regimul oxigenului, nutrienți și micropoluanti. Râul Hârtibaciu-secțiunea Cornățel - clasa realizată este: a IV-a. Pe tronsonul Agnita-Cornățel calitatea apei râului se îmbunătățește la majoritatea grupelor de indicatori, excepție făcând grupa micropoluantilor. Râul Cisnădie- Secțiunea aval Cisnădie - clasa realizată este: a IV-a. Aval de orașul Cisnădie râul este puternic poluat de apele uzate neepurate menajere și industriale din localitate, colectorul principal Cisnădie - stația de epurare Mohu fiind dezafectat în cursul anului 2004, până în luna septembrie, când a fost repus în funcțiune. Au fost racordate la acest colector doar apele uzate industriale din localitatea Cisnădie-care reprezintă cca o treime din totalul apelor uzate evacuate, cele menajere fiind deversate direct în râul Cisnădie. Râul Târnava Mare-secțiunea aval Copșa Mică -clasa realizată este: a IV-a Concentrația de metale grele în masa apei se menține la cote ridicate deși încărcarea efluentului industrial provenit de la S.C. SOMETRA COPȘA MICĂ S.A. a scăzut ca urmare a creșterii gradului de recirculare a apelor uzate.

Zone critice din punct de vedere al poluării apelor subterane - Poluarea apelor subterane în județul Sibiu nu a atins pragul critic. Ne confruntăm cu poluarea cu compuși ai azotului cauzată în principal de surse punctiforme (gospodării individuale) în anumite localități rurale. De menționat și prezența metalelor grele în apele subterane din zona Copșa Mică, urmare a poluării cu metale grele care au ajuns și în pânza freatică.

Zone critice din punct de vedere al degradării solului Formele de degradare a terenurilor identificate în zona Copșa Mică sunt forme complexe, la care procesele de eroziune sau deplasare în masă li se asociază fenomenul de poluare. Eroziunea de suprafață se întâlnește în toate gradele de intensitate, de la cea moderată până la cea excesivă. Eroziunea de adâncime este prezentă în măsură mai mică, sub forma ravenelor. Procesele de degradare a terenului cu largă amplitudine în zona Copșa Mică sunt însă deplasările de teren; acestea se întâlnesc mai ales sub forma alunecărilor profunde și cu extindere mare. Din punct de vedere al degradării datorate poluării, zona Copșa Mică rămâne zona cea mai critică din județ. Refacerea suprafeței afectate este un proces aflat în desfășurare.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MĂRGINIMII SIBIULUI

Prin Strategia de Dezvoltare a Zonei Mărginimea Sibiului s-a urmărit impulsivitatea și coordonarea dezvoltării zonei prin valorificarea potențialului local, pentru a obține o dezvoltare teritorială echilibrată.

Aplicarea strategiei impune fără echivoc cooperare între actorii locali: administrația publică locală, celelalte instituții de la nivelul județului, agenții economici, organizațiile non-profit și societatea civilă în ansamblu, cât și o intensă colaborare cu alți parteneri din țară, europeni și internaționali.

Strategia cuprinde principalele direcții de dezvoltare viitoare a zonei Mărginimea Sibiului. La baza întocmirii acestei strategii stau *Strategia de Dezvoltare a județului Sibiu elaborată de Consiliul Județean Sibiu* și analizele realizate în cadrul Programului „Dezvoltare economică locală în Mărginimea Sibiului și Cisnădie”. Programul a fost demarat în anul 2001 prin semnarea unui Acord de colaborare între Consiliul Județean Sibiu, administrațiile locale din localitățile din Mărginimea Sibiului, ONG-uri și partenerii implicați din orașele Deventer și Overbetuwe. Scopul principal al programului este schimbul de experiență româno-olandez privind dezvoltarea durabilă a zonei Mărginimea Sibiului și a zonei Deventer și Overbetuwe (Olanda). Programul a fost finanțat în perioada 2002-2006 de către VNG International – Uniunea Municipalităților din Olanda cu suma de 52.000 EURO. În cadrul programului au fost derulate peste 20 de proiecte pilot în zona Mărginimii Sibiului de către ONG-urile din județul Sibiu în domeniile turism rural, agricultură și dezvoltare mici întreprinzători.

Strategia este în curs de elaborare urmând a fi supusă dezbaterii publice.

Comuna Cristian chiar dacă din punct de vedere istoric și etnografic nu a făcut parte niciodată din Mărginimea Sibiului – în prezent – prin componența masivă a unei populații evasimajoritare românești și datorită multor cetățeni ce și-au stabilit domiciliul aici coborând de la « munte » poate fi încadrată în această microregiune, cu mențiunea conservării specificității arhitecturii vernaculare săsești.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Integrarea în G.A.L.Mărginimea Sibiului poate aduce beneficiul elaborării unor proiecte de dezvoltare comune (a se vedea proiectul administrării durabile a sitului Natura 2000 Frumoasa, ș.a.) integrându-se prin economie în sfera proiectelor specifice Mărginimii Sibiului.

Un proiect turistic de valoare este reabilitarea științifică și practică a Muzeului « Landlerilor » muzeu unic în România – o poartă deschisă pentru crearea unor relații strânse cu Austria superioară (a se vedea parteneriatele pe care le-a încheiat orașul Miercurea Sibiului cu Austria. Acest proiect poate fi baza unui circuit turistic la localităților în care s-au așezat landlerii (Turnișor-Cristian-Âpoldu de Sus) proiect ce ar duce la impulsivarea turismului în aceste localități și ar beneficia (cu siguranță) de sprijinul administrației județene.

Un al treilea proiect turistic enunțat – în urmă cu câțiva ani – a fost crearea unui circuit turistic – numit generic « Drumul Lânii » proiect ce ar putea încadra Cristianul în circuitul Ecomuzeului Regional Sibiu, cu perspectiva salvării acestor meserii tradiționale românești, De asemenea există posibilitatea integrării Cristianului în circuitul « Civilizația apei » un proiect în construcție ce merită aprofundat având în vedere caracteristica comună pe care o au cele trei localități : Cristian, Orlat, Gura Rîului – respectiv a se situa pe malurile râului Cibin.